

SM/R-224

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

AGOST-SETEMBRE-OCTUBRE

Núm. 4

1993

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

Agost, Setembre i Octubre 1993
Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.

Núm. 4
Dipòsit Legal: MH-283/1992

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL 259

PRELAT

- Homilia en la inauguració de la celebració del VIII Centenari del Naixement de Santa Clara.
- Homilia en la Festa de la Mare de Déu de Gràcia.
- Homilia de l'ordenació diaconal de Miquel Cortés i Gomila.
- Homilia de la inauguració del curs del Seminari Diocesà.
- Exhortació sobre un nou Curs Pastoral.
- Exhortació sobre el Dia de les Migracions.
- Exhortació sobre el Dia del Domund.
- Carta per a la campanya de subscriptors.

VICARIA GENERAL

- L'objectiu pastoral diocesà.
- Calendari Diocesà.
- Formació Permanent del Clergat.

SECRETARIA GENERAL

- Ordes Sagrats.
- Nomenaments.
- Confirmacions.
- In pace Christi.

ORGANISMES DIOCESANS

— Consell del Presbiteri

- Convocatòria del Consell del Presbiteri (20-X-1993).
- Preparació del Consell de Presbiteri.
- Crònica de la reunió (20-X-1993).

— Consell Pastoral Diocesà

- Acta de la sessió plenària del CPD (19-VI-1993).
- Convocatòria de la reunió del CPD (23-X-1993).
- Crònica de la reunió (23-X-1993).

— Consell Diocesà d'Economia

- Convocatòria de la reunió (23-X-1993).
- Crònica de la reunió (23-X-1993).

- Delegació Diocesana de Catequesi
 - Programació del curs.
 - Curset per a catequistes.
- Delegació Diocesana de Pastoral Vocacional
 - Pla de curs.
 - Dies de pregària vocacional.
- Caritas Diocesana
 - Col·lecta «Dia Nacional de Caritat»
- Comissió Diocesana del Patrimoni Històric, Artístic i Cultural
 - Convocatòria de la reunió (11-X-1993).
 - Resums de les reunions de la Comissió (11-X-93 i 25-X-93).
- Seminari Diocesà
 - Carta del Sr. Rector.
 - Paraules del Sr. Rector en l'acte inaugural de curs.
 - Memòria del curs 1992-93.
- Institut Diocesà de Teologia
 - Programa del curs 1993-94.
- Arxiprestat de Maó
 - Reunió de la Coordinadora Arxiprestal.

SECCIÓ INFORMATIVA 303

- Activitats del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana
 - Benedicció i inauguració de l'orgue de la Catedral.
 - * Crònica.
 - * Discurs de salutació a ses Majestats els Reis d'Espanya, per Gabriel Julià i Seguí.
 - * Oferiment de l'orgue, pel Dr. Fernando Rubió i Tudurí.
 - * Homilia del Sr. Bisbe.
 - Jornades de Consiliaris.
 - Ordenació Diaconal de Mn. Miquel Cortés i Gomila.
 - Trobada d'inici de curs dels EMD.
 - Assemblea de la JARC de Menorca.
 - Congrés de Catequesi.
 - Assemblea Federal de les Concepcionistes.
 - Assemblea Diocesana de Caritas.
 - Inauguració de curs del Seminari Diocesà.
 - Celebracions del VIII Centenari del Naixement de Santa Clara.
 - Cursets per a Catequistes.

- Discurs del Papa Joan Pau II als membres de la Conferència Episcopal Espanyola (15-VI-1993).
- Discurso del Papa Juan Pablo II al Congreso sobre la Familia y los Medios de Comunicación (4-VII-1993).
- Mensaje del Papa Juan Pablo II para el Domund de 1993.
- Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal. La dimensión socio-económica de la Unión Europea. Valoración ética.
- Comisión de Migraciones. Vivir en familia, los migrantes también.
- Comisión Episcopal de Pastoral. Nota para el Día Mundial del Enfermo Mental (9-X-1993).
- Comisión Episcopal de Enseñanza y Catequesis. Acuerdos en referencia a los criterios para el desarrollo del convenio sobre regimen económico de las personas encargadas de la enseñanza de la religión católica en los centros públicos de educación primaria del 20-V-1993.
- Homilia pronunciada en el Socors per el Rvdo. Gerard Villalonga Hellín en la missa commemorativa del 9 de juliol de 1993.

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

HOMILIA EN LA INAUGURACIÓ DE LA CELEBRACIÓ DEL VIII CENTENARI DE SANTA CLARA (11-VIII-1993)

Agraeixo la invitació de la comunitat de les germanes clarisses de presidir aquesta Eucaristia, amb la qual inauguram la commemoració del VIII Centenari del naixement de Santa Clara

No hi ha dubte que si ens adonam de tot el contingut que inclou en si un centenari degudament celebrat, pot esser un desvetllament per uns i altres, per tota la gran família clarissa i pels qui ens hem sentit en la vida atrets pel magnetisme d'aquesta gran religiosa i santa medieval, santa Clara, la figura i presència de la qual segueix encara viva avui entre nosaltres.

I com celebrar aquest centenari? L'escriptor i assagista anglès Chesterton, precisament en una biografia sobre sant Francesc d'Assís, diu que hi ha diverses formes d'escriure sobre un sant o santa: Un primer mètode consistiria en tractar aquella persona insigne com a simple figura de la història i com model de virtuts socials, com a un peoner de tot el que hi ha de lliberal i simpàtic en el temperament modern: l'amor a la natura i als animals, el sentit de la comprensió social i el del perill de la prosperitat. Al costat d'això tota la seva ascètica podria ser omesa com un accident de l'època. La seva religiositat podria considerar-se com una superstició, encara que inevitable. Com podeu comprendre això seria voler escriure la història d'un sant sense Déu. Tota una aberració.

Una segona forma seria l'extrem oposat: exaltar el misticisme de la seva figura de manera que resultés gairebé incompresa per la majoria dels mortals.

I una tercera manera seria la de presentar el sant o santa en la seva puresa originària, en tota la seva veritat, però amb un missatge actual per nosaltres, amb llums i realitats que, a la vegada, que ens resulten exemplars tenen força suficient per a sentir-nos atrets a la seva imitació.

Doncs bé; el que es diu d'una biografia pot en un sentit anàleg predicar-se de la celebració d'un centenari que, en definitiva, és una forma de fer present el sant o la santa entre nosaltres.

Tota commemoració d'una santa, que ens ve de segles ja llunyans, —com és el nostre cas—, ha de respondre a una mena de doble esforç convergent: recuperació de l'esperit primitiu i autèntic de la santa i ajustament de la seva vida i de la seva doctrina a les exigències correctes de la nostra època. El primer representa una renovació en l'esperit. El segon, una acomodació en el temps. Ambdues han de ser inseparables de fet, vitalment integrades. L'acomodació sense

renovació profunda és un vaixell sense motors. La renovació sense ajust al temps és un vaixell sense rumb.

Jo proposo tres eixos al voltant dels quals podria girar la celebració d'aquest VIII Centenari de Santa Clara:

1. Anunciar Crist per al nostre temps a la llum de la vida de santa Clara.
2. El seu amor a l'Església.
3. L'oració i penitència com a mitjans per als dos objectius.

1. Anunciar Crist.- ¿Com és el Crist que visqué Santa Clara? Un Crist pobre. Amb la pobresa, heroicament testimoniada respecte dels béns materials i espirituals, Santa Clara afirma Déu com el bé absolut. Amb el cor pur i lliure de tot sentiment de poder sobre les coses i les persones s'obre a l'esperit del Senyor. Llavors no es concebia un monestir sense rentes ni propietats. Clara va prometre a Francesc d'Assís viure sense béns estables. Aquesta promesa fou ratificada per la Santa Seu i consistia en què el monestir visqués del seu treball, del treball de les seves mans. I es va mantenir així malgrat les dificultats que va sofrir. Va ser ja poc abans de la seva mort quan va aconseguir del Papa Inocenci IV el Privilegi de l'altíssima pobresa. I amb la tinta encara fresca de la concessió d'aquest Privilegi, Santa Clara va besar aquella bula beneïda per la qual tant havia lluitat, se la van llegir una i altra vegada i... escoltant commoguda aquelles lletres, aquella mateixa nit va morir.

En la nostra societat invadida per la filosofia del consumisme, on si no tots poden tenir accés a l'abundància de béns materials, tots semblen aspirar-hi, on la recerca de l'eficàcia econòmica ens priva del sentit de gratitud i de la llibertat, l'exemple de santa Clara ens hauria d'impulsar vers una societat del ser sobre el tenir, del que és suficient sobre el superflu, del compartir sobre l'acaparar. Una societat més solidària i fraternal...

2.- Amor a l'Església i, en concret, als Papes.- Santa Clara tingué contactes freqüents amb distints papes. I totes aquestes relacions tenien com a punt de referència el tema de la pobresa. És primerament quan sollicità d'Inocenci III el privilegi de la pobresa. El Papa l'advertí que allò era quelcom extraordinari però el mateix Papa va escriure l'esborrany d'aquell pretès privilegi. Tanmateix fou el Papa Gregori IX, que segons Celano, estimava amb paternal afecte santa Clara, el qui confirmà aquest privilegi. Més tard, no contenta amb la forma franciscana de viure la pobresa, es va decidir a escriure la cèlebre regla pròpia de Santa Clara; en el seu capítol primer llegim aquesta confessió: «Clara, serventa indigna de Crist i petita planta del benaurat pare Sant Francesc, promet obediència i reverència al Senyor Papa Inocenci i als seus successors elegits canònicament, i a l'Església romana». Celano havia escrit d'ella que era «filla singular de l'Església». I el Papa la va visitar quan estava ja en el seu llit de mort. I ella, en aques-

ta ocasió, va dir a les seves germanes: «Filletes meves, llocu el Senyor que avui Crist s'ha dignat concedir-me tal benefici que cels i terra no serien suficients per compensar-lo. Avui he rebut l'Altíssim i he merescut veure el seu Vicari». No és d'estranyar que en el seu preciós testament repeteixi en diverses ocasions a les seves filles el prec d'obediència, de respecte i d'amor que sempre han d'oferir a l'Església i al Papa.

3.- L'oració i la penitència.- Sembla que Sant Francesc va aconseguir per a Santa Clara i les seves filles «la soletat en l'adoració», que ell no aconseguí trobar com hagués desitjat. Adorar fou el somni de Sant Francesc. L'altre era accessori. I així ho va dir amb freqüència als seus germans. I el que no va realitzar ell ho va aconsellar a santa Clara. I aquest és el significat de la vida retirada de Santa Clara a Sant Damià. No fa catequesi, no serveix als leprosos, no predica la paraula, no ensenya en escoles. Santa Clara i les seves filles són entre les parets de Sant Damià com un ciri que es va consumint sense utilitat visible als ulls dels miops. Només «adorar» i fer penitència. Ja era important, perquè tota ànima que s'eleva, eleva el món. És la importància de la contemplació que, encara que no pot atendre directament l'apostolat actiu, no obstant contribueix de manera eminent a la vida del cos místic de Crist.

Pobresa, amor a l'Església, oració... Quina rica herència ens ofereix santa Clara si amb motiu d'aquesta celebració som capaços de fer-la nostra i reviure-la. Jo estimo a les germanes clarisses a augmentar i purificar més la seva adoració contemplativa en bé d'elles i de la nostra Església Diocesana i perquè tot-hom, a través del seu exemple, arribi a conèixer el significat d'aquest centenari. Gràcies, germanes, pel que heu fet, feu i fareu en bé de l'Església. Que sempre sigueu fidels al carisma que us deixà Santa Clara.

HOMILIA DE LA FESTA DE LA MARE DE DÉU DE GRÀCIA (8-IX-1993)

L'Evangeli ens ha presentat l'origen humà de Jesucrist, el Messies. En la seva vinguda al món intervingueren directament Maria i l'Esperit Sant. Maria, en aquell temps, estava promesa amb Josep, el qual dubta del misteri obrat en la seva esposa. Però l'àngel li desfà els dubtes i Josep accepta respectuosament els plans de Déu. Ell apareixerà davant els homes com el pare legal de Jesús. Aquest haurà nascut aparentment en el si d'una família normal. Déu, que creà la família, accepta la institució familiar perquè el seu Fill Unigènit es faci present entre els homes. I Jesús va néixer, va créixer, es va formar en el si d'una família, en la qual Josep exercia la funció de pare i Maria n'era la mare. Avui, per

tant, podem recordar Maria present en el si d'una família, complint en ella les funcions pròpies d'una mare.

Però aquesta presència de la Verge Maria en el si de la família de Natzaret es perpetua, a través del temps, en totes les famílies cristianes en qualitat de mare espiritual. Com diu el Papa Joan Pau II, en l'exhortació apostòlica «Familiaris Consortio», «Ella, la Mare del Crist i de l'Església, és en efecte i de manera especial la Mare de les famílies cristianes» (FC 61). Per això, ella coneix, des de la visió de Déu, les situacions de cadascuna de les nostres famílies. Així com un dia, en unes bodes celebrades a Canà de Galilea, Ell se'n donà compte de la situació d'aquella nova família, que s'havia quedat sense vi, Ella avui surt a l'encontre de totes les necessitats dels homes. Aquell «no tenen vi» brolla ara espontàniament en contemplar la situació de moltes famílies actuals. ¡Quanta generositat, quant amor, quanta donació, quant sacrifici i perdó...! Però ¡quantes famílies trencades! ¡Quantes parelles que no s'entenen, que conviuen malament o se separen! ¡Quans fills no sofreixen les conseqüències de moltes desestructuracions familiars? Potser més que mai necessiten que Maria intercedesqui perquè el Senyor ens concedesqui en abundància «el vi nou» que tantes famílies necessiten.

La família, especialment en el nostre món occidental, està en crisi perquè està en crisi el valor primordial que fonamenta la família: l'amor. L'amor entre l'home i la dona és una realitat que procedeix de Déu; una realitat polida, positiva però, com tot el món, està exposada al risc de ser inficionada pel pecat d'origen, per aquesta arrel perversa de l'egoisme que amaga el nostre cor.

La crisi actual és profunda. La nostra cultura hedonista i utilitària ha dissociat coses que estaven juntes en els plans de Déu, desobeint el manament de què el que Déu ha unit no ho separi l'home. S'ha volgut destruir el vincle entre sexualitat i matrimoni. S'ha separat la sexualitat de la procreació. I ara, en les fecundacions artificials, es pretén la procreació sense sexualitat. S'ha deshumanitzat així la donació mútua, de persona a persona, en l'acte matrimonial. Amb això s'ha produït un buidament de sentit, una recerca dislocada del plaer, que freqüentment acaba en una banalització de la sexualitat o en incabables persecucions de noves sensacions i evasions vers paradisos artificials. Tot un camí d'autodestrucció de les persones.

Nosaltres, com a cristians, sabem que Jesucrist vingué a denunciar la violació dels plans de Déu Creador. Com diu el Papa en la «Familiaris Consortio»: «En virtut de la mort i de la resurrecció de Jesucrist... l'amor conjugal es purificat i santificat. El Senyor s'ha dignat sanar aquest amor, perfeccionar-lo, elevar-lo amb el do especial de la gràcia i de la caritat» (FC 56).

Vosaltres, matrimonis cristians, vau presentar un dia davant de Déu el vostre mutu amor humà com una aigua clara, senzilla i pobra i Jesucrist, en el sagra-

ment del vostre matrimoni, transformà aquesta aigua en vi exquisit i abundant; és a dir, perfeccionà i completà el vostre amor amb la gràcia sacramental. Aquest vi nou que pot sanar i purificar constantment el vostre amor, amenaçat pel vostre egoisme i per l'ambient antievangèlic, el teniu sempre a la vostra disposició. És la gràcia sacramental del vostre matrimoni que sempre us acompanya, perquè el Senyor és fidel a les seves promeses. Vosaltres heu de tenir la humilitat de repetir, en els moments de crisi, les paraules de Maria: «No tenim vi!». El nostre amor s'apaga, està malalt, està en perill, sense voler cercar culpabilitats ni responsabilitats. L'important és que el vostre amor torni a renéixer perquè l'amor tot ho sofreix, tot ho disculpa, tot ho perdona.

La Verge Maria segueix exercint ara des del cel la mateixa funció que feia a Canà de Galilea: Ell intercedeix maternalment per nosaltres davant el Senyor. Jo us invito a renovar la vostra confiança filial en aquesta mediació materna de Maria. Ella vol ser realment Mare de les nostres famílies, intercedint per elles. Perquè no n'hi ha prou en què Maria sigui verdaderament la Mare de les nostres famílies. Cal que l'acollim i l'acceptem com a tal. Jesús ens la donà com a Mare des de dalt de la creu i, diu l'Evangeli, que des d'aquella hora el deixeble la va rebre a casa seva. Hem d'imitar el comportament del deixeble i rebre en les nostres famílies la Verge Maria com a Mare, recordant-la amb freqüència i invocant-la si pot ser tots junts.

L'any 1994 ha estat declarat per l'ONU com l'Any Internacional de la Família. I el Papa ha acollit aquesta iniciativa per a tota l'Església Catòlica declarant que des de la Festa de la Sagrada Família del present any fins a la festa del 1994 celebrarem també al si de l'Església Catòlica l'Any Internacional de la Família. La nostra Diòcesi té també la família com a objectiu principal de la seva acció apostòlica per al present curs. Tot això, com desitja el Papa, ha d'oferir sens dubte «una oportunitat providencial per aprofundir els valors constitutius d'aquesta institució natural». I segueix el Papa. «Estic segur que un millor coneixement i una millor valoració d'aquests valors ajudarà a construir un món més fratern i solidari, bo i reconeixent la família com la cèl·lula fonamental de la societat. La família, institució natural, comunió de vida i d'amor, és avui al centre dels interessos dels creients».

Que la Verge Maria, a la que avui invoquem amb aquest títol excels de «Gràcia», ens ajudi a celebrar profitosament per les nostres famílies aquest Any Internacional. A Ella encomanem aquesta intenció, tot demanant per totes les famílies de Menorca, sobretot, per les que passen moments difícils, materials o morals, amb un record especial pels malalts. I no oblideu els membres de les famílies cristianes que només vosaltres podeu donar el peculiar testimoni de família o família. Que la Verge Maria, Mare de les nostres famílies, ens hi ajudi!

HOMILIA DE L'ORDENACIÓ DIACONAL DE MIQUEL CORTÉS I GOMILA (12-IX-93)

Una salutació de felicitació per a tu, Miquel, per als teus pares, germans i altres familiars i amics que t'acompanyen en aquesta acció litúrgica.

Però amb la felicitació, una oració d'acció de gràcies al Senyor que, en definitiva, és qui fa aquestes meravelles que els homes, ni tu mateix, estimat Miquel, no podràs mesurar mai en tota la seva grandesa, perquè es tracta d'un do de Déu, d'un signe misteriós de la seva providència i del seu amor als homes.

Per alguns, el pas que estàs donant lliure i molt conscientment semblarà una bojeria: lliurar plenament la teva vida per la fe, quan sembla que aquesta està de baixa. Per uns altres, creients, això serà una proesa. Cal tenir valor per lliurar la vida al servei de Déu i dels homes, que és dir: temps, il·lusió, treball, amor, projectes personals... Tot i per sempre. Però segurament per a tu no és ni una cosa ni l'altra. Jesús t'ha escollit per aquest tipus de vida i tu has dit que sí; per això la teva impressió no és la d'estar fent una proesa sinó simplement obrir-te a Déu i rebre el gran do del diaconat, de camí cap el sacerdoci. Un campió olímpic pot tenir la impressió de què ha fet quelcom que ningú ha pogut igualar. Però els joves esposos que acaben de tenir un fill no tenen aquesta impressió, sinó la de l'admiració i gratitud. «No m'heu escollit vosaltres a mi sinó jo a vosaltres». No servents sinó amics. Admiració i gratitud.

Vas a rebre el sagrament de l'orde en el seu primer grau, el diaconat. I encara que aquesta recepció del diaconat sigui per a tu un pas cap al presbiterat, la gràcia, les funcions i l'esperit que són propis del diaconat hauran de aparèixer també en tu quan ja siguis prevere. El que importa és fixar, assimilar i viure tot l'esperit diaconal per reflectir-lo en cada hora de la teva vida.

La paraula «diaca» significa «servent». És una de les expressions més comuns del NT perquè indica un aspecte fonamental de la figura de Crist, que ja el profeta Isaïes havia presentat com el servent de Jahvé i dels homes. Per açò, l'antiga Església, des de Sant Ignasi d'Antioquia, s'ha definit com la que «estima», l'Església de l'amor, en quant que el servei és l'expressió de l'amor. Diu Sant Pau en la carta als Gàlatas: «Per l'amor feu-vos servents els uns dels altres» (Gal 5.13).

Ara bé, partint d'aquesta universal vocació dels cristians al servei dels altres, com a deixebles de Crist, trobem en el NT els anomenats «diaques» (Fil 1,1; 1 Tim 3, 8-13), com un ministeri específic. És a dir, que si el servei és vocació universal, el ministeri dels diaques, «els servents», són els consagrats al servei; són el signe sacramental d'aquesta vocació de tots els cristians al servei. Són —podríem dir— «els professionals» dels servei a Déu i als altres.

El diaca es configura al Crist sacerdot, sota l'aspecte de la diaconia, del servei. En efecte, Jesús afirma que ell no ha vingut a ser servit sinó a servir. El diaca és també el servidor. I el diaca realitza la funció de servei en tres taules: la taula dels pobres; la de l'Eucaristia i la de la Paraula.

El servei a la taula dels pobres és, sens dubte, la funció fonamental que apareix en l'elecció dels set primers diaques en el llibre dels Fets (Ac 6, 1-6). Els Apòstols els encarreguen el servei de distribuir almoines a les vídues per dedicar-se ells a l'oració i a l'anunci de la Paraula. Un servei, idò, de misericòrdia corporal amb els pobres, malalts, invàlids, orfes, vídues i tots aquells que necessitaven una ajuda de la comunitat. El diaconat es converteix així en l'orgue habitual de l'Església per servir les necessitats dels qui cerquen en ella una ajuda fraterna. És important destacar aquest aspecte com a mostra de vida de què l'Església mai no pogué viure sense els pobres, de què són la seva millor herència, de què l'Església té fins i tot un sagrament com a forma permanent d'aquesta servicialitat, el diaconat.

Al costat de la taula dels pobres trobem el servei diaconal litúrgic, centrat en l'Eucaristia; i és que l'aliment del cos en tot el NT va indisolublement unit a l'aliment de l'ànima. Recordem a Jesús anunciant el Pa del cel, el seu propi Cos com a Menjar i la seva Sang com a Beguda, a continuació d'haver alimentat la multitud amb la multiplicació dels pans i dels peixos. No oblidem com Sant Lluç inserta el valor del servei als altres a través del rentament dels peus dels Apòstols en el relat de l'últim Sopar, immediatament després de la institució de l'Eucaristia, donant amb això la impressió de què el servei als pobres ha d'anar unit a la taula de l'Eucaristia, font i expressió absoluta de tot servei i amor.

Però faltaria quelcom eclesialment fonamental si a aquestes dues taules que ha de servir el diaca no hi afegíssim la taula de la Paraula, de l'anunci de l'Evangel·li. Es tracta d'una veritable missió oficial de predicació i d'evangelització. Però no oblidis el que escrivia Pau VI: que el nostre món escolta millor els testimonis que els mestres, i si atén aquests és perquè abans són testimonis.

Estimat Miquel, la teva vida, seguint les petjades de Crist, ha de ser un servei; i amb aquest servei «regnaràs» sobre tu mateix. «Si a la llum d'aquesta actitud de Crist, diu el papa Joan Pau II, es pot vertaderament «regnar» només «servint», a la vegada el «servir» exigeix tal maduresa espiritual que és necessari definir-la com el «regnar». Per poder servir digna i eficaçment als altres, cal saber dominar-se, posseir les virtuts que fan necessari aquest domini».

Sigues, al llarg de tota la teva vida, i amb l'ajut de Déu i de la Verge Maria, fidel a la gràcia sacramental del diaconat, essent fidel al servei de l'amor. Que així sigui.

HOMILIA DE LA INAUGURACIÓ DEL CURS DEL SEMINARI DIOCESÀ (12-X-1993)

«Us dono gràcies, Pare, Senyor del cel i de la terra». Desitjo que aquestes paraules, pronunciades per Crist quan «s'entusiasmà en l'Esperit Sant», com ens diu Sant Lluç, siguin per a nosaltres motiu inspirador en aquest dia en què inaugurarem un nou curs en el Seminari Diocesà. «Us donem gràcies Pare».

En la primera lectura acabem d'escoltar una alabança de la «saviesa, de la intel·ligència, de la ciència». Aquesta alabança la proclama l'autor del llibre de l'Eclesiàstic, que ens presenta un home dotat d'aquestes qualitats, que són en conjunt grans dons de Déu. «Els ompl de saviesa i d'intel·ligència, els cobreix amb vestits de glòria... els dóna per heretat una anomenada perpètua».

Tots estem cridats a participar de forma creativa en la gran obra de la intel·ligència, del coneixement, de la ciència i de la saviesa. Hi estem cridats simultàniament professors i alumnes, cadascun de la manera que ens és pròpia. I aquesta crida es renova en començar cada curs

Però Jesús ens presenta d'alguna manera el revers de la medalla. Dóna gràcies al Pare «perquè heu amagat —diu— aquestes coses als savis i entesos i les heu revelades als senzills». I l'Apòstol Sant Pau sembla anar més enllà en aquesta mateixa direcció quan escriu: «Allò que hi ha de neci al món, és el que Déu ha escollit per confondre els savis» (1 Cor 1,27).

D'aquesta manera, a l'inici del curs acadèmic, ens trobem amb aquesta paradoxa. D'una banda hem estat cridats a participar de la gran obra de l'intel·lecte humà, del coneixement, de la saviesa humana i d'altra banda se'ns avisa a no parar-nos en la dimensió humana d'aquesta obra. Perquè hem estat cridats al camí dels petits de l'Evangeli que, segons Sant Pau, és sinònim de camí que porta al Senyor, sinònim d'elecció. Precisament el període dels estudis preparatoris per al sacerdoci és temps d'afrontar, amb coherència, aquesta paradoxa. La qual cosa no significa contradicció entre tot el que l'home és capaç de conèixer amb la intel·ligència, i el que, a més d'això, Déu ens vol dir amb la seva Paraula a través de la fe.

Per això Crist diu també en el text proclamat: «El meu Pare m'ho ha donat tot, i ningú no coneix qui és el Fill sinó el Pare, ni qui és el Pare sinó el Fill i aquell a qui el Fill el vol revelar».

Per tant, hem estat cridats al coneixement com a fruit del treball intel·lectual, de l'aprenentatge i, al mateix temps, com a fruit de l'obertura simultània al misteri de Déu. És ciència i és ascesi. És cultura i és fe. Mantenir un equilibri orgànic entre ambdós aspectes és el gran secret de la ciència sagrada de la Teologia.

La teologia, encara que ciència humana, no ho és merament. És la ciència dels creients. «Fides quaerens intellectum». És la ciència de la veritat revelada.

No és creadora de veritat sinó servidora de la veritat. El teòleg no ho és només per la seva competència tècnica sinó, com advertia Tillich, «gràcies a un do de l'Esperit» i, per tant, el teòleg no pot ser a la vegada autor i avaluador del seu propi treball, que està subjecte a la fe eclesial.

Allí on la teologia no reflectís o no respectés aquesta fe, deixaria de ser ciència de la veritat revelada i comunicada a l'Església, per a convertir-se en filosofia, en psicologia de la religió.

Jo desitjo que en el nostre Seminari es cultivi la cultura teològica i eclesial, integrant plena i armònicament els dos aspectes: com a ciència i com a fe, com a estudi i com a escola de la Paraula de Déu, com a tasca i com a do. Els professors hem de ser homes de ciència, però el nostre magisteri hauria de portar els alumnes a viure cada dia una fe més intensa, una proximitat més gran al Crist i un amor creixent a l'Església.

Deixeu-me subratllar alguns suggeriments que ens poden ser profitosos:

A vosaltres alumnes us prego que considereu molt important l'esforç que heu de realitzar en cadascuna de les assignatures que heu de cursar. Mantingueu el nivell alt d'estudi.

No desplaceu l'àmbit de la veritat objectiva al de la simpatia subjectiva; de la credibilitat de l'enunciat a la de l'enunciant. Podria denotar una manca d'independència crítica que, no corregida, pot ser molt negativa.

No us conformeu en el vostre estudi amb l'assimilació orgànica de la substància de la fe, que heu d'anunciar, sinó cerqueu també la maduresa per afrontar amb sensatesa els problemes que us sortiran al pas al llarg del vostre ministeri: l'afició per la lectura reposada, l'hàbit de treball intel·lectual i, sobretot, l'amor a la Paraula de Déu que aneu a servir en la vostra vida ministerial.

Mentre s'estudia teologia no pot posar-se entre parèntesi la fe, a l'espera de què l'estudi convalidi racionalment els diversos enunciats teològics. Sinó, al contrari, aquest estudi ha de comptar sempre, com a supòsit previ, la vostra condició de creients que cerquen la motivació racional o raonable de la seva fe, perquè només a l'interior d'aquest cercle: «creure per a estudiar i estudiar per a creure», s'articula i es consolida la pròpia convicció personal. Açò ha de portar-vos a l'evidència de què no es pot separar la dedicació escolar i la vida de pregària.

Permeteu-me estimats professors que també per a vosaltres tingui una paraula de confiança i d'estímul.

Per a ensenyar teologia avui no n'hi ha prou amb una habilitació acadèmica —si és que algun cop això fou suficient—. El professor de teologia, a més de ser un expert i bon pedagog, ha de contagiar la seva identificació cordial amb el que ensenya. No és un simple mestre ensenyant. Explicar teologia és evangelitzar i no simplement transmetre una formació.

El professor ha de comunicar als alumnes que la teologia és un parlar de Déu, i no un passar revista als discursos sobre Déu. I només pot parlar de Déu, amb una paraula que sigui millor que el silenci, qui parla des de Déu, des d'una genuïna sapiència religiosa. En el llibre de Job els antagonistes del patriarca parlen de Déu. Job en canvi parla a Déu i amb Déu. Déu és la gran passió de la seva ànima.

La vida religiosa del seminarista camina de vegades en paral·lel amb la seva activitat acadèmica, com si cadascun d'aquests dos aspectes fos un fi en si mateix. El problema no es soluciona insertant en la classe com a petites homilies «ad casum», sinó explicant els temes teològics de manera que l'alumne es vegi com insensiblement conduït a assumir religiosament el que se li està proposant teòricament i a fer-lo objecte de la seva pregària personal.

Finalment pensem que el Seminari està inserit en el context viu de l'Església Diocesana, preocupada per l'evangelització de l'home d'avui. Com l'Església, el Seminari ha de comprometre's a fons en la tasca de l'evangelització. Amb aquesta finalitat ha de preparar el personal més qualificat. D'aquesta manera, l'estudi de la teologia, a més de ser ciència i obertura de l'ànima a la Paraula de Déu, ha de ser eminentment pastoral.

Estimats professors i alumnes: Que el nou curs que estem inaugurant representi un avanç més per assolir que el Seminari sigui una llar de fraternitat, des d'on s'ofereixi a l'Església Diocesana un testimoni de fe, d'amor i d'esperança.

Que la Verge Maria, que avui invocam sota l'advocació del Pilar, ens ensenyi i ajudi a proseguir participant en la gran obra assignada per Déu a la intel·ligència de l'home en el camp del coneixement i de la ciència i a la vegada ens doni un cor humil i obert sempre al misteri de la Paraula de Déu i de la seva ciència «misteriosa», reservada als senzills segons el Regne dels cels.

EXHORTACIÓ SOBRE L'INICI D'UN NOU CURS PASTORAL (1993-94) EN EL NOM DEL SENYOR

Després del parèntesi de les vacances estivals, es reprèn l'activitat en tots els sectors de la vida, i també en la marxa de la pastoral normal de les nostres comunitats eclesials. Amb el mes de setembre podem dir que s'inicia també un nou curs pastoral, posant-se novament en moviment les activitats de les nostres parròquies i moviments.

Desitjo, primerament, invitar-vos a iniciar aquesta nova etapa amb il·lusió i esperança. Tenim al davant un llarg curs que ens permetrà realitzar alguns dels projectes que hem concebut, acabar o perfeccionar el que ja vam posar en

marxa, consolidar realitats que encara són incipients i dèbils. Per açò és necessari posar-se ràpidament a la feina, no perdre temps en començar a caminar. Aquí, com en les curses de velocitat, el resultat final depèn, en gran part, d'una bona sortida. Cal enlairar-se prompte, sacsejant la indolència estiuenca, pensant que un curs passa ràpidament i que, si no l'aprofitem des del començament, després lamentarem la carència de temps suficient per a dur a terme els projectes que més valorem.

Un nou curs s'obre sempre carregat d'expectatives, però també d'incògnites. Hi ha aspectes i dimensions del curs pastoral que ara comencem, que es poden preveure, altres ens sorprendran i seran com a un desafiament a la nostra capacitat de resposta davant que el que és imprevisible.

Per la nostra diòcesi aquest any hauria de suposar un renovat esforç a favor de la família. El Consell Pastoral Diocesà acordà que aquest curs ens centréssim novament en el tema de la família, per la seva importància objectiva i perquè l'any 1994 ha estat declarat per la ONU «Any Internacional de la Família». El tema de l'any és «La Família: recursos i responsabilitats».

Crec que caldrà esforçar-nos en crear un estat d'opinió, sobretot amb el testimoni de les nostres famílies, sobre els béns socials que reporta la família i, per tant, la protecció que mereix. Hem de presentar les moltes responsabilitats que se li exigeixen a la família i els pocs recursos que aquesta té. La família segueix essent una «bona notícia» per la nostra societat, encara que sembla que bufin vents en contra. Al costat d'altres propostes, nosaltres tenim la nostra que legítimament hem de proposar com a un bé social. Com la descriu el Papa Joan Pau II, la família és «l'estructura primera i fonamental de l'ecologia humana» (CA, 39).

Aquest és un aspecte previsible per al curs que ens disposem a començar. Però més enllà de tot el previsible, el Senyor ens anirà guiant al llarg del present curs a través d'esdeveniments normals o inesperats, de proves i consols, d'èxits i fracassos. Però nosaltres sabem que en el fons tot és gràcia, que tot coopera per al bé dels qui estimen Déu i per açò comencem el nou curs confiadament en el nom del Senyor.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

EXHORTACIÓ SOBRE EL DIA DE LES MIGRACIONS (26-IX-1993)

«ERA FORASTER I EM VAU ACOLLIR»

Jesús ens recorda en la descripció del judici darrer i universal, que inaugurarà el Regne del Pare (cfr. Mt 25, 31 ss), que l'acolliment del foraster és una de les obres de misericòrdia que corresponen al precepte de la caritat, al seu manament principal. I hem de reconèixer que aquest acolliment del foraster últimament no és pas fàcil. Han sorgit diferents manifestacions de racisme i xenofòbia. Es mira amb recel l'immigrant, que pot aparèixer com un adversari davant la precarietat de les oportunitats de treball.

Més de mig milió d'estrangers viuen en el nostre país, la majoria sense permís de treball i, per tant, de residència i sota els terribles efectes de la clandestinitat, l'explotació laboral, sense possibilitat de reclamació ja que serien expulsats immediatament.

El «Dia de les Migracions», que avui celebrem, ens vol recordar aquesta situació de degradació dels immigrants. I en concret, aquest any, en plena sintonia amb la pròxima celebració de l'Any Internacional de la Família, ens vol ajudar a descobrir una discriminació que viuen els immigrants: el no poder viure amb la seva família, el sosteniment de la qual depèn d'ells. El lema de la jornada ho expressa així: «Viure en família, els immigrants també». En la Carta dels Drets de la Família, que va ser publicada per l'Església ara fa deu anys, es reconeix que «els treballadors immigrants tenen el dret de veure reunida la seva família quan més aviat millor» (art. 12).

La Comissió Episcopal de Migracions, en el missatge que ens ha dirigit als catòlics per aquesta jornada, ens recorda que «Déu no fa accepcions de persones per raó de la raça, sexe, cultura o religió Tots som, igualment, fills seus. Les comunitats cristianes, sabent que quan s'acull un estranger és com si s'acollís el mateix Crist,... han de donar exemple d'acolliment a l'estranger». Es recorda que hem de participar activament perquè en la nostra societat es creïn i reforcin actituds d'acollida, solidaritat, generositat, respecte i integració dels immigrants.

Hem de reconèixer i agrair als immigrants la seva aportació al benestar del nostre país. Sovint ells han d'acceptar els treballs més humils i feixucs. I ens hem de comprometre perquè puguin fruit, en igualtat de condicions, dels béns i serveis que gaudim la resta de ciutadans. I un d'ells, molt fonamental, és poder portar aquí els seus familiars més pròxims i viure en família.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

EXHORTACIÓ SOBRE EL DIA DEL DOMUND (24-X-1993) DONAR I SABER REBRE

El dia 13 de juliol passat vam celebrar al Toro una pregària missionera. En un moment de la pregària en Bep Guardia ens oferí les seves vivències d'uns mesos d'estada a Binde, col·laborant amb en Manolo Bonet. I en Bep ens explicava que ell havia rebut més d'aquells cristians de terres de missió que el que ell els havia donat. A primera vista pot sorprendre aquesta afirmació. Quan un marxa a un país del Tercer Món sembla que hi va més bé per a donar. Amb tot, també rep molt. Rep sobretot una vivència fresca de l'Evangelí. Perquè a l'Evangelí no sols hi arribem amb els estudis i amb la pregària sinó també amb el testimoni de qualsevol creient i d'altres comunitats cristianes. Per açò és important que les nostres comunitats es mantinguin obertes a la universalitat, donant i rebent d'altres Esglésies. I aquesta és la invitació del Domund, la jornada missionera que celebrem tots els anys.

La col·laboració amb la tasca missionera de l'Església no l'hem de veure només com una ajuda benèfica que nosaltres fem a les Esglésies joves del Tercer Món sinó més bé com un intercanvi de dons. Ho ha dit el Papa amb precisió: «Cooperar amb les missions vol dir no sols donar sinó també saber rebre: Totes les Esglésies particulars, joves o antigues, estan cridades a donar i a rebre en favor de la missió universal i cap haurà de tancar-se en si mateixa... D'aquí es deriven... entre les diverses parts de l'Església uns vincles d'íntima comunió respecte a riqueses espirituals, obrers apostòlics i ajudes temporals» (RM 85).

Per la força d'aquest mutu intercanvi entre les Esglésies antigues i les joves, es van creant uns vincles de solidaritat entre països de diferents continents i es van trencant fronteres entre pobles i grups humans. Aquest és un gran servei que l'obra missionera va realitzant per al món. «Sempre fent camí, vers un món sense fronteres», proclama el lema del Domund 93. L'obra de les missions ens posa en aquest camí de fer un món sense fronteres.

Col·laborem amb l'obra de les missions, ajudant amb generositat les Esglésies joves del Tercer Món. Fem-ho al manco per un deure de gratitud, conscients dels testimonis que elles ens donen. Així anem fent vitalment catòlica l'Església. I així ajudem la humanitat que cerca que les fronteres siguin llocs d'encontre i no d'enfrontament i que tots formem una fraternitat universal. El que fem per les missions és important per a la vida del món.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

CARTA PER A LA CAMPANYA DE SUBSCRIPTORS

Germans i germanes de Menorca:

La nostra Església de Menorca està donant passes importants perquè la seva economia sigui suficient i solidària. Però només ho aconseguirem si tots l'ajudem.

La nostra Església no és rica en recursos econòmics, ni ho ha de ser, ni vol ser-ho. Vol disposar dels mitjans necessaris per evangelitzar i humanitzar la societat.

És veritat que la nostra Església posseeix edificis, en la seva majoria temples, que tenen un valor històric-artístic i no es poden vendre ni llogar, essent el seu manteniment molt costós en esforços i doblers.

Si l'Església pot realitzar moltes activitats culturals, socials i culturals és gràcies a molts voluntaris que aporten temps, feina i donatius. Aprofito aquesta avinentesa per agrair aquesta generositat.

Per altra banda, els pobres tenen dret a rebre la seva part d'aquests béns. L'Església ho ha rebut tot gratuïtament de Jesucrist i també ho ha de donar de franc. Tanmateix els catòlics haurien d'ajudar-la perquè pugui complir la seva missió evangelitzadora i humanitzadora. Aquesta ajuda urgeix perquè l'Estat ha congelat la seva aportació, amb tendència a fer-la desaparèixer.

La nostra Església de Menorca s'ha decidit a caminar cap al seu autofinançament com a comunitats adultes que fan front solidàriament a les despeses de l'Església. Açò suposa la voluntat de mantenir l'Església entre tots. La Diòcesi s'autofinanciarà en la mesura en què les parròquies s'autofinancien.

Permeteu-me una indicació pràctica. Abans es deia: «Pagar delmes i primícies a l'Església». Ara podríem traduir-ho dient: «Donar a l'Església l'1% dels ingressos de cada mes». I cal recordar que els donatius a l'Església desgraven el 10% de la quota íntegra de l'Impost sobre la Renda de Persones Físiques (IRPF) des de l'1 de gener de 1992.

A tothom demano col·laboració generosa, perquè l'Església d'avui pugui ser digna de la que visqueren els nostres majors i així com la necessita la Menorca d'avui.

Servidor i amic,

Francesc Xavier, Bisbe

VICARIA GENERAL

L'OBJECTIU PASTORAL DIOCESÀ

Un any més l'objectiu pastoral de la nostra diòcesi és la «**promoció i revitalització de la família**», com ho va decidir el Consell Pastoral Diocesà en la darrera reunió plenària del mes de juny de 1993. En la primera sessió d'aquest mes d'octubre quedarà concretat de nou amb l'aportació des de les parròquies, arxiprestats i delegacions.

Aquest objectiu que torna mirar la família com a punt prioritari d'atenció pastoral ja recull moltes accions realitzades el passat curs. Però, ara, no només ho fa des de la nostra diòcesi, sinó amb sintonia amb l'objectiu de l'Organització de les Nacions Unides amb motiu de l'**Any Internacional de la Família**.

Però, al mateix temps, la nostra diòcesi segueix el camí de reestructuració de les Delegacions diocesanes, concretament el treball començat ja l'any passat en les de **Pastoral de la Salut i Pastoral de la Família**.

Tot el mes d'octubre ha volgut mantenir una certa unitat en orientar diverses activitats pastorals que han tingut com a teló de fons la **PASTORAL DE LA SALUT** amb la finalitat de sensibilitzar la comunitat diocesana —clergat i laic— en torn d'aquest camp que necessita una major atenció i presència.

En aquest sentit s'hi ha orientat la **Formació Permanent dels preveres** en dues sessions de dissabte: 1) Pastoral de la Salut, dirigida per Mn. Marcel·lí Carreras i 2) Qüestions de Bioètica, dirigida pel P. Francesc Abel, S.I.

També la **Trobada amb visitadors de malalts i persones interessades en la Pastoral de la Salut** amb Mn. Marcel·lí Carreras i la **Jornada de Teologia** tinguada al Toro i dirigida pel P. Francesc Abel, S.I.

Igualment, les **Reunions Arxiprestals dels Preveres** per a preparar el **Consell del Presbiteri** amb el tema monogràfic de **PASTORAL DE LA SALUT** i la seva organització a nivell diocesà, arxiprestal i parroquial.

La persona del malalt i el seu entorn, especialment les famílies han estat la qüestió de fons a la que pastoralment s'ha de donar resposta. I a partir d'aquí, les conclusions operatives que s'hauran de dur a terme. Un mes, per tant, de sensibilització, d'informació, de formació i de programació pastoral en relació al camp de la **SALUT**.

Sebastià Taltavull

CALENDARI DIOCESÀ 1993-94

Setembre-93

- 24-25 Jornades de Consiliaris de Joves.
- 26 Dia de les Migracions.
- 26 Jornada inici de curs dels Equips de la Mare de Déu.

Octubre-93

- 3 Assemblea inici de curs Mov. Joves Cristians-JARC.
- 6 Formació Permanent Preveres.
- 9 Assemblea diocesana de Caritas.
- 9 Recés religioses CONFER.
- 10 Jornada inici de curs JOC-JOBAC.
- 12 Inauguració curs Seminari Diocesà.
- 16 Formació Permanent Preveres.
- 17 Jornada de Teologia.
- 20 Consell del Presbiteri.
- 23 Consell Pastoral Diocesà.
- 24 Dia del Domund.
- 30-31 Curset per als catequistes.

Novembre-93

- 13 Recés religioses CONFER.
- 13-14 Curset d'iniciació Mov. Joves Cristians-JARC.
- 14 Dia de l'Església Diocesana.
- 20 Dia de la Catequesi.
- 28 Pregària dels joves.

Desembre-93

- 1 Recés Preveres (Advent).
- 4-5 VIII Jornades de Pastoral Juvenil.
- 11 Recés Religioses CONFER.

Gener-94

- 3-4 Jornades de Pastoral Litúrgica per als Preveres.
- 15 Formació Permanent Preveres.
- 16 Jornada de Teologia.
- 17 Festa de Sant Antoni. Celebració diocesana.
- 18-25 Setmana de Pregària per la unitat dels cristians.
- 26 Sant Ildefons. Jornada sacerdotal al Seminari.

- 29 Recés religioses CONFER.
- 29-30 Trobada Moviments JARC/JOC-JOBAC.

Febrer-94

- 2 Consell del Presbiteri.
- 2 Celebració Moviment Vida Creixent.
- 6 Trobada diocesana de Joves.
- 13 Jornada Mundial contra la Fam.
- 16 Recés Preveres (Quaresma).
- 19 Diada del Pensament.
- 25-27 Exercicis Espirituals per a joves.
- 26 Recés Religioses CONFER.

Març-94

- 6 Jornada de Teologia.
- 12 Consell Pastoral Diocesà.
- 12-13 Jornades formació JOC-JOBAC.
- 20 Dia del Seminari.
- 26 Recés Religioses CONFER.
- 30 Recés Preveres i Missa Crismal.

Abril-94

- 3 PASQUA DE RESURRECCIÓ.**
- 4-9 Exercicis Espirituals per a Religioses.
- 16 Formació Permanent Preveres.
- 17 Jornada de Teologia.
- 24 Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions.
- 24 Sant Jordi. Trobada diocesana dels Escoltes.

Maig-94

- 1 Trobada-assemblea diocesana dels Catequistes.
- Clausura del Congrés de Catequesi a Menorca.
- 7 Trobada Preveres-Religiosos-Religioses.
- 7 Vetla de Santa Maria al Toro.
- 8 Festa de la Mare de Déu del Toro. Celebració diocesana. Benedicció dels vents.
- 15 Dia del Malalt. Trobada diocesana.
- 22 **Pasqua de Pentecostès.**
- Aplec de l'Esperit a Girona. Joves.
- 25 Consell del Presbiteri.
- 28-29 Fi de curs JOC-JOBAC.
- 29 Dia dels Mitjans de Comunicació Social.

Juny-94

- 5 Festivitat del Corpus. Dia de la Caritat.
- 11 Consell Pastoral Diocesà.
- 12 Fi de curs dels Equips de la Mare de Déu.
- 27-2 Exercicis Espirituals per als Preveres.

Juliol-94

- 3 Fi de curs Mov. Joves Cristians-JARC.
- 12 Pregària missionera.
- 22-25 Exercicis Espirituals per al Poble de Déu.

Agost-94

- 12-15 Exercicis Espirituals per al Poble de Déu.

Nota: Segon diumenge de cada mes, pregària vocacional.

FORMACIÓ PERMANENT DEL CLERGAT

Ciutadella de Menorca, 27 de setembre de 1993

Benvolgut en el Senyor:

Després d'haver-te enviat el calendari diocesà, en el que hi ha totes les dates de recessos, formació permanent, etc., per als preveres, aquestes lletres són per a concretar el referent al **mes d'octubre**.

1) dimecres, dia 6 d'octubre

FORMACIÓ PERMANENT. De les 10.30 del matí fins les 5 del capvespre. Tema: Pastoral de la Salut. Dirigirà Marcel·lí Carreras, Delegat regional de Pastoral de la Salut a Catalunya.

Aquest és també el tema del Consell del Presbiteri del dia 20 d'octubre, que serà preparat des dels 3 arxiprestats.

El mateix dia 6 d'octubre, i a la Casa de l'Església de Maó (8.30 vespre), hi haurà una trobada de Mn. Marcel·lí amb tots els laics que treballen en aquest camp dins les parròquies o que hi estiguin interessats. Convé que des de les parròquies se'ls convidi personalment a assistir-hi. Tot açò ens pot ajudar a potenciar més i més tot aquest camp que és d'atenció pastoral a un sector dels més pobres.

2) dissabte, dia 16 d'octubre

FORMACIÓ PERMANENT. Amb el mateix horari del dimecres, amb el P. Abel, jesuïta, sobre Bioètica. El motiu de fer-ho el dissabte és per la Jornada de Teologia que dirigirà el diumenge al Toro.

Ambdues trobades seran, com sempre, al Toro i convé que notifiquis la teva assistència per al dinar: tel. 375060. Pot semblar un poc apretat dues trobades de Formació Permanent el mes d'octubre, però ens hem hagut d'ajustar a les possibilitats dels qui s'han de desplaçar de fora.

Esperant poder-nos trobar la setmana que ve,
Una forta abraçada,

**Sebastià Taltavull i Anglada,
Vicari General**

SECRETARIA GENERAL

ORDES SAGRATS

El dia 12 de setembre de 1993 el Sr. Bisbe Rvdm. Francesc Ciuraneta i Aymí ordenà diaca Mn. Miquel Cortés i Gomila en la Catedral de Menorca.

NOMENAMENTS

El Sr. Bisbe ha signat els següents nomenaments:

Amb data 15 d'octubre:

Mn. Marcel·lí Sánchez Forte com a coadjutor de la Parròquia de la Concepció, de Maó.

Amb data 19 d'octubre:

Mn. Miquel Anglada Gelabert com a consiliari del Centre Catequístic «Sant Miquel», de Ciutadella.

CONFIRMACIONS

En les dates i en els llocs següents el Sr. Bisbe ha celebrat el sagrament de la Confirmació:

- Dia 23 d'octubre en la Parròquia de Sant Francesc de Ciutadella: 9 joves.
- Dia 24 d'octubre en la Parròquia de Ferreries: 40 joves.
- Dia 31 d'octubre en la Parròquia de Fornells: 12 joves.

IN PACE CHRISTI

El Sr. Bisbe encomana a la pregària de la comunitat diocesana:

Mn. JOSEP ANGLADA JUANEDA

La matinada del dilluns dia 16 d'agost ens deixava el Sr. Josep Anglada Juaneda, per anar-se'n a la casa del Pare.

Enguany, el 19 de juny, va celebrar els 50 anys de la seva ordenació presbiteral.

Durant la seva llarga vida dedicada a l'església, ha vist els canvis socials i eclesials que han marcat aquest segle: època d'eufòria i clergat nombrós, dificultats durant la república, el drama de la guerra i la posterior tasca de refer les comunitats, fins arribar al moment actual de crisi religiosa.

El Concili coincidí amb la seva època de plenitud personal, per la qual cosa el visqué intensament i l'ajudà a viure l'etapa de transició política i social amb esperit d'obertura eclesial.

Les comunitats d'Alaior, St. Francesc i St. Miquel, i el Roser (de Ciutadella) han estat llocs de treball pastoral del Sr. Josep. També va ser director espiritual i professor del seminari. Llicenciat en Teologia per la Universitat Gregoriana, darrerament ocupava la canongia de penitencier. Quan el metge li parlà de la gravetat en què es trobava, poc abans de morir, el Sr. Josep contestà: «estic preparat».

Descansi en pau.

SOR MARIA TORRES LLUFRIU

Franciscana Filla de la Misericòrdia

Sor Maria Torres va néixer a Ciutadella el dia 18 d'octubre de 1906.

Entrà en la Congregació de les Germanes Franciscanes Filles de la Misericòrdia l'any 1940. El dia 22 d'octubre del mateix any vestí l'hàbit franciscà i professà a Pina (Mallorca) el 23 d'octubre de 1941.

Molt prest vingué destinada per servir la seva terra menorquina. Des de sempre la seva missió va ser el servei de la cuina, sempre atenta a les necessitats de les germanes. També va tenir una cura molt delicada de la roba dels temples i dels malalts de la Residència Sanitària Verge del Toro.

Era una dona senzilla i molt callada.

Va passar a la casa del Pare el mateix dia en el qual la Congregació celebrava l'aniversari de la fundació, el 14 de setembre de 1993.

SOR ANTÒNIA ALLÉS I SEGUÍ

Missionera dels Sagrats Cors

Morí en el Senyor el 27 d'octubre de 1993, a Palma de Mallorca.

Sor Antònia havia nascut el 28 de juny de 1909 a Es Migjorn Gran, en el lloc d'Aubranca Vell. Entrà en la Congregació de Missioneres dels SS.CC. el 27 de juny de 1935 i el 14 d'abril de 1937 professava com a religiosa. Una llarga vida de fidelitat i entrega. 87 anys d'edat i 57 de vida religiosa.

Tenia un caràcter ferm i enèrgic, que endolcia amb la seva bondat de cor. Tot feia d'ella una persona constant i molt treballadora. Durant molts anys va exercir com a infermera de la Clínica de Mare Nostrum i al Dispensari que les Missioneres dels SS.CC. tenien a Maó. En aquest treball manifestava la misericòrdia i la compassió envers els malalts, animant-los a superar el dolor i la malaltia.

Va passar després al Puig de Pollença i a Santa Llúcia (Manacor). Aquí es va distingir excepcionalment per l'acolliment. Manifestava tanta alegria en rebre la gent que tothom se sentia bé. En ella el carisma de la Congregació s'encarnava en aquests trets: misericòrdia, compassió i acolliment. En la seva senzillesa, era una persona de visió positiva; no es queixava mai de res i quan la crítica no era gaire favorable per les persones absents, ella ho excusava o sabia destacar algun aspecte positiu.

Darrerament, i potser com a fruit de la seva fidelitat, s'havia accentuat la seva senzillesa i simplicitat. Només tenia allò que necessitava; més enllà de la superficialitat i del consumisme, estava a punt per emprendre el darrer viatge, per respondre a la última i definitiva crida del Senyor. Estava a punt amb la llàntia encesa.

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL DEL PRESBITERI

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ DEL 20-X-1993

Ciudadella de Menorca, 15 d'octubre del 1993

Benvolgut en el Senyor:

Aquest és l'orde del dia de la sessió ordinària del Consell de Presbiteri que tindrà lloc el dimecres, dia 20 d'octubre a les 10.30 h. a Cal Bisbe.

Ordre del dia:

1. Pregària.
2. Pastoral de la Salut a Menorca.
3. Torn obert de paraula.
4. Informacions.

Jaume A. Vidal i Pelegrí
Secretari

REUNIONS ARXIPRESTALS DE PREPARACIÓ

Partint de la reflexió feta a la trobada de Formació Permanent del dimecres, dia 6 d'octubre, sobre **PASTORAL DE LA SALUT**, s'ha preparat el següent qüestionari per ajudar a la preparació del Consell del Presbiteri del dia 20 d'octubre.

Tema monogràfic: Pastoral de la Salut a Menorca.

1. Què tenim organitzat a nivell de Pastoral de la Salut a la nostra parròquia?
2. Qui ho fa?
3. Com es fa?
4. Quines mancances hi ha en aquests moments (allò que s'hauria de fer i no es fa)?
5. Quines propostes d'acció:
 - a) a nivell diocesà.
 - b) a nivell arxiprestal.
 - c) a nivell parroquial.

* * *

La Delegació de Pastoral de la Salut proposa:

1. La creació d'un grup de pastoral de la Salut a cada parròquia.
2. Planificació (assumit pel Consell Parroquial).
3. Organització de la formació dels membres del grup.
4. A nivell parroquial: freqüència de les trobades i acompanyament del grup.
(estudiar-ne les possibilitats i començar a caminar encara que sigui poc a poc).

No només pensar en el malalt en concret, sinó també en tot el seu entorn, especialment les famílies.

CRÒNICA DE LA REUNIÓ (20-X-1993)

El Consell de Presbiteri de la Diòcesi de Menorca es va reunir el 20 d'octubre pel matí a Cal Bisbe per tractar monogràficament sobre el futur de la Pastoral de la Salut, actualment revisada a totes les diòcesis espanyoles per adaptar-la a la nova realitat de la societat.

En concret, s'intenta passar d'una pastoral d'ajuda al «ben morir», sacramentalista, personalitzada en el capellà que assisteix al malalt, a una pastoral d'ajuda a viure sanament, d'acompanyament, on capellans i laics col·laborin en fer visites continuades als malalts.

En aquest sentit, el Consell de Presbiteri ha constatat que a Menorca aquest canvi ja s'està produint, en organitzar-se grups de laics a moltes parròquies de la diòcesi, que es dediquen a visitar periòdicament als malalts del seu entorn més pròxim. És positiu també que els rectors de les parròquies menorquines mantinguin el contacte amb els malalts i les seves famílies.

També s'ha fet una molt positiva valoració del treball que ve realitzant la FRATER entre els malalts físics i psíquics i amb els disminuïts físics de la nostra societat.

Pel futur, s'ha proposat la creació d'un grup del moviment PROSAC a Menorca. Aquesta organització està formada per professionals de la sanitat que exerceixen la medecina no només des del punt de vista tècnic, sinó també, des del punt de vista humà. A més, s'ha encomanat a la Delegació Diocesana d'Ensenyament que mantengui contactes periòdics amb els estudiants de Medecina de la nostra illa per donar-los a conèixer la PROSAC i la seva particular forma de treballar.

Per últim, s'intentarà crear una Escola d'Integració com la que ja funciona al col·legi Sant Francesc de Ferreries, al Arxiprestat Centre, als altres dos Arxiprestats de Maó i de Ciutadella. Per això es parlarà amb els col·legis religiosos perquè demanin l'ajuda del Ministeri d'Educació i Ciència i formin aquesta aula d'integració.

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

ACTA DE LA SESSIÓ PLENÀRIA DEL CONSELL DIOCESÀ DE PASTORAL, CELEBRAT EL DIA 19 DE JUNY DE 1993

La sessió començà amb el cant de les Benaurances i la pregària del Parenostre. Després prengué la paraula el Vicari general Sebastià Taltavull per fer unes explicacions prèvies. En primer lloc justificà el motiu pel qual la reunió es fa, finalment, al Seminari: al Toro, on s'havia de quedar a dinar, no va poder ser per coincidència amb una altra activitat i pel que fa a Cal Bisbe, tampoc era possible, perquè la sala de reunions ja estava disposta per rebre el be, en sol demà, diumenge.

Acte seguit, demanà si hi havia alguna rectificació que fer a l'acta anterior per part d'algun representant. La resposta general fou negativa.

Proseguí Sebastià Taltavull amb un recordatori breu de l'activitat duita a terme pel plenari del Consell i també per la Comissió permanent per tal de fer memòria de la història immediata. En aquesta cinquena reunió del Consell, recordà unes paraules del Bisbe, a la segona reunió (20-6-92): «No ens hem de plantejar grans objectius (...) El Consell ha de ser el qui impulsi els objectius diocesans». Efectivament, al final d'aquella segona reunió es proposà l'objectiu diocesà sobre la pastoral familiar. D'allà sortí el document que es va enllestir el juliol de 1992. La tercera sessió fou per demanar quines aportacions es feien, a partir del document, (octubre del 92). En ella es veien iniciatives molt interessants que es poden atendre en endavant.

El mes de febrer de 1993 es proposà aprofundir en el contingut de l'objectiu. A rel d'açò la Comissió Permanent, en la seva tercera reunió, del 3 de març del 93, resumí el que tothom havia dit (constatacions, propostes i compromisos). El mes d'abril d'aquest any s'envià als membres del Consell la feina feta, que es traduí en un document base. I fins avui que ens hem tornat reunir. L'objectiu de la reunió d'avui és veure si el document sobre la família es pot publicar i, en tot cas, quines esmenes s'han d'incorporar, degudament justificades.

Acabada la seva intervenció, es passà al torn d'intervencions.

L'opinió de l'Arxiprestat del Centre és que el document està poc elaborat. En ell no hi queden reflectits prou bé els problemes que viuen les famílies.

Es proposa que es faci l'estudi sociològic per l'any que ve. El troben un document de partida, no d'arribada. En ell hi ha un to massa negatiu. Es podria estructurar a partir de l'esquema de la revisió de vida.

Pel que fa a l'arxiprestat de Ciutadella, la valoració fou diferent d'unes parròquies a d'altres. Trobem que hauria d'anar precedit d'una introducció. Què es

vol aconseguir? Quin model de família volem o tenim? El trobem també massa taxatiu. No hi consten els valors dels joves, que en tenen.

El document ens presenta com a alternativa bona als creients. Noten a faltar el deute dels fills amb la gent gran. Manca destacar la dimensió d'obertura de la família cap a fora.

En definitiva, haurien de ser propostes operatives de models de comportament.

La Delegació de Càrites el dóna, en principi, per bo. Tanmateix opina que s'haurien de veure unes altres perspectives: famílies desestructurades i rompu-des. S'ha de dedicar una atenció especial a les famílies que «se'n surten» del conjunt.

En aquest moment intervingué Joan Febrer per fer notar que s'ha d'evitar l'ambigüitat. A qui va dirigit?, quins són els primers destinataris, demanà.

La Delegació de Vocacions troba que el document està ben redactat i no proposa cap esmena.

La Delegació de Joventut expressa que el document té un to massa negatiu. No s'hi veu cap proposta concreta. El que es fa és oferir un conjunt de bons propòsits. En conjunt li manca un poc d'humilitat: «Nosaltres no som tan perfectes».

La Delegació de Missions creu que està bé. Açò sí. Conté paraules molt polides, difícils de dur a terme. Haurem de començar nosaltres per ser més coherents amb l'Evangelí.

La Delegació d'Ensenyança troba que més que un document es tracta d'un manifest. En qualsevol cas els sembla massa negatiu. Ofereix una visió massa redentorista. En cap moment, es parla a partir de dades concretes i contrastades.

Es fan massa propostes, però sense cap concreció, excepte en el punt vuitè. Es parla de crear, quan es tractaria de potenciar el que ja hi ha.

La CONFER hi veu constatacions amb expressions negatives. Haurien de ser més positives, el que és negatiu, desanima. S'hi troben frases massa absolutes. Si, com es creu, el full ha d'arribar a totes les famílies, n'hi haurà que no s'hi sentiran representades.

Pel que fa a la Pastoral de la Salut, Sol Camps manifestà que si es tracta d'un manifest està bé. Però si ha de ser un document, primerament hi ha d'haver més constatacions, amb unes propostes clares i precises. El troben massa repetitiu. Per altra part, no es considera l'unitat malalt-família i persona gran-família.

En darrer lloc intervingué la Delegació de Catequesi per fer notar que aquest punt no l'han considerat, perquè els Consells parroquials ja l'han tractat.

Acabades les intervencions, Sebastià féu una valoració de tot el que s'havia dit i plantejà un seguit d'interrogants, a mode de qüestions prèvies:

— Com s'ha de continuar la feina del document?

- Mètode: Manifest o document?
- S'ha de seguir l'esquema de la revisió de vida o no?
- S'ha de partir de dades més científiques?
- I els destinataris? A qui va dirigit? Amb quina intenció?

A continuació es succeïren diverses intervencions. Així, Biel Seguí afirmà que, en qualsevol cas, el document ha estat molt vàlid: «Ens pensàvem que arribàvem i ens hem adonat que estem al punt de partida». Per altra part, es demanà quins documents ha de preparar el Consell?

Bosco Faner digué que el que és més vàlid és que els diferents grups ho treballin. Els fruits són la feina i la reflexió, no ho és la publicació del document. És important saber on anam, que es clarifiquin mitjans, destinataris, mètode i finalitat.

En Joan Febrer troba que es tracta d'un manifest i els seus primers destinataris han de ser les comunitats cristianes. No ens dirigim a tota la societat pròpiament. Joan opina que hauria de ser més bé un manifest curt que pretengui una divulgació. L'esquema de la revisió de vida li sembla bé, el troba clarificador.

Bosco Faner assenyalà que al document presentat li manca una autocrítica de la família cristiana i de l'Església en general.

Biel Seguí es mostrà partidari de revisar les activitats que feim, en vista dels objectius. No es tracta de crear noves activitats. No són nosaltres els qui hem de fer aquesta revisió, és cada grup el qui ho ha de fer.

Segons Sebastià Taltavull, la clau és en el caire evangelitzador del document.

Bosco Faner troba que ha de ser d'oferta pública, perquè hi ha una ètica natural, assumible per tothom, cristià o no.

Joan Febrer apuntà que l'evangelització es pot fer de dues maneres: a) allò que creim ho hem de viure, abans de predicar-ho als altres (irradiació al món); b) sortir a FORA nosaltres ens hem de convertir, però, alhora, gosam demanar als altres.

La darrera intervenció fou la d'en Bosco Faner el qual digué que les «absències» són les que marquen el to «redentorista» del document. «No és per les coses que diu; és per les que no diu».

Després d'un breu recés de deu minuts, es va reprendre la sessió amb la consideració del segon punt de l'ordre del dia.

Intervingué en primer lloc el representant de l'Arxiprestat de Maó dient que l'objectiu no ha de ser fer coses noves, sinó potenciar i omplir de contingut el que s'està fent. D'acord amb l'opinió que representa, proposà continuar amb el mateix objectiu, una volta aclarida la intenció.

L'Arxiprestat de Ciutadella també es manifestà partidari de seguir amb el mateix objectiu. La seva representant digué que aquest mateix objectiu ha centrat l'actuació de tot l'Arxiprestat. També ha servit per adonar-se del que es fa.

S'ha revisat com potenciar la catequesi familiar. Per altra part, s'està estudiant la possibilitat de fer un programa de ràdio amb participació preferent de les famílies.

Pel que fa a l'Arxiprestat del Centre, proposà igualment seguir amb el mateix objectiu. Quan a actuacions pastorals, algunes parròquies han intensificat el contacte amb els pares; s'han potenciat les celebracions conjuntes de pares i fills. A Ferreries l'objectiu inspirà la setmana de reflexió parroquial.

Càrites, segons Sebastià Marquès, reconeix que l'objectiu ha inspirat plenament la seva actuació. Fa una valoració positiva del que ha suposat a nivell de formació i de suport a les famílies. Càrites, que fa seu aquest objectiu per sempre, proposa continuar amb ell.

També la Delegació de Vocacions fa una valoració positiva i proposa com objectiu pastoral el mateix del proper Curs.

La Delegació de Joventut manifestà que no s'han fet pròpiament noves accions. Les que ja es feien s'han adaptat al tema de la família. Troben oportú seguir amb el mateix objectiu.

La Delegació de Missions destacà l'acte multitudinari duit a terme a Ferreries, en la despedida de Paco Campo. Opina que s'ha de seguir amb el mateix objectiu.

La Delegació d'Ensenyança manifesta que l'objectiu ha inspirat la seva actuació. S'ha insistit en la creació d'escoles de pares. Es veu la necessitat d'implicar persones en l'execució d'aquest objectiu. Proposa també el mateix objectiu pel proper Curs.

La CONFER opina que, al llarg del Curs, s'ha sentit parlar especialment de la família. Tots els recessos que es van fer, es varen enfocar en relació amb el tema de la família. Apunten com a objectiu preferent per l'any que ve fer-nos presents i posar la llavor cristiana en el món on ens movem.

Pel que fa a la Pastoral de la Salut, Sol Camps, començà dient que s'havia fet, en aquest camp, poc en relació amb aquest objectiu. Ha mancat més concreció, aprofundir-ho més.

És necessari crear el Consultori. També donar un suport a les famílies amb malalts terminals. És important anticipar-se al dol.

Com a objectiu proposa el mateix, amb aquest lema: «Família i societat».

Tancà el torn d'intervencions la Delegació de Catequesi. La seva representant començà dient que, enguany, s'han fet xerrades en relació al tema de la família. Es constata que hi ha hagut pares que s'han sentit motivats a participar en Eucaristies. S'ha potenciat la catequesi familiar. Finalment, proposa seguir amb el mateix objectiu.

Acabat el torn, prengué la paraula Sebastià Taltavull per fer notar que hi ha hagut pràcticament unanimitat absoluta sobre l'objectiu pel proper Curs. Tothom ha afirmat la conveniència de continuar amb el mateix. A partir d'aquesta evidència, Sebastià formulà aquestes qüestions: Què feim amb aquest document?

Com es concreta aquest objectiu per l'any que ve? S'ha de formular de la mateixa manera o no?

A continuació es produïren algunes intervencions com a resposta. Biel Seguí es manifestà partidari de què es revisi si tot el que es fa serveix per revitalitzar la família. Potser alguna cosa que es fa no s'hauria de fer i, tal vegada, s'haurien d'omplir algunes mancances. Digué també que el que no veu clar és la forma més adient per a la seva divulgació. Apuntà com un camí vàlid el mètode del còmic, per exemple.

En un intent de concretar l'objectiu s'apuntaren algunes idees com, per exemple, «Pregària en família», «La presència dels cristians en les Institucions». En aquest sentit, intervingué novament Biel Seguí per dir que les concrecions les han de fer les delegacions. Al Consell no li pertoca concretar tant. L'empremta que ha d'impulsar el Consell ha de ser necessàriament més general.

Sol Camps afirmà que, potser, seria interessant que el Consell pogués donar unes orientacions de com viure les vacances i omplir de contingut el temps de descans, que és sempre una bona oportunitat per potenciar l'activitat de l'esperit. En aquest sentit, Biel Seguí opinà que més bé ho hauria de fer la Pastoral de Turisme. En qualsevol cas, Sebastià Taltavull digué que, en acabar el Curs, s'hauria de donar unes paraules d'ànim i agraïment a tothom. «Hem treballat, hem reconegut les nostres mancances».

Dit açò, es troba convenient redactar una carta, en tot del document que, de moment, no es publicarà. Aquesta carta servirà també per justificar i raonar el perquè seguim amb el mateix objectiu pel proper Curs. Es decidí que la Carta serà publicada el primer diumenge de Juliol (4-7-93).

Pel mes d'octubre es tornarà reunir el Consell, una volta que les parròquies i delegacions hagin pogut estudiar i revisar la documentació.

Es va decidir procurar tenir enllestit el calendari diocesà pel proper dia 12 d'agost. Els moviments haurien de respectar-lo.

S'apuntaren les dades de reunió del Consell Diocesà Pastoral en el proper Curs que són aquestes:

- 1a. reunió: 23 d'octubre, dissabte a les 10 hores.
- 2a. reunió: 12 de març, de 1994, dissabte.
- 3a. reunió: 11 de juny de 1994, dissabte.

Finalment es passà a donar informació sobre els acords presos amb anterioritat. Així, en relació a l'encàrrec fet pel CPD sobre museus i exposició a la Catedral, es digué que s'està fent l'inventari.

Sobre l'agermanament amb una diòcesi del tercer món, intervingué la representant de la delegació de Missions i afirmà que, en relació a n'aquest objectiu no es disposa de gent ni de doblers. Aquesta delegació proposa fer venir a Menorca al representant de Mallorca per tal que informi de com fer-ho. Hi hauria gent disposta a partir, demanà. Potser es podrien preveure col·lectes amb aquesta finalitat.

Sebastià Marquès prengué la paraula per informar del Gabinet d'orientació familiar. «No s'han donat més passes, digué, perquè s'està a l'espera de la creació de la delegació de Pastoral Familiar. En aquest sentit, el Senyor Bisbe digué que s'ha intentat formar-la, però encara no s'ha trobat el matrimoni que hi pugui dedicar el temps. També, a nivell d'A.P.A.S., comencen a sonar alguns noms, però encara no està resolt ni concretat.

En darrer terme, es fa constar l'absència justificada dels membres del Consell Pere Melis i Leo Florit, que han excusat. Tampoc hi eren presents Raimundo Frutos i Josep Bagur.

I sense haver-hi més qüestions per tractar s'aixecà la sessió, de la qual com a secretari don fe amb la meva signatura.

Signat: Diego Dubón

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ (23-X-1993)

Maó, 21 de setembre de 1993

Benvolgut/da en el Senyor:

A punt ja d'iniciar el nou curs, em plau convocar-te en nom del Sr. Bisbe a la sessió plenària del **CONSELL PASTORAL DIOCESÀ** que tindrà lloc, si Déu ho vol, el **dissabte, dia 23 del proper mes d'octubre, a Cal Bisbe, des de les 10 a les 13 hores del matí.**

Aquesta sessió ha estat preparada en una reunió de la Comissió Permanent celebrada al Toro el passat dia 16 de setembre, en la que —després de veure tot el que s'ha acordat en la darrera sessió del mes de juny —vam estudiar i comentar el material que ha arribat al Bisbat sobre l'Any Internacional de la Família, tant de part del Comité Espanyol com de la Comissió Pontificia per a la Família.

D'aquests documents n'adjuntam un resum perquè pugui també ser llegit i comentat, i veure quines iniciatives poden sorgir de cara a concretar l'objectiu diocesà 93-94 (que és el mateix que l'any passat, com ja vam acordar).

Per tant, i per a començar-ho a treballar en els respectius grups de les parròquies-arxiprestats, de les delegacions i altres organismes diocesans, hem preparat el següent **qüestionari base** per a l'orde del dia:

- 1. Com tindrem en compte l'objectiu diocesà sobre la promoció i revitalització de la família en la programació pastoral d'aquest curs?**
- 2. Propostes d'acció a nivell diocesà en relació amb l'Any Internacional de la Família.**

3. Seguiment dels acords presos:

- preparació del II Centenari de la diòcesi (diòcesi missionera, museu diocesà i exposicions, etc.).
- centre d'orientació familiar.
- estudi sociològic de la diòcesi.
- iter a seguir en l'elaboració del document sobre la família.

4. Torn obert de paraules i informacions.

**Diego Dubón Pretus,
Secretari**

CRÒNICA DE LA REUNIÓ (23-X-1993)

El Consell Pastoral Diocesà, reunit dissabte, 23 d'octubre, a Cal Bisbe, ha constatat un fenomen preocupant que afecta per igual a totes les poblacions de l'illa: els joves demostren una gran ignorància sobre qüestions de religió i tenen molt poc interès en assistir a les classes que sobre aquestes matèries s'imparteixen a les escoles.

Aquest problema, ample i complex, afecta també els nuclis familiars, objectiu, per segon any consecutiu, de la pastoral de la nostra diòcesi. Per això, el Consell Diocesà de Pastoral va decidir elaborar un estudi sociològic sobre el dèficit de cultura religiosa existent a la nostra illa i analitzar els resultats en una pròxima reunió que es celebrarà el mes de març que ve i que tractarà monogràficament sobre aquest tema.

De fet, per dimarts que ve s'ha convocat ja una reunió de la Permanent del Consell Pastoral Diocesà per començar a treballar en la preparació i elaboració d'aquest estudi.

En la reunió de dissabte, el Consell de Pastoral va conèixer totes les propostes de les diferents delegacions diocesanes i els arxiprestats per intentar complir l'objectiu diocesà en un curs que coincidirà amb l'Any Internacional de la Família. Entre altres coses, es va decidir impulsar l'obertura de les parròquies a les famílies de l'entorn, potenciar la catequesi familiar i els Equips de la Mare de Déu i crear un Centre d'Orientació Familiar que tracti d'ajudar en aquells casos problemàtics que es presentin.

Els membres del Consell de Pastoral van conèixer el projecte d'ampliació i nova ubicació del futur Museu Diocesà, una vella aspiració de l'Església de Menorca que podria ser una realitat pròximament. Per intentar-ho, es va encomanar a la Comissió Diocesana de Patrimoni que treballi en aquest objectiu.

CONSELL DIOCESÀ D'ECONOMIA

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ (23-X-1993)

Ciutadella de Menorca 20 d'octubre de 1993

Benvolgut/da en el Senyor:

Em plau comunicar-li que el proper **dissabte, dia 23 d'aquest mes d'octubre**, tindrem la reunió del Consell diocesà d'Economia, des de les 16.30 a les 19 h., a Cal Bisbe.

L'ordre del dia és el següent:

1. Preparar la JORNADA DE L'ESGLÉSIA DIOCESANA, que tindrà lloc el diumenge, dia 14 de novembre.

— objectiu (objectius).

— propaganda.

— mitjans de comunicació.

— suggeriments.

2. Campanya de subscriptors.

Funcionament, nou llançament...

3. Objectius per al curs 93-94.

4. Calendari de reunions.

5. Informacions.

Començarem amb la pregària i la lectura de l'Acta de la sessió anterior.

Atentament,

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General

CRÒNICA DE LA REUNIÓ (23-X-1993)

Els membres d'aquest Consell diocesà van treballar dissabte, dia 23 d'octubre, en la preparació del Dia de l'Església Diocesana que es celebrarà el diumenge dia 14 de novembre i en l'anàlisi de la campanya de subscriptors iniciada el mes d'agost, constatant la necessitat del seu relançament.

El Consell d'Economia va elaborar també el programa d'objectius pel curs present, incidint en un seguit d'actuacions en els diversos àmbits diocesans.

DELEGACIÓ DIOCESANA DE CATEQUESI

PROGRAMACIÓ DEL CURS

Octubre, 30-31 Curset per a catequistes.

Novembre, 21 Dia de la Catequesi.

Abril-Maig, 30-1 Assemblea/Trobada diocesana de catequistes.

Curs catequètic = 1a. setmana octubre - maig/Cincogema.

Reunions de la Delegació Diocesana (sempre en divendres, 8.30 vespre, a Es Mercadal).

1a. setembre, 24.

2a. octubre, 22.

3a. desembre, 17.

4a. febrer, 4.

5a. abril, 15.

6a. juny, 3.

Congrés de catequesi de Catalunya i Balears

Octubre-Desembre III Bloc «En quin món feim la Catequesi».

Gener. Conclusions del I Bloc «La Catequesi».

Febrer. Conclusions del II Bloc «El Catequista».

Març. Conclusions del III Bloc «En quin món...».

Maig. Assemblea diocesana.

Maig. 15. Clausura Congrés a Barcelona.

XIV Escola d'Estiu per a catequistes

1a. Barcelona 18-23 de juliol.

2a. La Seu d'Urgell 1-6 d'agost.

CURSETS PER A CATEQUISTES

La Delegació Diocesana de Catequesi i com ja va ser anunciat al Calendari Diocesà ha preparat per als dies 30 i 31 d'octubre els CURSETS PER A CATEQUISTES, que enguany tindran lloc al Col·legi de Sant Francesc de Ferreries.

Els cursets són els següents:

1. CATEQUESI D'INFANTS de 7 i 8 anys.

Ser catequista, per Sebastià Taltavull. Psicologia de l'infant, per Bosco Faner. Pedagogia catequètica, per Francesc Triay.

2. CATEQUESI D'INFANTS de 9 i 10 anys.

Els pares i la catequesi, per Bosco Faner. Psicologia de l'infant, per Rosa Florit. La transmissió de la fe, per Sebastià Taltavull.

3. CATEQUESI DE PREADOLESCENTS de 11 i 12 anys.

Psicologia del preadolescent, per Jesús Llompart. Elements de pedagogia, per Maite Sánchez.

4. CATEQUESI D'ADOLESCENTS de 13 a 16 anys.

Elements de pedagogia, per Maite Sánchez. Psicologia de l'adolescent, per Jesús Llompart.

5. INICIACIÓ A LA PREGÀRIA I AL SILENCI CONTEMPLATIU.

Com iniciar els infants, preadolescents i adolescents en aquesta pràctica cristiana, per Esteve Humet.

Els 4 primers cursets es faran durant tot el dissabte, des de les 10 h. fins les 19.30 h. El curset núm. 5 durarà tot el diumenge. I la cloenda tindrà lloc amb la celebració de l'EUCARISTIA, a les 18 h. a l'església de Santa Maria.

Aquests cursets responen a la demanda que han expressat els catequistes en relació a la pròpia formació (psicologia, pedagogia i pregària) i estan ja dins algunes de les respostes que vol donar el Congrés de Catequesi de Catalunya i Balears que esteim celebrant.

Esperam les vostres inscripcions.

Una abraçada fraternal,

**Sebastià Taltavull i Anglada,
Delegat diocesà de Catequesi**

DELEGACIÓ DIOCESANA DE PASTORAL VOCACIONAL

PLA DE CURS

A 4 d'octubre de 1993

Benvolguts/des:

En aquests moments ja estam seguint la marxa del curs que, tot just acabam d'encetar i a la vegada tot un plec de tasques i activitats se'ns obren a davant, i tots les volem portar a terme amb il·lusió renovada.

Mentre, entre tanta feina a fer volem aturar-nos, fer silenci i pregar. Pregar expressament per les vocacions. Volem remarcar que no és una activitat més de les que figuren en la programació, sinó que al fer-ho seguim el manament de

Jesús que ens diu: «Pregau a l'amo dels sembrats que enviï més jornalers als seus camps».

Adjuntam, també, la fulleta amb els dies assenyalats i qui prepararà la pregària. Es dóna plena llibertat a les congregacions perquè puguin expressar i presentar, en el clima càlid de la pregària, la seva espiritualitat i carisma propi.

Es pot veure que s'ha fixat el segon diumenge de cada mes; però hem respectat aquells mesos que alguna altra delegació també prepara la pregària. Per açò és que no totes les congregacions tindran oportunitat enguany; però ja es té en compte per l'any que ve. Açò no ens exclou de sentir-nos units i pregar junts per les vocacions.

Vos esperam a tots. Veniu amb els vostres joves.

Aprofitam aquesta avinentesa per saludar-vos cordialment;

Els membres de la Delegació

DIES DE PREGÀRIA VOCACIONAL

Germanes Clarisses - Ciutadella - 10 d'octubre.

Delegació de Joventut - Sant Antoni de Maó - 28 de novembre.

Carmelites Missioneres - Es Castell - 12 de desembre.

Germanes Franciscanes - Ferreries - 9 de gener de 1994.

Filles de la Caritat - La Concepció de Maó - 13 de febrer.

Dia del Seminari - Seminari. Ciutadella - 20 de març.

Dominiques de l'Anunciata - Ferreries - 10 d'abril.

Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions - 24 d'abril.

Vetla de Santa Maria - El Toro - 7 de maig.

Monges Concepcionistes - Maó - 12 de juny.

CARITAS DIOCESANA

COL·LECTA «DIA DE CARITAT»

Ciutadella

La Catedral423.615

St. Francesc209.000

St. Rafel	61.122
S.A. Ma. Claret	41.450
St. Esteve	25.756
Centre Catequístic Sant Miquel	66.929
Sta. Clara	18.135
Carmelites	27.072
Hospital	5.805
St. Crist	83.668
St. Bartomeu (Ferrerries)	502.280
Es Mercadal	54.105
St. Antoni (Fornells)	23.555
St. Cristòfol (Es Migjorn)	40.980
Sta. Eulàlia (Alaior)	168.207
Maó	
Sta. Maria	301.780
St. Francesc	155.500
El Carme	175.000
La Concepció	83.000
St. Antoni	47.529
Sta. Eulàlia	11.142
St. Josep	56.331
La Consolació	47.700
R. Sanitària	35.928
Religioses Concepcionistes	32.860
Hospital Municipal	10.700
Sta. Àgueda	15.000
Ermita de la Mare de Déu de Gràcia	39.100
St. Gaietà (Llucmaçanes)	11.272
St. Climent	8.000
St. Lluís	97.749
El Roser (Es Castell)	63.270
Total	2.943.540

COMISSIÓ DIOCESANA DEL PATRIMONI HISTÒRIC, ARTÍSTIC I CULTURAL

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ DEL 11-X-1993

Ciutadella de Menorca, 7 d'octubre de 1993

Benvolgut en el Senyor:

Després del parèntesi de l'estiu, tornam reempendre la nostra tasca com a Comissió Diocesana del Patrimoni. Per açò, em plau convocar-te a la reunió que tindrem, si Déu ho vol, el **proper dilluns, dia 11 d'octubre, a les 11 del matí i al Seminari Diocesà, a Ciutadella.**

L'orde del dia és el següent:

1. Estudi «in situ» d'una part del Seminari que està en estat molt deteriorat i demana una actuació urgent.

2. Projecte de restauració del campanar de la Catedral.

3. Passos fets i procediment a seguir en relació a la basílica paleocristiana de Son Bou, després de la resolució que es va pendre a la darrera reunió.

4. Avant-projecte i proposta per a començar els tràmits per a la ubicació del Museu Diocesà.

5. Estat de situació i projecte per a la Rectoria de Santa Maria de Maó.

6. Projecte escultura i ubicació del monument als emigrants menorquins a Alger, al Toro.

7. Proposta sobre Sant Joan de Missa. Estudi dels espais i sembra d'arbres.

Precs i suggeriments.

Una abraçada,

**Sebastià Taltavull i Anglada,
Vicari General**

RESUM DE LA REUNIÓ DEL DIA 11-10-93

1. Situació actual de l'edifici del Seminari Diocesà

Els arquitectes exposen les diferents patologies que presenta l'edifici del Seminari i són estudiades cada una de les dependències que presenten major problema. Els seminaristes han passat ja a la Casa Sacerdotal per les dificultats que hi ha a tota la part corresponent a les habitacions. Es fa un recorregut de tota la zona afectada i són presentades diverses propostes d'actuació.

Hi ha unes necessitats i unes urgències. També s'han de remodelar alguns accessos al pis corresponent al Seminari i actuar pràcticament en tot l'angle oest-sud de l'edifici que comprèn des de les dependències dels seminaristes fins a la Biblioteca, amb tots els pisos inferiors corresponents i el pis superior a l'actual biblioteca.

S'acorda estudiar durant 15 dies les propostes en relació a les necessitats i urgències que presenta l'edifici.

2. Campanar de la Catedral

La Comissió dóna el vist i plau al projecte de restauració de la Catedral presentat pels arquitectes i que ja compta amb la subvenció de 6 milions per a la seva realització immediata.

3. Basílica paleocristiana de Son Bou

No havent rebut resposta a la carta que el Sr. Bisbe va dirigir al Conseller de Cultura del Consell Insular de Menorca a partir de la proposta de la Comissió diocesana del Patrimoni, s'acorda concertar una entrevista per a posar-hi solució. Ho farà el Vicari General.

4. Avant-projecte de la remodelació del Museu Diocesà

Es posa en coneixement de la Comissió diocesana del Patrimoni tots els passos fets en relació a preparar l'avant-projecte de la remodelació del Museu diocesà a fi de ser obert al públic en la nova seu de les dependències de Cal Bisbe, carrer Sant Sebastià. L'avant-projecte serà presentat aquest mateix mes al Conseller de Cultura del Govern Balear, Sr. Rotger, com s'havia acordat amb ell en la visita que va fer fa uns mesos a la Catedral.

5. Restauració de la Rectoria de Santa Maria de Maó

El Rector de Santa Maria explica el projecte elaborat per l'arquitecte i les possibilitats que té com a edifici catalogat. Queda recollit l'informe escrit i serà tractat en una propera reunió.

6. Monument emigrants menorquins a Alger, al Toro

Ja s'està treballant en l'escultura per part de l'escultora Leticia, com s'havia acordat. S'accepta la proposta del seu emplaçament —a l'esplanada entre el monument i el mirador nord; l'escultura estarà adossada a la paret-mur est mirant cap a l'oest (direcció Alger). També han manifestat el vist i plau els descendents dels emigrants, presents aquests dies a la nostra illa.

7. Sant Joan de Missa

S'aprova la petició feta sobre la sembra d'arbres. L'esborrany presentat sobre la reconstrucció dels espais en relació a acampades, serveis, etc., haurà de ser estudiat pels arquitectes.

RESUM DE LA REUNIÓ DEL DIA 25-10-93

1. Seminari Diocesà

Després de comentar novament tota la situació del Seminari en les zones que estan més afectades i mirades les prioritats i necessitats en la recuperació de l'edifici, i tenint ja clara la visió de conjunt, s'acorda començar a actuar sobre les dues zones més afectades: 1) La que correspon al pati de Sant Pau, des de la reposició dels contraforts fins el pis superior a la biblioteca. 2) La que correspon a les habitacions dels seminaristes, també des de la planta baixa i primer pis. L'actuació depèn ara del finançament, que l'haurà d'estudiar el Consell d'Economia juntament amb els responsables del Seminari.

2. S'han afegit a aquest únic punt de l'orde del dia cinc qüestions més:

a) **Façana de la sagristia de la Catedral.** Es replantegen alguns aspectes de la restauració de la façana i s'estudien algunes possibles solucions relacionades amb les finestres.

Majoritàriament es veu que no han de quedar totes tancades. Es remet a l'arquitecte un nou plantejament.

b) **Basílica paleocristiana de Son Bou.** Tal com s'havia acordat a la reunió anterior, el Vicari General ha tingut l'entrevista amb el Conseller de Cultura, Sr. Lluís Coll, qui li ha manifestat: que ha estat acceptada la proposta de la Comissió, que s'està pendent del permís de Costes, que s'han de solucionar alguns aspectes de la propietat circumdant i que s'ha aconseguit allargar el termini d'actuació dins el 1994 mantenint la subvenció.

c) **Monument de dalt del Toro.** S'informa a la Comissió diocesana que la Direcció General d'Urbanisme, Costes i Vivenda té el projecte enllestit per a concloure la restauració del Monument de dalt del Toro (caiguts de la guerra del Marroc 1929 —ampliat l'any 1943 amb l'estàtua del Sagrat cor) dins el termini dels mesos de novembre i desembre de 1993. El Bisbat enviarà la corresponent autorització aquesta mateixa setmana.

d) **Projecte capella a l'urbanització del Cap d'Artrutx.** Es tracta del projecte definitiu després de les modificacions que la Comissió havia suggerit i que han estat incloses. S'accepta el projecte i s'acorda remetre'l ja a la parròquia de

Sant Esteve de Ciutadella a fi que gestioni la seva execució, ja que entra dins la seva demarcació parroquial.

e) **Rectoria de Santa Maria de Maó.** Novament s'estudia la restauració proposada i es posa en coneixement de la Comissió els passos que s'han donat amb l'arquitecte que ha fet el projecte.

SEMINARI DIOCESÀ

CARTA DEL SR. RECTOR

Ciutadella de Menorca, 4 d'octubre de 1993

Benvolguts en el Senyor:

Ja de nou començam el Curs Acadèmic i de nou volem convidar-vos a l'inauguració solemne, que, si Déu vol, celebrarem el proper dimarts, **dia 12 d'octubre.**

Començarem amb la celebració de l'Eucaristia, presidida pel Sr. Bisbe a la Catedral, a les **7.30 del capvespre**, per llavors anar al Seminari on hi haurà l'Acte Acadèmic: Salutació del Rector, lectura de la Memòria del curs 1992-1993, per en Francesc Gomila, la Lliçó Inaugural «**Tipologia Baptismal a la Carta del Bisbe Sever**», pel Llicenciat en Teologia Patrística, en Josep Sastre i Portella.

L'Excelentíssim i Reverendíssim Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, bisbe de Menorca, declararà inaugurat el Curs Acadèmic 1993-1994.

Aquest any s'han incorporat al Seminari **dos nous alumnes**, pel que confiam que no es perdi tan bon costum i poder posar en Déu la confiança de què no mancaran pastors a la nostra Església menorquina.

Confiam en les vostres pregàries per ells i pels altres que han passat a un curs superior, perquè feels a Crist, que els ha cridat, puguin amb alegria seguir aquest camí.

No només volem dir que el Seminari és obert a tothom, desitjam que hi vinguin i aquest pot ser un bon dia per trobar-nos-hi. Feis «caminet» de la vostra Parròquia al Seminari, perquè si Déu en crida a algun dels vostres, hi vegin el camí obert.

Esperam volgueu fer participants d'aquesta celebració als vostres feligresos, perquè tots junts puguem celebrar el començament del nou curs.

Potser seria bo que alguns laics de cada comunitat organitzassin la vinguda per dimarts, així donar a conèixer aquesta realitat diocesana com és el Seminari Diocesà i el que si hi viu.

Gràcies per la vostra atenció i companyia. Us esperam!!!

Joan Josep Huguet

SALUTACIÓ DEL SR. RECTOR DEL SEMINARI EN LA INAUGURACIÓ DEL CURS ACADÈMIC 1993-94

Excm. Sr. Bisbe, benivolguts germans sacerdots, Equip Directiu del Seminari, Claustre de Professors, Germanes Franciscanes del Seminari, estimat Biel, estimats seminaristes.

Què és el primer, la gallina o l'ou? Sembla que la gallina. Per açò, vull començar aquestes breus paraules, saludant els qui heu vingut a celebrar la inauguració del curs, perquè sense vosaltres no seríem aquí inaugurant-lo. Així idò, benivolguts amics, sacerdots, pares dels seminaristes, feligresos de les diferents parròquies de la Illa, que sou l'origen de tots els qui estem en el Seminari, perquè Déu s'ha valgut de vosaltres per donar-nos l'existència i la vida de fe i així poder sentir la crida de Déu al ministeri sacerdotal.

Tot just fa un any vaig rebre aquest encàrrec de la formació dels seminaristes, ajudat per l'Equip Directiu. Un any que, mirat per l'ull de calendari, és un pesic de papers, amb nombres i noms de sants, però que, contemplat amb calma, és un caramull de vivències riquíssimes. Segurament us agradaria saber-ne algunes. Us en diré cinc: en Miquel Cortés, en Willy, en Joan Taltavull, en Francesc Gomila i en Josep Lluís. No els vull posar dalt de cap pedestal perquè els exposaria a caure. Sí vull dir-vos que no els canviaria per cap altre. Tots ells han sabut donar contingut a la meua vida ministerial, després de la meua bona experiència de Vicari de Santa Eulàlia, d'Alaior. Com diu Sant Pau: «Déu me'n guard de gloriar-me en res que no sigui la Creu de Nostre Senyor Jesucrist». Però també me'n guardi de no donar-li a Ell la glòria per tots els dons que ha concedit a cadascun d'ells.

El Seminari és el mitjà on es formen els qui són cridats per Déu al ministeri sacerdotal. Un cop acomplerta aquesta etapa de formació, els cridats han de ser enviats. Així ho féu Jesús amb els apòstols. Però, abans d'enviar-los, els féu veure «aquella multitud de gent malmenada i desesperançada, com ovelles sense pastor. I els digué: La collita és abundant, però hi ha pocs segadors. Demanau a l'amo dels sembrats, que hi faci anar més segadors». En el nostre devocionari popular menorquí hi trobam la jaculatòria: «Enviau, Senyor, operaris al vostre camp espiritual». Pregària que hem de fer nostra per dirigir-la al Pare. Segurament molts ja la feu.

Aquest nou curs han començat dos nous seminaristes, que havent escoltat la crida de Déu, han donat el primer pas, venint al Seminari. Són Alfons i Xavier. Acompanyau-nos amb la vostra pregària perquè els qui Déu crida responguin amb perseverança i coratge. I ajudeu-nos a donar gràcies per les noves vocacions arribades. Sabem aquella dita castellana: «De bien nacidos es ser agradecidos». La gratitud, d'altra banda, és font de nous beneficis.

Estimats seminaristes, us record el que deia el Sant Pare en la trobada amb els seminaristes de tot Espanya: «El Senyor us ha escollit per fer en cadascun de vosaltres una història de salvació». Sí, heu estat escollits per a ser amb la vostra vida un altre Crist enmig del món. Ja en aquesta etapa de formació de la vostra vida us heu de configurar amb el Crist. Això us omplirà de goig i us farà fecunds. Us farà pastors per a comunicar la caritat de Crist, bon Pastor. El Decret Conciliar sobre la Formació Sacerdotal (OT) acaba dient: «que els qui es preparen per al ministeri sacerdotal siguin conscients de què en mans d'ells hi és posada l'esperança de l'Església i la salvació de les ànimes». Willy, Joan, Francesc, Josep Lluís, Alfons, Xavi, l'Església de Menorca posa part del seu futur i la salvació de moltes persones en la vostra resposta a la crida de Déu. Aguantau ben fort, com sabeu fer i ho veieu en els nostres sacerdots.

Abans d'acabar vull fer esment del meu antecessor en el càrrec, Miquel Anglada. En el darrer paràgraf del seu discurs de comiat em deia que algun cop, en lloc d'anar a la Catedral, s'errava de porta i tornava al Seminari, el comprengués. Que consti que no s'ha errat cap vegada. No m'ha retret res del que he fet. Més bé ha estat jo qui, servint-me de la seva experiència de vint-i-tres anys de Rector del Seminari, ha acudit a ell en recerca d'ajut i consell. Per tant, amic Miquel, gràcies i que Déu t'ho pagui!

Ja sabeu que amb les vacances vaig començar una experiència nova en la meua vida: la salut es va afeblir fortament, preocupant els metges. Gràcies a Déu, sembla que va pel bon camí de la recuperació. Us puc assegurar que això ha estat per la fe rebuda, per l'exemple d'altres malalts, per la companyia dels meus germans que han estat sempre al meu costat, pel testimoni de molts de vosaltres que amb la vostra amistat m'heu donat força en tot moment i per les pregarries al Pare dei cel que ens ha escoltat. A la vegada que en dono gràcies a Déu, ho faig també a vosaltres, demanant-li al Senyor força per a complir la seva voluntat al servei dels altres. Moltes gràcies i per molts anys!

MEMÒRIA DEL CURS 1992-1993

L'estiu passat el passàvem en un clima d'espera. Van arribar els famosos anomenaments, un dels quals repercutí en el nostre Seminari. Com ja saben, el Sr. Miquel Anglada entregava el seu càrrec al Sr. Joan Huguet.

Esperàvem cares noves, però encara no van arribar.

Dia 28 de setembre vam entrar novament en aquesta santa casa a fi de posar un poc d'ordre. Dilluns, dia 5 d'octubre, vam començar les classes. Hem de dir

que en Francesc Gomila, o sigui, jo, s'incorporava als estudis de Teologia, després de superar el curs de C.O.U. a l'Institut Josep Ma. Quadrado.

Dia 12 d'octubre, festa de la Mare de Déu del Pilar, s'inaugurava el nou curs escolar 1992-1993. A l'Eucaristia, en Miquel Cortès i en Guillem Ferrer rebien respectivament els ministeris d'acòlit i de lector. El curs començava.

Dia 25 de novembre, el rector ens donava una BONA i GRAN NOTÍCIA: esperam «germanet», un altre company entre nosaltres!!!

Davant les festes de Nadal, vam començar el Betlem dia 17 de desembre. Quatre dies més tard, el rector ens cridava des del rectorat: el nou company ja era aquí!!! Ara el tenim entre nosaltres. És en Josep Lluís Ponsetí Pons, de la parròquia de Sant Lluís.

Començàvem les vacances de Nadal dia 22 de desembre. Dia 11 de gener tornàvem aquí. El curs seguia endavant.

Des de dia 25, festa de la Conversió de Sant Pau, fins dia 29, vam fer un seminari d'homilètica dirigit per en Josep Lligades. Els preveres també van ser convidats a participar-hi.

Dia 27 de gener vam celebrar la festa externa de Sant Ildefons, patró del Seminari, que enguany ha caigut en dissabte. El Seminari va convidar els preveres de la nostra diòcesi a viure una jornada sacerdotal. A la celebració, culminada per l'Eucaristia (celebrada en ritu mossaràbic) i pel dinar, eren quasi 40 els preveres allà presents. El resultat va ser molt positiu.

El mes de febrer va ser un mes especial, ja que vam fer la setmana d'Exercicis Espirituals. Els férem a El Toro. Van començar dia 8 i acabaven dia 12, dirigits per Mn. Josep Ma. Forcada, metge i delegat diocesà de pastoral sanitària de Barcelona. Dia 15 de febrer prosseguien les classes.

Va arribar el mes de març, el mes del Seminari. Dia 21 vam celebrar el «Dia del Seminari». Ho férem participant en l'Eucaristia de St. Josep de Maó, de St. Cristòfol des Migjorn Gran i de St. Antoni Ma. Claret de Ciutadella. La participació va ser abundant.

Dia 7 d'abril participàvem en la Missa Crismal, data que ens marca el començament de les vacances de Pasqua.

Dia 19, passades les vacances, començàvem la darrera etapa del curs. Els dies van passar amb tota normalitat. Dia 28 de maig teníem programat el darrer dia d'escola. Enguany vam adelantar aquesta data com a conseqüència de la vinguda del Sant Pare a Espanya. Després ens quedaven dues setmanes per preparar intensament els treballs i els exàmens que els professors ens encomanarien.

Dia 11 de juny va ser el darrer dia de curs. Ho vam celebrar amb un dinar juntament amb tots els professors.

En sol demà, dia 12, ens dirigíem cap a Madrid amb la finalitat de visitar el Sant Pare i conviure amb els seminaristes de tota Espanya. Va ser una experièn-

cia molt rica en continguts i al mateix temps inoblidable. Finalment, amb l'arribada de Madrid, començaven les vacances d'estiu.

Hem de dir que enguany hem incorporat algunes novetats. Els dijous capvespre anam, sempre que podem i sempre que trobam oportú, a passejar, d'acord amb els nivolats que no ens han plogut. D'aquesta manera hem pogut conèixer un poc més molts dels racons que no coneixíem, com també moltes persones de la nostra illa.

La presència de manobres durant el curs ha estat un fet extraordinari.

Finalment, voldríem acabar fent referència a en Miquel Cortès, que, havent acabat els estudis de Teologia, va rebre dia 12 de setembre l'ordre del diaconat.

INSTITUT DIOCESÀ DE TEOLOGIA

PROGRAMA DEL CURS 1993-94

L'Institut Diocesà de Teologia de Menorca inaugura cinc seminaris amb els quals es pretén ajudar a llegir, interpretar, resumir i dialogar sobre un tema determinat i, a més, capacitar a la persona a expressar-ho de forma oral i/o escrita.

Els destinataris, joves i adults, creients o en recerca, amb una certa base de formació que els capaciti per entendre i assimilar les qüestions estudiades, han de formalitzar la seva inscripció a qualsevol parròquia de Menorca abans del proper dia 11 d'octubre.

Els Seminaris són els següents:

* Curs de Doctrina Social de l'Església, que impartirà Sebastià Taltavull, tots els dijous a les 21 h. i al Seminari, a Ciutadella, a partir del pròxim 14 d'octubre.

* Teologia i celebració dels Sagraments, que impartirà Miquel Anglada, també els dijous a les 21 h. al Seminari.

* Parlem de l'altra vida, que impartirà J. Bosco Faner a Ferreries, els dilluns a les 21 h., a partir del pròxim dia 18 d'octubre.

* La Paraula que educa la comunitat, a càrrec de Josep Sastre, que es realitzarà a Alaior, els dilluns a les 21 h., a partir del proper dia 25 d'octubre.

* La Paraula que educa la comunitat, que impartirà Joan Febrer, els dijous a les 20.30 h. a la Casa de l'Església, a Maó, a partir del pròxim dia 14 d'octubre.

L'Institut Diocesà de Teologia ha preparat també diverses Jornades Teològiques, dirigides per professors de fora i sobre temes monogràfics. Durant el curs, en dades que anirem recordant puntualment, es parlarà de qüestions relacionades

amb la Bioètica, amb Silenci i Comunicació, amb la tasca i de termes relacionats amb Santa Clara d'Assís, de la que enguany es commemora el Vuitè centenari del seu naixement.

Aquestes jornades, la primera de les quals es celebrarà a El Toro el pròxim dia 17 d'octubre, són obertes i no necessiten inscripció.

ARXIPRESTAT DE MAÓ

REUNIÓ DE LA COORDINADORA ARXIPRESTAL

Dimecres 13-X-93 vam tenir a la Casa de l'Església la prevista reunió del grup coordinador d'aquest arxiprestat. Hi assistiren representants de St. Josep, St. Lluís, El Carme, Es Castell, St. Francesc, Càritas i Comissió de pastoral familiar. Primer es va elaborar el calendari d'actes interparroquials o d'àmbit arxiprestal (vegeu al costat esquerre) i es va acordar que siguin puntualment anunciats al Full Dominical.

El segon punt de l'ordre del dia era el tema de l'**ASSEMBLEA ARXIPRESTAL** d'aquest curs 93-94. Primer de tot vam fer un repàs dels compromisos de l'assemblea del curs passat: què hem fet o què pensam fer en aquesta línia.

Al Carme tenen projectat fer un estudi de la barriada amb la idea d'arribar més enfora dels qui van a missa; començant amb un taller de manualitats, impulsar la creació d'una associació de vesins.

A St. Francesc es proposen fer una exposició de feines fetes a casa amb la idea de fomentar el valor d'aquests treballs en temps de crisi com el que ara passam. També que la parròquia sigui un lloc des d'on s'informa de cursos per a aturats i possibilitats de feina.

A St. Josep estan en marxa classes gratuïtes de música que han aconseguit una nombrosa assistència. Són uns 80 els fillets que hi acudeixen.

A fi que aquests compromisos no es redueixin a un de tants papers que elaboram, proposam que el **MANIFEST** de l'assemblea 92-93 sigui rellegit als consells parroquials i que cada comunitat es comprometi a dur endavant aquella idea que trobi més adequada.

De cara a la propera **ASSEMBLEA 93-94**, quin tema o situació estudiar? El lema diocesà «renovació de la família» hi ha el perill que sigui massa repetit; alguns van proposar d'enfocar-ho en el sentit de «nou ordre de valors en família què fer per fomentar-ho».

De fet però com que la cosa no està prou madura, i a més faltaven representants d'algunes parròquies i comunitats, vam quedar que a la propera reunió (7-I-94) ja prendrem una decisió. Esperam que llavors cada representant podrà aportar les propostes i reflexions fetes a la respectiva comunitat o grup.

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes d'agost

- 1-9.- Passa uns dies amb la seva família a La Palma d'Ebre.
- 10.- Retorna a Menorca.
- 11.- Es reuneix amb els Delegats Diocesans. Presideix en el Monestir de les Clarisses de Ciutadella l'Eucaristia amb la qual s'inaugura la celebració del VIII Centenari del Naixement de Santa Clara.
- 12.- Es reuneix amb els Arxiprestos.
- 13.- Rep visites.
- 14.- Despatx.
- 15.- Presideix les Vespres i la Celebració de l'Eucaristia de la Parròquia de Santa Maria, de Maó.
- 16.- Rep visites. Celebra el sagrament de la Confirmació d'un en la Capella del Seminari. Presideix les exèquies del prevere Mn. Josep Anglada Juaneda, Penitencier de la Catedral.
- 17.- Participa en els actes de la visita de ses Majestats els Reis d'Espanya a Menorca i presideix l'acte de la benedicció de l'orgue de la Catedral.
- 18-31.- Retorna a La Palma d'Ebre.

Mes de setembre

- 1-4.- Participa en un recés espiritual.
- 5.- Assisteix a la consagració dels Bisbes Auxiliars de Barcelona.
- 6.- Retorna a Menorca.
- 7.- Despatx.
- 8.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia en la Festa de la Mare de Déu de Gràcia, a Maó.
- 9-11.- Rep visites.
- 12.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia a Es Castell en la presa de possessió del nou rector, Mn. Gerard Villalonga Hellín. Presideix en la Catedral de Menorca l'Ordenació diaconal de Miquel Cortés Gomila.
- 13.- Rep visites.
- 14.- Presideix les exèquies de la religiosa Gna. Maria Torres.
- 15.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Rep visites. Es reuneix amb la Junta del Centre Catequístic «Sant Miquel».

16.- Rep visites. Grava a la COPE. Presideix la reunió de la Permanent del Consell Diocesà Pastoral.

17-18.- Viatja a la Península per presidir la boda d'uns familiars.

20-29.- Participa a Madrid en la reunió de la CEAS i en el Simposi Bisbes-Teòlegs-Catequetas sobre el Nou Catecisme de l'Església Catòlica.

30.- Rep visites.

Mes d'octubre

1-2.- Rep visites.

3.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Rafael, de Ciutadella, en la festa patronal de la Parròquia. Participa en l'Assemblea de la JARC, a Maó.

4.- Comença les classes de Teologia Pastoral al Seminari, que tindran lloc tots els dilluns, dimarts i dijous. Presideix la inauguració del curs de catequesis de l'Arxiprestat de Ciutadella.

5.- Despatx.

6.- Participa en la sessió de formació permanent del clergat. Rep visites a Maó. Grava un programa per la SER. Assisteix a una conferència sobre la pastoral de la salut a Maó.

7.- Rep visites. Presideix la inauguració del curs de catequesis de l'Arxiprestat de Maó.

8.- Rep visites. Gravació a la COPE.

9.- Participa en l'Assemblea de Caritas Diocesana.

10.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia en la Parròquia de la Mare de Déu del Roser de la Catedral de Menorca.

11.- Presideix la Comissió Diocesana de Patrimoni.

12.- Presideix la inauguració de curs del Seminari Diocesà.

13.- Rep visites a Maó.

14.- Despatx.

15-17.- Participa a l'Escorial en les XII Jornades de Pastoral Familiar.

18.- Rep visites.

19.- Despatx.

20.- Presideix la reunió del Consell del Presbiteri.

21.- Es reuneix amb la Delegació Diocesana de Pastoral Vocacional.

22.- Rep visites.

23.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà. Es reuneix amb el Consell d'Economia. Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella.

24.- Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Santa Maria, de Ferreries. Participa en l'Assemblea de la FRATER.

- 25.- Presideix la reunió de la Comissió de Patrimoni.
- 26.- Rep visites. Presideix l'Eucaristia en el Seminari.
- 27.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Rep visites a Maó.
- 28.- Despatx.
- 29.- Es reuneix amb els directius de Sa Nostra.
- 30.- Despatx.
- 31.- Assisteix al Curset de Catequesis. Celebra el Sagrament de la Confirmació a la Parròquia de Fornells.

CRÒNICA DIOCESANA

BENEDICCIÓ I INAUGURACIÓ DE L'ORGUE DE LA CATEDRAL DE MENORCA

CRÒNICA

El sueño de dotar a la Catedral de Menorca de un órgano es ya una realidad. La voluntad altruista del doctor Fernando Rubió i Tudurí, presidente de la Fundación Rubió Tudurí-Andrómaco, ha hecho posible que, desde el día 17 de agosto de 1993, se disipe el deseo que durante más de cincuenta años había mantenido en vilo a la sociedad menorquina. Las primeras notas iban especialmente dedicadas a unos invitados de honor, los monarcas españoles, sin embargo las siguientes y las venideras evidenciarán la finalidad para la que ha sido creado: expresar e inspirar sentimientos religiosos.

Porque el órgano de ahora decora una tribuna convenientemente situada sobre la «puerta de la luz» del templo de Santa María de Ciutadella, «es más que un simple instrumento», representa «un desenlace, un emblema». Supone el fin de un proceso evolutivo desencadenado por dolorosas contiendas e inútiles vandalismos acontecidos en los años 1558 y 1936.

En estos términos se enmarca el propósito que ha impulsado a la Fundación Tudurí-Andrómaco a financiar la reposición de un nuevo órgano, según expresó Gabriel Juliá.

Así se puso de manifiesto en el transcurso del acto litúrgico de bendición e inauguración del instrumento, obra de Gabriel Blancafort. Esta ceremonia, oficiada por el obispo Francesc Xavier Ciuraneta y presidida por la pareja real, congregó multitud de público, que exteriorizó su satisfacción con aplausos.

El Sr. Obispo agradeció a los soberanos su presencia y a Rubió su gesto, al tiempo que destacaba «la especial sensibilidad de Sus Majestades y de todas las

autoridades con relación a la gran obra espiritual y cultural que está realizando la Iglesia Católica, sobre todo con la conservación del patrimonio cultural, histórico y artístico de nuestro pueblo».

Por su parte, el mecenas menorquín exhortó a los presentes a «no renunciar a sus ideales personales, tan útiles para encarrilar el presente como para dibujar el futuro». «Querría que, al igual que el órgano, con tantos tubos, tantos agujeros y tantas válvulas emitan un solo sonido, el del pueblo de Menorca, tan bien representado aquí, y que también tiene tantos pulmones y bocas, cantara con una sola voz en bien de Menorca», dijo Rubió.

Tras los breves discursos inaugurales, el obispo llevó a cabo la incensación del órgano, e inmediatamente se inició la audición por parte de los concertistas Mercè Rubió y Robert de la Riba.

Tal y como se abriera el rito de bendición e inauguración del nuevo instrumento de la Catedral, con las voces del coro entonando un himno de alabanza, se puso el punto y final. Cerró la celebración el canto de la «Salve Regina», interpretado por todos los asistentes y por el mismo coro, entre cuyas voces destacaba la del universal barítono Joan Pons.

Diez días después tuvo lugar el concierto inaugural a cargo de Jordi Vergés i Riart, organista de la catedral de Tarragona, con un programa de amplio espectro —desde Diego de Conceiçao a Jehan Alain— que permitió comprobar las magníficas posibilidades del órgano. Esta obra hace la número 128, entre restauraciones y construcciones, en el catálogo de Gabriel Blancafort, a quien también se deben en Menorca, entre otras, la magistral restauración (1971-1974) del monumental órgano de Santa María de Mahón, que permitió la recuperación plena del famoso instrumento debido a Joan Kyburz, y la construcción del órgano de la iglesia del «Socors», sede de la Capilla Davídica, fruto del entusiasmo de su director Guillem Coll y asimismo del patronazgo de la Fundación Rubió Tudurí-Andrómaco. Consta el órgano catedralicio de tres teclados manuales —gran órgano, cadereta, expresivo— de 56 notas cada uno y de un pedalero de 30 teclas, tiene 38 juegos y dispone de 2.371 tubos. Quienes conozcan otros órganos debidos a Gabriel Blancafort, como, por citar sólo un ejemplo, el de la Real Academia de San Fernando de Madrid, podrán hacerse cabal idea de la bondad del nuevo instrumento, por otra parte perfectamente adaptado a su medio.

El órgano Blancafort nace destinado a los oficios religiosos y a la actividad concertística, cada días más rica y diversa en Menorca. La isla cuenta ahora con dos excepcionales órganos en sus extremos oriental y occidental, cuya función debe ser complementaria, para disfrute de instrumentistas y público, este último incrementado e internacional en los meses de verano. Enhorabuena a toda Menorca y que así sea.

DISCURS DE SALUTACIÓ A SES MAJESTATS ELS REIS D'ESPANYA

per

Gabriel Julià i Seguí

Membre de la Comissió Diocesana
del Patrimoni Històric Artístic i Cultural

Con la venia de Vuestras Majestades:

En los libros de actas de la Universidad General de Menorca y particular de Ciutadella puede leerse una muy larga relación de nombres de los ciudadelanos que colaboraron con su aportación personal a la construcción del órgano de esta iglesia, destruido junto con el resto de las pertenencias de aquélla en la luctuosa circunstancia del saqueo turco padecido por esta ciudad en 1558. La fe y la voluntad de nuestros antepasados, el amor por sus tradiciones, consiguieron devolver a la iglesia todo aquello que consideraban expresión de sus señas de identidad.

Al restaurarse la sede episcopal de Menorca a instancias de Su Majestad el Rey Don Carlos Tercero ante Su Santidad Pío VI, la Universidad de Ciutadella, junto con las autoridades eclesiásticas, procuraron la construcción de un nuevo órgano que substituyera el viejo instrumento del siglo XVII, en consonancia con la nueva dignidad catedralicia de la iglesia de Santa María de Ciutadella.

Ahora, transcurridos otros dos siglos, somos testigos de un nuevo renacer. Y en esta ocasión ha sido la voluntad y la fuerza del amor hacia nuestra tierra, de la Fundación Rubió Tudurí-Andrómaco, las que han hecho posibles que vuelva a oírse entre los viejos muros de la catedral menorquina, el sonido majestuoso del órgano, después de medio siglo largo de mudez, del cual, dentro de unos instantes, hará entrega pública su Presidente el Dr. D. Fernando Rubió y Tudurí.

Al contemplar el órgano, los menorquines, los ciudadelanos, advertimos que es mucho más que un hermoso, un valioso instrumento. Es como un emblema. Como un desenlace. El largo proceso evolutivo desencadenado a partir de una cruenta —vergonzosa— contienda entre hermanos y sus dolorosas consecuencias de despiadado e inútil vandalismo, se cierra para nosotros con la reposición de este órgano, cuyas majestuosas y severas líneas encaran con el perfil de su predecesor dibujado todavía en las paredes de esta catedral, destruido en las primeras semanas de la guerra, hace ahora 57 años. Quedan aún las costras de viejas heridas; pero éstas van cayendo poco a poco y esperamos que las instituciones y el pueblo han de seguir el ejemplo de nuestros mayores, de manera que estas laceras desaparezcan para siempre en el olvido y la obra surgida de este quehacer altruista, sea un reflejo fiel de nuestra voluntad colectiva.

Majestad: Ante el Apóstol Santiago decíais hace pocas semanas que *«el pueblo español está llevando desde hace quince años la peregrinación de la liber-*

tad». Vos, Señor, Peregrino de peregrinos, lleváis esos mismos años mostrando el camino. Y al conduciros éste hasta nosotros, habéis dado a este acto su completa significación. La presencia de Vuestras Majestades lo revalida y le da su valor de símbolo. Los sonidos de este órgano al fluir en múltiples armonías, al acompañar los cánticos de alabanza y de súplica al Padre, cantarán también el himno definitivo de esta liberación, que abraza la reconciliación, la tolerancia y la solidaridad. El amor, que es, en definitiva, el mensaje que la Iglesia viene proclamando a las gentes desde hace veinte siglos.

Majestats: Permeteu-me acabar aquesta mal enfilada salutació en la nostra llengua, la que ens donà vostre antecessor el rei Alfons d'Aragó en incorporar aquesta illa de Menorca al destí comú dels regnes d'Espanya fa set-cents cinc anys i emprar les nostres paraules pròpies per fer-Vos patent l'agraïment del poble ciutadellenc, reunit en tan gran nombre en torn Vostre, per la Vostra vinguda. Per agrair-Vos l'haver volgut viure amb nosaltres el goig d'aquest esdeveniment. Som una comunitat petita, dins uns límits geogràfics reduïts, conscients de la nostra petitesa. Som, emperò, part —i aquestes són també paraules Vostres, Senyor— d'aquest «*mosaic fermós i únic, en què cada peça, cada comunitat, constitueix un element indispensable la ferma figura que és llur ésser essencial*». I és en aquesta dimensió que voldríem que ens veiéssiu i que ens recordàssiu. I que acceptàssiu la benvinguda d'aquest poble, que si no assoleix a expressar-se amb les manifestacions grandioses que caldria, la sent i Us l'ofereix, no ho dubteu, des de la profunditat del cor on s'ha engendrat. És així, Majestats, que agraim la Vostra visita. En un moment històric enterbolit per dificultats creixents, amb crisis tan diverses, que pinten amb pinzellades pessimistes les hores potser fosques del demà, la reposició d'aquest orgue que ara es va a beneir i inaugurar davant Vostra augusta presència, ens porta un missatge d'optimisme, que és sempre una porta oberta a l'esperança.

I per açò, Majestats, Us diem, senzillament:

Gràcies.

OFERIMENT DE L'ORGUE

PEL

DR. D. FERNANDO RUBIÓ I TUDURÍ

PRESIDENT DE LA FUNDACIÓ «RUBIÓ TUDURÍ-ANDRÓMACO»

Senyor, Rei, Senyora Reina:

Ante todo he de agradecer a Vuestras Majestades su asistencia a este acto de reparación histórica.

L'orgue antic d'aquesta santa església catedral va ser destruït per la histèria política que va envair Espanya per aquell temps: histèria que es va convertir en virus de ràbia canina, que feia que uns i altres desitjassin la mort del contrari. Tots els adults de l'època vàrem ser més o menys responsables del que va succeir. Si hagués estat un virus, com jo pretenc, no tindríem altra responsabilitat que la de no haver-lo sabut vèncer a temps.

La Fundació Rubió Tudurí-Andrómaco que tenc la sort de presidir i que està agombolada per personalitats de tots colors i ideals, ha donat aquest orgue a la catedral de Menorca com a acte de reparació històrica.

Voldríem que, així com l'orgue, amb tants canons, tants forats i tantes vàlvules fa un sol so; que el poble de Menorca —tan ben representat aquí— que també té tants pulmons i boques, cantàs amb una sola veu en bé de Menorca, sense renunciar els seus ideals personals tan útils per assumir el present i projectar el futur.

Finalmente he de agradecer a Su Majestad el rey que no haya mudado su semblante al expresarme yo en lengua menorquina, que es la lengua de mi madre. Esto es para mí motivo de profunda alegría, pues demuestra una vez más, entre tantas y tan valiosas pruebas que, gracias a Dios, tenemos un Rey para todos los españoles.

Moltes gràcies a tots.

HOMILIA DEL SR. BISBE

Majestats

Benvolguts germans preveres

Digníssimes autoritats

Membres de la Fundació Rubió Tudurí-Andrómaco

Germanes i germans

En el curs d'aquesta celebració de la Paraula de Déu, anem a beneir aquests nous orgues, donació generosa de la Fundació Rubió Tudurí-Andrómaco i obra del prestigiós organer Blancafort.

I, en aquests moments, em plau desitjar, tot convertint-ho en pregària davant del Pare, que per molts anys aquest orgue, «el so del qual pot afegir gran esplendor a les cerimònies de l'Església i elevar poderosament les ànimes vers Déu i les seves coses», com diu el concili Vaticà II (SC 120), ajudi a dignificar artísticament el culte d'aquesta Catedral de Menorca.

La litúrgia i l'art són germans. L'art sagrat ofereix al culte el seu do més pur i més ple, el do del llenguatge inefable, que fa en cert sentit sensibles les coses espirituals, i les coses sensibles, en certa manera, espirituals. Hi ha moments que

per lloar Déu les paraules són insuficients perquè hi intervenen també els nostres sentiments i emocions. Parlar amb Déu sobrepassa els límits del llenguatge humà. L'art, sobretot el musical, ens ajuda. La música sempre ha estat vehicle per expressar sentiments religiosos i ocasió per inspirar-ne. ¿Qui no es sent profundament corprès pels sons d'una música inspirada? ¿Qui no experimenta un enlairament de l'esperit en escoltar unes expressives melodies?

Además la fe nos dice que las personas no somos unas criaturas abandonadas. Dios, que es Amor, nos ha engendrado como hijos. Y Dios Padre nos ha amado tanto que ha enviado a su Hijo Unigénito para que no nos perdiésemos, sino que tuviésemos vida. Este Amor de Dios, revelado en Cristo Jesús, es la fuente de nuestra alegría, de nuestro deseo incontenible de cantar, de celebrar fiesta. La primera reacción de quien se siente amado de una forma tan gratuita es el enamoramiento. Cantar es propio de todo enamoramiento. Por eso los cristianos somos un pueblo que canta. Y nuestro canto quiere ser la expresión incontenible de una alegría y de un agradecimiento que, con las solas palabras, no podríamos formular. Hago fervientes votos para que por muchos años este órgano inspire y acompañe el canto de un pueblo que se sabe amado por Dios.

La presencia de sus Majestades y de las dignísimas autoridades confiere un especial relieve a este acto. Me complace destacarlo y agradecerlo muy cordialmente. Creo que este hecho manifiesta la especial sensibilidad de sus Majestades y de todas las autoridades con relación a la gran obra espiritual y cultural que está realizando la Iglesia Católica, sobre todo con la conservación del patrimonio cultural, histórico y artístico de nuestro pueblo. Más quisiéramos hacer, si fueran mayores nuestras posibilidades. En estos últimos años hemos recibido una ayuda que se ha traducido en importantes obras de consolidación y remodelación de esta Catedral. Confiamos que en el futuro será posible continuar esta necesaria tarea cultural.

A més dels ajuts oficials, gràcies a Déu, no ens manquen els ajuts senzills dels ciutadans, conscienciats en la tasca social i cultural de l'Església. Altres vegades han estat ajuts privats més importants com, per exemple, el que ha fet possible aquest nou orgue. La Fundació Rubió-Andròmaco, presidida pel Dr. Fernando Rubió i Tudurí, ha donat generosament aquest orgue a la nostra Catedral. En nom de tota la Diòcesi de Menorca em plau agrair aquest gest generós. Moltíssimes gràcies!

I acabo desitjant que aquest instrument serveixi per a glorificar Déu, per enlairar el nostre pensament vers Ell i pacificar el nostre esperit perquè així nosaltres mateixos, pacificats, esdevinguem instruments de pau i de concòrdia entre els homes. Que així sigui.

JORNADES DE CONSILIARIS

Les Jornades de Consiliaris de Joves en els moviments especialitzats d'AC (Joc-Jobac i Jarc) van reunir al Toro una vintena de participants entre seglars, capellans i religioses. Mn. Tano de Casacuberta, vicari de Pastoral obrera de Barcelona, va conduir la reflexió i ajudà a aprofundir en els temes i a sintetitzar les qüestions. El divendres, 24 de setembre, va ser dedicat a revisar la pròpia feina i espiritualitat; en el col·loqui va destacar la qüestió dels joves estudiants que se'n van a fora, la dialèctica moviment/parròquia i compromís dins de l'església i dins de la societat, la problemàtica de la iniciació dels adolescents. La feina del dissabte, 25, es va centrar en el tema. Després s'aprofundí en l'estudi de l'estil educatiu propi dels moviments, segons l'Ideari comú. El dissabte, 25, la feina se centrà en la temàtica del creixement de la fe i del seu acompanyament per part del consiliari. En Tano va recalcar que «és constitutiu de l'Església del s. XX el cultiu de militants en moviments especialitzats» segons la intuïció de Cardijn i de la JOC. A la fi s'acordà elaborar un pla d'iniciació d'adolescents de 15-17 anys, seguir el pla de formació de consiliaris laics elaborat a Catalunya, iniciar aquest curs un moviment d'adults cristians d'AC a Menorca. Tots aquests punts seran estudiats i concretats en les reunions de consiliaris al llarg del present curs.

ORDENACIÓ DIACONAL DE MN. MIQUEL CORTÉS I GOMILA

Francesc Xavier Ciuraneta, bisbe de Menorca, destacà el paper de «servents» que correspon als diaques en l'homilia pronunciada en l'ordenació del seminarista Miquel Cortés que va celebrar-se el passat diumenge, 12 de setembre, a la catedral de Ciutadella.

Davant els quaranta preveres provinents de totes les parròquies de l'illa, familiars i amics de Miquel Cortés, així com també nombrosos feels que assistiren a la celebració, el bisbe afirmà que «lliurar plenament la vida per la fe quan sembla que aquesta està en crisi» potser, per alguns, és una bojeria quan pels creients és tota una proesa. «Cal tenir valor —digué Francesc Xavier— per lliurar la vida al servei de Déu i dels homes».

El prelat incidí en la importància que l'Església concedeix a la figura dels diaques que, «consagrats a servir, són el signe sacramental d'aquesta vocació de tots els cristians». En aquest sentit, el bisbe es dirigí al jove ordenat per destacar la importància de servir als pobres com l'obligació primera de la seva present tasca a més de la litúrgia i l'evangelització. Abans de finalitzar la seva homilia,

Francesc Xavier pronuncià les paraules del Papa Pau VI: «el nostre món escolta millor els testimonis que els mestres», per referir-se a l'exemple que han de ser els homes i dones de Déu per als altres.

La litúrgia es va iniciar a les cinc de la tarda amb la processó dels capellans cap a l'altar. Acabades les lectures, el diaca va posar l'evangeli que portava sobre l'altra i, a continuació, el bisbe va demanar als assistents si el candidat al diaconat era digne de ser ordenat. Després de la resposta afirmativa, prosseguí el ritual d'ordenació amb la promesa del diaca, la imposició de mans i l'entrega dels evangelis.

Miquel Cortés Gomila exercirà el diaconat a la Parròquia de Ferreries després d'haver cursat estudis de Teologia al Seminari de Menorca durant els darrers deu anys.

TROBADA D'INICI DE CURS DELS EMD

L'inici de curs dels Equips de la Mare de Déu va tenir lloc el darrer diumenge de setembre, dia 26, a Ferreries.

«El creient davant una societat en canvi», va ser la temàtica elegida per aquesta ocasió. Els canvis vertiginosos, la mobilitat, són unes constants que marquen la cultura i les formes de viure actuals, i ens exigeixen unes respostes coherents com a creients cristians que som, alhora que ens adonem que els interrogants i dubtes —com els canvis— també es van succeint. Com viure idò aquest temps? En totes aquestes reflexions ens hi ajudà el Pare Cebrià Pifarrer, monjo de Montserrat.

La nostra societat canviant té pels creients alguna cosa positiva, no ens permet instal·lar-nos, no podem fer-ho; hem de ser pelegrins, sempre a punt, intentant començar de nou cada dia. Ens caldrà aprendre a discernir (destriar); per açò la nostra vida ha de ser profunda. Sols la podem edificar damunt la Paraula de Déu. Hem d'intentar superar el neguit (ànsia) i la dispersió a fi de viure centrats en l'Únic necessari.

La nostra resposta ens durà a trencar amb la lògica de la productivitat i de l'eficàcia. Rompre la lògica i l'eficàcia de Marta i anar saborint més plenament la gràcia i contemplació que caracteritzaven Maria (Lc. 10, 38-42). En la pregària i a través d'ella ens serà possible obrir-nos al misteri de Déu. En Jesucrist trobam el vertader sentit de Déu, en la seva paraula i els seus gestos. La fe i confiança en Jesús ens han de portar a fer del nostre ésser cristià un art, hem de treballar les nostres actituds, polir-les, brodar-les...

Així es va expressar Cebrià Pifarrer i de les seves paraules es despenia una profunda experiència de Déu que, ben segur, va fer molt més viva la seva exposició.

La jornada prosseguí amb una reflexió per grups que ens feren concretar propostes per desvetllar el sentit de Déu, explicar fets que ens ajudin a descobrir la seva proximitat; així com les dificultats que trobam en mig de la nostra vida quotidiana. Encara que en una trobada d'aquest tipus no es disposa de massa temps, les qüestions sempre resten obertes a dintre del nostre cor, i es poden aprofundir més en una reunió d'equip.

L'Eucaristia, presidida pel Pare Cebrià i concelebrada per quasi la totalitat dels nostres consiliaris va ser viscuda profundament. La personalitat monacal va donar a l'Eucaristia un ritme i un to que tots vam seguir amb emoció al cor i amb experiència de Déu.

L'hora dels adéus va ser al Pla de l'Església. La música de la cançó acompanyada amb el moviment del cos, va posar punt final a aquesta diada plena d'amistat i de ganes d'encetar un nou curs.

Nina Enrich i Leo Florit

ASSEMBLEA DE LA JARC DE MENORCA

Pili Cortès és la nova presidenta del Moviment de Joves Cristians de Menorca, en haver estat elegida en la passada Assemblea General de la JARC celebrada el passat dia 3 d'octubre a la Parròquia de Sant Francesc de Maó. Pili Cortès substitueix l'anterior president, Joan Uris, que s'ha traslladat a Palma per cursar estudis universitaris.

En aquesta assemblea, després de valorar les activitats realitzades durant el curs passat, de les quals destaca sens dubte la celebració a la nostra illa de les Jornades d'Estiu per a Responsables de Grups de Catalunya, Mallorca i Menorca, els joves de la JARC van analitzar les propostes que es presentaven per aquest nou curs. Així, es va decidir crear un equip de campanya que treballarà sota el lema «Ser-hi, engresca», que vol ser una continuació de la tasca iniciada ja l'any passat.

Al llarg de l'assemblea es va debatre la problemàtica dels universitaris que han de sortir a estudiar fora i que queden així desvinculats del Moviment, i les relacions existents entre els dos moviments de joves cristians que hi ha a Menorca: la JARC i la JOC-JOBAC.

CONGRÉS DE CATEQUESI

En l'inici del curs catequètic a Ciutadella dia 4 d'octubre, i a Maó dia 7, el delegat de Catequesi, Sebastià Taltavull va donar informació sobre la marxa del Congrés de Catequesi de Catalunya i les Illes. Dels 377 catequistes censats a Menorca el passat curs, han pres part en el treball de grups 200 catequistes. En aquest moment, el treball de reflexió i estudi per grups ha evidenciat que:

- cal aclarir el concepte de catequesi.
- manca una evangelització prèvia.
- hi ha un buit de cultura religiosa.
- no hi ha una catequesi d'adults.
- hi ha un divorci entre catequesi i vida.
- fa falta un projecte global de catequesi segons un procés.
- existeix una disfunció entre catequesi i sagraments.
- s'han de renovar els materials didàctics.
- manca incidència de la catequesi en l'entorn familiar.

ASSEMBLEA FEDERAL DE LES CONCEPCIONISTES

Les Concepcionistes d'Aragó i Balears han celebrat la seva Assemblea Federal al Monestir d'aquesta Orde a Maó, del 5 al 10 d'octubre. Han estat set dies de reflexió i convivència entre les onze assembleistes representants dels cinc monestirs que formen la Federació.

La temàtica concreta de l'assemblea va girar entorn a l'estudi de les Constitucions Generals definitives que l'Orde va aprovar el passat mes de febrer amb el consens de tota l'orde. Les Constitucions mantenen el fons trinitari, l'immaculisme i el franciscanisme. L'ordre de les Concepcionistes fusiona l'esperit marià i l'espiritualitat franciscana. Expliquen que en el misteri de la Immaculada Concepció contemplen la gratuïtat de l'amor de Déu i que l'esperit franciscà incideix de forma especial en el goig per abraçar la pobresa i l'alegria d'experimentar la fraternitat.

ASSEMBLEA DIOCESANA DE CÀRITAS

En l'assemblea que Càritas Diocesana va celebrar dissabte, 9 d'octubre, al Toro es va conèixer la memòria d'actuacions realitzades durant l'exercici de

1992 a Menorca. En total, Càritas ha atès a més de 300 famílies de tota l'illa, amb problemàtiques concretes de manca de feina, precarietat o mancança d'habitatge i desestructuracions familiars.

En el cas concret de Maó, on s'ha treballat per informatitzar el servei que presta Càritas, s'han atès 180 casos que presentaven problemàtiques diverses. Entre les més destacades hi figura un important nombre de persones amb molt baix nivell d'estudis (un 20% d'aquestes persones són analfabets) i una extensa precarietat laboral (un 31% no té ocupació declarada). Com a dada curiosa hem de destacar que el 36,67% de les persones ateses són nascudes a Balears.

De les múltiples activitats que va realitzar Càritas durant l'any passat, hem de destacar els cursos de promoció de la dona, organitzats conjuntament amb l'Escola d'Adults de Menorca i subvencionats pels ajuntaments de Maó i Ciutadella.

A Alaior s'ha treballat sobretot en un programa d'integració de la població magrebí, que oscil·la sobre les 100 persones.

Per això, es compta amb la col·laboració d'un voluntari magrebí i de tres voluntaris de Càritas Parroquial d'Alaior.

Càritas de Ciutadella, en conveni amb l'Ajuntament, atén a la població transeünt, que l'any passat va arribar quasi a les 40 persones. Els ingressos a la Casa d'Acollida es van fer a través de la Policia Local (17 casos), de Càritas (13 casos), dels Serveis Socials Municipals (7 casos) i de la Guàrdia Civil (1 cas).

A Maó s'està habilitant una casa propietat del Bisbat per esser utilitzada com a casa d'acollida per a transeünts i ambulants.

Una nova iniciativa de Càritas és la implantació del Voluntariat Geriàtric que treballa a la Residència del Consell insular. Aquest servei s'ampliarà pròximament a l'Hospital Municipal de Maó.

A més, Càritas ha continuat amb la tasca iniciada fa un parell d'anys a la parroquia des Castell on, durant tot el curs escolar, s'ha mantingut obert el menjador social per 14 fillets d'entre 5 a 10 anys. També ha estat intensa l'activitat realitzada a la barriada Vives Llull de Maó per un grup de voluntaris que han col·laborat en la integració escolar d'alguns infants.

Pel que fa al taller ocupacional Germà Sol de Ciutadella, l'assemblea va saber que durant l'any passat s'hi han estat formant 9 dones, cinc de les quals estan becades. En aquest taller hi treballa una monitora i una voluntària de Càritas Interparroquial de Ciutadella.

Una de les grans novetats que presenta l'acció de Càritas a Menorca durant el passat exercici és, sens dubte, la creació de la Fundació Mestral en col·laboració amb PIME. Aquesta fundació, dedicada a la reinserció de persones amb discapacitats socials greus, ha aconseguit ja la reinserció d'una persona. Actualment hi treballen un total de 5 beneficiaris.

Esmentar, per últim, que a Ciutadella es va organitzar un curs de xerrades de formació per al voluntariat social.

L'assemblea de Càritas Diocesana va analitzar també el document elaborat per Càritas Espanyola sobre les prioritats estratègiques de Càritas per l'any 2000, un document que va ser presentat a Menorca per Jorge Nuño, membre dels serveis generals de Càritas Espanyola.

A partir d'aquest document, Càritas de Menorca ha obert un procés de debat intern que ha de finalitzar amb un seguit de propostes operatives per començar a executar aquest pròxim curs.

El Consell de Càritas Diocesana es reunirà dimarts que ve, dia 19 d'octubre, per continuar treballant en aquest important document de futur.

El bisbe Francesc Xavier Ciuraneta, en el seu parlament de cloenda, va insistir en la urgent necessitat de comptar amb Càritas, a totes les comunitats de l'illa. El bisbe va comparar Càritas amb la qualitat que exigim avui dia: «Càritas és el control de qualitat de les comunitats cristianes».

INAUGURACIÓ DEL CURS DEL SEMINARI DIOCESÀ

El pasado martes, 12 de octubre, se inauguró oficialmente el curso académico del Seminario Diocesano de Menorca. Durante los últimos años, el Seminario se ha convertido en un importante centro de estudios teológicos y también de cultura. Así, este curso se encaminará hacia la preparación académica y religiosa de seis seminaristas, que durante el año tendrán a su disposición a un numeroso grupo de profesores especializados en las diferentes materias relacionadas con la Teología. También habrá cursos abiertos. Muchos se preguntarán el por qué de tanto esfuerzo humano y material para tan pocos alumnos. De hecho, la reactivación de los cursos académicos en el Seminario de Menorca se produjo a partir de 1977, a propuesta del obispo Antoni Deig y con el consentimiento de todo el clero diocesano. Con ello, se pretende que los seminaristas adquieran una sólida formación, pero sin perder el contacto con la realidad cotidiana de la isla.

El obispo Francesc Xavier Ciuraneta manifestó sus deseos que en el Seminario se cultive la cultura teológica y eclesial integrada en dos aspectos fundamentales: ciencia y fe. Según explicó en la homilia de la misa que concelebró junto con otros 24 sacerdotes, los profesores tienen la misión de actuar como hombres de ciencia, pero también tienen la obligación de fomentar la fe en Cristo y la confianza en la Iglesia.

Durante su discurso inaugural, el rector del Seminario, Joan Huguet, puso de manifiesto que se trata de un centro en el que se forman aquellos que han sido

llamados por Dios al ministerio sacerdotal. Constató que en un año han entrado tres nuevos seminaristas. La intervención del responsable del Seminario fue emotiva, dado que hizo referencia a los problemas de salud que ha padecido durante los últimos meses agradeciendo las muestras de solidaridad que ha recibido por parte de sus compañeros «y pidiendo fuerzas para poder servir al prójimo».

Durante la sesión inaugural, en la Església dels Socors, el seminarista Francisco Gomila detalló las actividades realizadas durante el curso anterior, destacando que Joan Huguet ocupó el cargo de rector tras la marcha de Miquel Anglada, actual responsable de la Catedral. Pronunció la lección inaugural el Rvdo. José Sastre Portella, que desglosó las diferentes tipologías bautismales que se reflejan en la Carta del Obispo Severo. Según explicó Sastre, muchas de las citas de la Carta de Severo están relacionadas con Pascua o con referencias bautismales. Incluso el conferenciante constató que en la misiva los hechos se han estructurado según la unidad pascual y de manera simbólica. Sastre también comparó las citas de Severo y las relacionó con otras que se encuentran en los libros de los santos padres.

La anécdota de la Carta de Severo es sencilla. Se desarrolla a partir de la llegada de los restos de San Esteban a Maó. Para recibirlos, el obispo Severo salió de Ciutadella acompañado de un grupo de cristianos. Por contra, la inmensa mayoría de los mahoneses eran judíos. Sin embargo, los prodigiosos acontecimientos que se produjeron con la llegada del santo hicieron que muchos de estos judíos se convirtieran al cristianismo. Esta historia sirve para desarrollar una obra teológica llena de simbolismo y alegorías. Con todo, las diferentes tipologías bautismales se pueden resumir en la columna de fuego, el agua de Mará y Meribá y el León de Judá. Sastre expuso los diferentes significados de las citas que hacen referencia a cada una de estas modalidades del bautismo en la Carta de Severo. La conferencia de Sastre fue muy erudita y llena de citas y referencias a libros de los santos padres.

CELEBRACIONS DEL VIII CENTENARI DEL NAIXEMENT DE SANTA CLARA

Amb molta alegria el dia 11 d'agost vam obrir la celebració del VIII Centenari de Naixement de nostra Mare Santa Clara a l'Eucaristia de les 8 del fosquet, que va presidir el Sr. Bisbe Francesc Xavier Ciuraneta, acompanyat d'un bon nombre de germans preveres. L'Església estava plena de persones que ens coneixen i estimen la vida de santa Clara. Acabada l'Eucaristia el «Grup Folklòric Born» ens van acompanyar amb els seus balls i belles cançons menorquines. La

germana nit també s'hi feia present amb una suau fresqueta i la claror de la lluna ens recordava l'antífona d'introducció de la Missa: «Un estel resplendent ha aparegut en aquest dia: avui, santa Clara ha estat glorificada al cel». Al matí d'aquest mateix dia 11, a les 7.30 i a les 11.30 vam celebrar l'Eucaristia, també amb molta gent.

El dia 20 d'agost a les 20 h. vam fer la presentació dels Goigs dedicats a santa Clara. L'acte va consistir en una conferència a càrrec de Mn. Guillem Pons sobre els «Goigs i l'espiritualitat franciscana» i seguidament un concert de violoncel·les per na Miriam Rader i na Corretja Genestar. Després la coral des Migjorn i tot els qui hi érem presents vam cantar amb alegria «Els goigs que espipollen trossos de la història popular de Santa Clara».

El dia 10 d'octubre a les 19 h. vam fer una pregària per les vocacions. Aquesta pregària va ésser resant les Vespres, perquè pensam que Déu parla i es manifesta en tot allò que és quotidià, per fer-se present no necessita coses extraordinàries. El fonamental és l'actitud del cor: acollida, disponibilitat, alegria... un exemple d'aquesta resposta a la crida de Déu es santa Clara, una dona plenament del seu temps, va saber sintonitzar amb Jesús, el seu Senyor. La seva manera de viure la fraternitat, la pobresa i la pregària, és per a nosaltres, avui, una llum que aclareix la nostra recerca de Déu.

El matí del dia 24 d'octubre vam inaugurar un Bust de Santa Clara esculpit per na Laetitia Lara, el qual es troba a l'interior del Monestir. Aquest dia el vam dedicar a les nostres famílies, ells també es mereixen una amorosa atenció de part nostra perquè estimen i ajuden d'una manera especial la vida de santa Clara. Tots junts som una família molt nombrosa. Que l'ample somriure que emplena l'artística i harmoniosa escultura ens empelti a tots el desig de seguir a Jesús i estimar als germans amb alegria i disponibilitat.

CURSETS PER A CATEQUISTES

(30-31 octubre 1993)

Els catequistes de Menorca —que en l'actualitat són uns quatre-cents— han donat una resposta majoritària a la crida que un any més ha fet la Delegació Diocesana de Catequesi en relació a proporcionar uns mitjans de formació adequats al moment que vivim.

L'enquesta de revisió que van respondre al final del curs passat els Centres de Catequesi de la diòcesi assenyalava una petició que era molt reiterativa a la pregunta sobre la temàtica que suggerien per als cursets de formació: elements de psicologia i pedagogia i com iniciar a la pregària i al silenci contemplatiu als infants i joves.

Aquesta petició respon a unes necessitats bàsiques que tots els catequistes experimenten a l'hora de fer la catequesi: necessitat de conèixer la persona de l'infant, de l'adolescent, del jove, de l'adult... i tot el seu entorn; necessitat d'una pedagogia que faciliti la connexió d'interessos i ajudi a entrar en comunicació les persones a nivell d'educador-edudand; necessitat d'harmonia i equilibri personal, fruit de la pregària com element integrador de tota la vida d'un cristià, que afavoreix el contacte en Déu i predisposa a unes actituds bàsiques per a la vida com són el silenci i l'esperit de contemplació.

Els cursos d'enguany també son resposta a una petició que es constata ja en les primeres conclusions del Congrés de Catequesi de Catalunya i les Balears que s'està celebrant a cada diòcesi des de principis d'octubre de l'any passat i que finalitzarà el maig d'enguany. Un temps llarg de revisió i de propostes amb el lema «Nous temps, noves respostes» que estan treballant també a Menorca els catequistes. Una petició que es concreta en aquests termes: «els catequistes demanen mitjans per a una millor i més profunda formació... per a millorar el coneixement de la pedagogia de l'acompanyament i la pedagogia activa».

Entre els dos dies s'han impartit cinc cursos sota el lema «què en coneixeu?». Els quatre primers repartits segons les edats graduals de la catequesi. Catequesi d'infants de 7 i 8 anys amb les temàtiques «Ser catequista», «Psicologia de l'infant» i «Pedagogia catequètica» per Sebastià Taltavull, Bosco Faner i Francesc Triay. Catequesi d'infants de 9 i 10 anys amb les temàtiques «Els pares i la catequesi», «Psicologia de l'infant» i «La Transmissió de la fe» per Bosco Faner, Rosa Florit i Sebastià Taltavull. Catequesi de preadolescents de 11 i 12 anys amb les temàtiques «Psicologia del preadolescent» i «Elements de pedagogia» per Jesús Llompart i Maite Sánchez. Aquests mateixos professors han dirigit el curs als Catequistes d'adolescents de 13 a 16 anys impartint les mateixes temàtiques.

Tots aquests cursos han plantejat moltes qüestions noves i han suggerit moltes preguntes a causa de la diversitat, de persones i situacions que els catequistes es troben a l'hora de la sessió pràctica de la catequesi i també en la relació directa amb els pares i les famílies. Molts han manifestat que s'obren camins nous de treball catequètic que demana molts coneixements i molta dedicació. És un vast camp d'apostolat laical en el qual de cada vegada més s'hi haurien d'integrar més voluntaris.

El curs del diumenge ha estat obert a tots els catequistes i s'ha realitzat en tres llargues sessions d'hora i mitja. L'ha dirigit el capellà de Vic, Esteve Humet, expert en tècniques de concentració i meditació silenciosa, qui, a més d'ajudar durant tot el dia als catequistes a fer una densa experiència de pregària cristiana, ha proporcionat molts elements vivencials i pedagògics per a fer

aquesta mateixa iniciació des dels grups de catequesi i dins les respectives comunitats cristianes.

Els cursets, que han durat dos dies, a més de la participació de la majoria dels catequistes, han comptat amb una participació qualitativa en allò que es refereix a l'ambient de convivència i en el moment celebratiu final de l'Eucaristia. Molts han valorat el fet que entre els catequistes dels diferents pobles ja hi ha un coneixement i una amistat degut als constants intercanvis i ajudes entre uns i altres.

Tot açò ha quedat molt subratllat en el moment de la celebració de l'Eucaristia, quan dos representants de cada centre de catequesi i concretament des de la realitat del seu poble han participat en la pregària i han col·locat damunt un gran mapa de Menorca i en correspondència al seu propi poble un ciri encès com expressió de la llum que és Crist enmig d'una comunitat que prega.

Abans de la despedida i havent acabat de rebre Jesucrist en l'Eucaristia, els catequistes de cada parròquia han recollit el ciri situat simbòlicament damunt cada poble per a portar-lo realment a cada lloc respectiu, com a signe viu de la llum de la Bona Nova de l'Evangelí que s'ha d'escampar mitjançant la paraula i el testimoni de vida.

En nom dels catequistes, la Delegació diocesana ha ressaltat l'acollida tant per part de la parròquia en general com de tants catequistes en particular i agraiex a la comunitat parroquial de Ferreries la disponibilitat en facilitar tots els mitjans humans i materials per a dur a terme els cursets.

L'experiència d'aquest darrer cap de setmana d'octubre al Col·legi de Sant Francesc de Ferreries ha posat un any més unes noves bases d'un treball que ha de continuar, ja que ha quedat molt clar que la formació és permanent. Els catequistes de Menorca tenen enguany molta feina: a tota la dedicació a la catequesi s'hi afegeix per segon any consecutiu la participació en el Congrés de Catequesi que ha començat aquest mes passat la tercera fase estudiant «En quin món feim la catequesi», reflexió ben integrada en tot el que s'ha dit en els cursets i que ha de dur a través d'unes conclusions operatives a una renovació de tota la catequesi, com ho demana en aquests moments la nova evangelització.

SECCIÓ DOCUMENTAL

DISCURS DEL PAPA ALS MEMBRES DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA EN EL SEU VIATGE A ESPANYA (15-VI-1993)

Estimats germans en l'episcopat:

1. Fa poc més de deu anys, en inaugurar aquesta seu de la Conferència episcopal espanyola, testimoni de tants afanys pastorals vostres a favor de l'Església, vaig tenir el goig de compartir amb vosaltres intensos moments de pregària i d'íntima comunió eclesial. Amb tot l'afecte us expresso ara la meua entranyable salutació fraterna amb les mateixes paraules de l'apòstol Pau: «Gràcia i pau, de part de Déu, el nostre Pare, i de Jesucrist, el Senyor» (Rm 1:7).

El Senyor ens concedeix avui la gràcia d'aquest nouencontre, en el qual la vostra unió amb el successor de Pere esdevé testimoni eloqüent i *s'enforteixen els vincles de caritat del nostre ministeri*, continuació de la missió encomanada pel mateix Crist als Apòstols. Agraeixo vivament les amables paraules que mons. Elías Yanes Álvarez, arquebisbe de Saragossa i president de la Conferència episcopal espanyola, ha volgut adreçar-me en nom de tots.

La unitat del col·legi

2. Llegim en la constitució dogmàtica sobre l'Església, del Concili Vaticà II: «Així com, per disposició del Senyor, sant Pere i els altres apòstols formen un sol col·legi apostòlic, de semblant manera el Romà Pontífex, successor de Pere, i els bisbes, successors dels apòstols, es troben units ells amb ells» (*Lumen gentium*, 22). Aquesta unitat, que avui podem viure amb particular intensitat i expressar de manera visible, és font de consol per a nosaltres en l'ardu ministeri que ens ha estat confiat i, alhora, *garantia i estímul per als fidels*, que poden veure el nostre servei pastoral com nascut veritablement de l'Esperit del Senyor, que acompanya i dirigeix la seva Església en cada moment i en totes les conjuncions de la seva història.

Em plau vivament saber que el treball comú de la Conferència i els plans pastorals de les vostres diòcesis se centren en el propòsit d'impulsar decididament una vigorosa *pastoral d'evangelització*. L'hora present, benvolguts germans, ha de ser la de l'anunci joios de l'Evangelí, la del *renaixement moral i espiritual*. Els valors cristians, que han configurat la història d'aquesta noble nació, han d'inspirar un renovat impuls en tots els fills de l'Església catòlica per donar un testimoni diàfan de la seva fe. Ha arribat el moment de desplegar l'acció pastoral de l'Església en tota la seva plenitud, amb unitat interna, solidesa espiri-

tual i audàcia apostòlica. La nova evangelització necessita nous testimonis, persones que hagin experimentat la transformació real de la seva vida en contacte amb Jesucrist i siguin capaços de transmetre aquesta experiència als altres. *Aquesta és l'hora de renovar la vida interior de les vostres comunitats eclesials i d'emprendre una forta acció pastoral i evangelitzadora en el conjunt de la societat espanyola.*

Anunciar l'Evangelí

3. En aquest encontre em sento particularment proper a vosaltres «amb llaços d'unitat, d'amor i de pau» (*Lumen gentium*, 22), com a pastor de tota l'Església (cf. ib.), i vull, estimats germans, compartir algunes reflexions que us acompanyin en la vostra sol·licitud a favor de les comunitats que el Senyor ha confiat a la vostra cura.

Abans que res cal que sapiguem presentar a l'home d'avui les meravelles de Déu i de les seves promeses. L'home actual, absorbit moltes vegades per la grandiositat i la complexitat d'un món meravellós, té necessitat d'aprendre a veure per damunt de tot la saviesa i la bondat infinita de Déu Creador. El coneixement i l'adoració del Creador proporcionen a l'home la possibilitat de veure el món i de veure's ell mateix en la seva indigència més radical i en la seva més alta grandesa.

Junt amb aquesta fe en Déu creador, l'home modern té *necessitat de conèixer i d'acceptar la gràcia divina*, oferta en Jesucrist, per alliberar-nos del pecat i del poder de la mort. La millor contribució que l'Església pot donar a la solució dels problemes que afecten la vostra societat —com ara la crisi econòmica, l'atur que afligeix tantes famílies i tants joves, la violència, el terrorisme i la drogaaddicció— és ajudar tothom a *descobrir la presència i la gràcia de Déu en nosaltres*, a renovar-se en la profunditat del seu cor, revestint-se de l'home nou que és el Crist.

La nova evangelització a la qual us invito exigeix un esforç singular de purificació i de santedat. Per això, revifant les millors tradicions de tants bisbes evangelitzadors i de sants com els que ha donat la vostra Església, heu de ser *anunciadors incansables de l'Evangelí*, predicant la veritat del Crist, «força i saviesa de Déu» (1C 1:24), segurs que d'aquesta manera feu el millor servei possible a l'Església i a tota la societat. L'anunci de la Paraula ha d'anar sostingut per una *vida santa*, forjada en l'oració i desgranada dia rera dia en la *caritat*, és a dir, en l'humil servei d'amor i de misericòrdia a tots els necessitats.

L'Església, al servei de l'home

4. Sóc conscient de la greu *crisi de valors morals*, present d'una manera preocupant en diversos camps de la vida individual i social, i que afecta d'una mane-

ra particular *la família, la joventut*, i que té també repercussions en la *gestió de la cosa pública*. És innegable l'existència d'un *creixent procés de secularització*, que troba puntual ressò en alguns mitjans de comunicació social, afavorint així la difusió d'una *indiferència religiosa* que s'instal·la en la consciència personal i col·lectiva, amb la qual cosa Déu deixa de ser per a molts l'origen i la fita, el sentit i l'explicació última de la vida.

Com heu repetit en nombroses ocasions, estimadíssims germans, l'Església és cridada a il·luminar, des de l'Evangelí, tots els àmbits de la vida de l'home i de la societat. I ha de fer-ho des del seu fi propi, que «és d'ordre religiós. Però precisament d'aquesta mateixa missió religiosa —ensenya el Concili Vaticà II— deriven funcions, llums i energies que poden servir per a establir i consolidar la comunitat humana segons la llei divina» (*Gaudium et spes*, 42). L'Església, per la seva vocació de servei a l'home en totes les seves dimensions, s'esforça a contribuir a l'assoliment d'aquells objectius que afavoreixen el bé comú de la societat, sobretot per tal de ser «alhora signe i salvaguarda del caràcter transcendent de la persona humana» (ib., 76). Per això, com posa en relleu el mateix document conciliar, «l'Església... per raó de la seva missió i de la seva competència, no es confon de cap manera amb la comunitat política ni està lligada a cap sistema polític» (ib.). Amb tot, això no significa que no tingui res a dir a la comunitat política, per il·luminar-la des dels valors i criteris de l'Evangelí (cf. ib.).

Acció missionera

5. L'Església espanyola, no poques vegades en la història, ha sabut donar una resposta als reptes i a les dificultats del moment, treballant intrèpidament, sota el guiatge de l'Esperit de Déu i en estreta comunió amb la Santa Seu, per l'evangelització dels pobles. Ja en la meua visita a Saragossa del 1984, i més recentment a Santo Domingo el mes d'octubre passat, vaig tenir ocasió d'expressar la meua viva gratitud i la de tota l'Església per la *ingent tasca evangelitzadora d'aquella plèiade de missioners espanyols* que dugueren el missatge de salvació al nou món. Avui ho faig novament, davant de vosaltres, conscient que us transmeto també el reconeixement de les comunitats eclesials d'Amèrica. Sé els esforços que heu fet aquests darrers anys per estrènyer la comunió i la cooperació missionera amb aquelles Esglésies germanes, i us encoratjo a continuar i a intensificar aquesta tasca, amb la qual també es podrà contrarestar la creixent acció proselitista de sectes i de nous grups religiosos a l'Amèrica Llatina.

Amb aquest esperit apostòlic, us invito igualment a estendre la vostra cooperació missionera als nous i immensos espais que s'obren per a l'anunci de l'Evangelí en els diversos continents, sense oblidar la mateixa Europa. Espanya, que tan apreciàbles progressos ha realitzat dins el marc democràtic i com a membre de la Comunitat Europea, podrà contribuir també d'una manera relle-

vant a la *revitalització de les arrels cristianes del vell continent*. Déu vulgui que l'Any sanat compostel·là, que s'està celebrant, contribueixi a estrènyer encara més els lligams entre els ciutadans d'Europa i a redescobrir els valors de l'Esperit com a font fecunda del seu patrimoni cultural i moral.

Pastoral juvenil i vocacional

6. Us encoratjo, doncs, a continuar amb fortalesa i perseverança en la vostra atenció preferencial a *la pastoral juvenil*. Intenteu sobretot presentar davant els joves, en tota la seva autenticitat i riquesa, els grans ideals de la vida i de l'espiritualitat cristiana. Dediqueu el millor del vostre temps i esforç a la catequesi amb la finalitat d'ensenyar a conèixer i a viure l'Evangelí a les noves generacions, al cultiu i la cura de les vocacions per a la vida consagrada i el ministeri sacerdotal, i al servei multiforme i eficient de la caritat a favor de tots els necessitats.

Viviu joiosament la unitat i la pau que és fruit i garantia de la presència de l'Esperit Sant. *Ateneu amb sol·licitud els sacerdots*, units a vosaltres «en l'honor del sacerdocí» (*Lumen gentium*, 28), vivint amb ells en amistat i fraternitat, ajudant-los a exercir amb goig i fidelitat el ministeri que han rebut del Crist a favor dels homes. Animeu amb la vostra paraula i el vostre exemple tots els membres de la comunitat cristiana, religiosos i seglars, perquè sentin l'alegria de formar part del poble de Déu, germen d'unitat, d'esperança i salvació per a tota la societat.

No tingueu por davant els poders d'aquest món, no retrocediu davant les crítiques ni davant les incomprendions. El millor servei que podem fer a la nostra societat és recordar-li constantment les paraules i les promeses de Déu, oferir-li els seus camins de salvació, tan necessaris avui com en qualsevol altre moment de la història. L'ocultament de la veritable doctrina, el silenci sobre aquells punts de la revelació cristiana que no són avui ben acceptats per la sensibilitat cultural dominant, no és camí per a una veritable renovació de l'Església ni per preparar millors temps d'evangelització i de fe.

Fidelitat a la Tradició

7. El veritable progrés de l'Església requereix com quelcom essencial el *manteniment de la seva tradició sencera*, defensada pel magisteri viu del Papa i dels bisbes en comunió amb ell. Si aquesta integritat doctrinal sofreix esquerdes, aviat apareixen les desconfiances i les divisions dintre de l'Església, en disminueix la credibilitat, s'afebleix i s'empobreix el servei de la salvació. Una Església que deixés de ser fidel al seu Senyor no podria continuar essent llum ni esperança per al nostre món. Per això cal tenir cura amatent en l'elecció i la formació de les persones més directament responsables en la transmissió de la fe,

en primer lloc, els professors en els seminaris i en els centres acadèmics on es formen candidats al sacerdoci i a la vida religiosa.

L'ensenyament de la teologia és un veritable ministeri eclesial, que comporta una ben determinada responsabilitat envers el dipòsit de la fe. Una especial atenció, en les circumstàncies del nostre temps, mereix el camp de la moral, i en particular la moral familiar i social. Cal que els sacerdots, els agents de pastoral i els fidels siguin formats acuradament en els principis, els criteris i les pautes morals que deriven de la fe catòlica i d'una comunió eclesial plena. En aquest moment de la vida de l'Església tenim un valuós instrument d'evangelització en el *Catecisme de l'Església catòlica*, tresor inestimable per a la fe i al servei de la unitat.

Missatge d'esperança

8. En concloure aquest trobament fraternal, les meves paraules volen ser sobretot un *missatge de viva esperança*, d'encoratjament i d'estímul per a vosaltres, en obediència al manament del Crist de «confirmar en la fe els meus germans» (cf. Lc 22:32). Amb tot el meu cor vull donar-vos suport en aquesta bella tasca de dirigir i d'il·luminar la vida de les vostres Esglésies. Que l'apòstol sant Jaume, Patró d'Espanya, en aquest Any jubilar, us il·lumini i us enforteixi perquè la fe i la vida cristiana continuïn creixent en la vostra pàtria per damunt i més enllà dels canvis i les transformacions socials.

En aquests moments, deixeu-meu tenir també un record ple d'afecte per a tots els membres de les vostres Esglésies diocesanes: especialment els sacerdots, generosos i abnegats col·laboradors del vostre ministeri, els seminaristes i llurs formadors, els catequistes i educadors, els pares i mares cristians, tots els fidels que són testimonis de l'Evangeli de Jesucrist en el camp i en la ciutat, en la universitat i en les fàbriques, en la salut i en la malaltia, en la cultura, la política, la vida social.

A tots us imparteixo amb gran afecte la benedicció apostòlica.

DISCURSO DEL PAPA AL CONGRESO SOBRE LA FAMILIA Y LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN (4.7.93)

1. Os saludo con viva alegría y satisfacción a todos los participantes en este encuentro internacional de estudio sobre el tema Los derechos de la familia y los medios de comunicación social. Agradezco al cardenal Alfonso López Trujillo los sentimientos manifestados y la presentación que me ha hecho de este congreso.

Me alegra expresar mi estima por esta iniciativa oportuna que el Consejo Pontificio para la familia ha organizado en colaboración con el Consejo Pontificio para las comunicaciones sociales en el ámbito de las manifestaciones y actividades preparatorias del Año Internacional de la familia.

2. El tema que habéis afrontado reviste hoy una gran importancia. Ya el Concilio Vaticano II, en el decreto *Inter mirifica*, señalaba la importancia de los medios de comunicación social que «por su naturaleza no sólo pueden llegar y mover a cada uno de los hombres, sino a las multitudes y a toda la sociedad humana» (núm. 1). El Concilio reconocía las grandes ventajas que tales medios pueden ofrecer para el enriquecimiento del espíritu y la difusión del reino de Dios. Pero recordaba también los daños que frecuentemente provocan en los individuos y en las comunidades.

Los destinatarios y los usuarios de dichos medios son personas de todas las edades y condiciones culturales. De ahí que crezca su posible influencia benéfica, pero también el riesgo de manipulación. Se ponen en circulación estímulos, mensajes y modelos de vida que tienen gran repercusión de carácter ético. En consecuencia, es grande la responsabilidad de sus propietarios, directores, administradores, directores artísticos, autores y productores, en una palabra, de todos aquellos a quienes el Concilio designa como autores. Es una responsabilidad moral que se refiere a esa ecología humana de la que habla la encíclica *Centesimus annus* (núms. 29-30). En efecto, estos medios pueden provocar una contaminación en los espíritus, tan preocupante como la contaminación ambiental.

3. Es necesario por tanto, llevar a cabo una colaboración más estrecha entre los padres, a quienes corresponde en primer lugar la tarea de la educación, los responsables de los medios de comunicación en sus diferentes niveles, y a las autoridades públicas, a fin de que la familia no quede abandonada a su suerte en un sector tan importante de su misión educativa.

Con ocasión del Año Internacional de la Familia en muchos ambientes se piden leyes que aseguren adecuadas políticas familiares. No cabe duda de que el ámbito legislativo es decisivo para estas políticas. Ya el Concilio se reitera a ello: «La misma autoridad pública, que legítimamente se ocupa de la salud de los ciudadanos, está obligada a procurar justa y celosamente, mediante la promulgación y diligente ejecución de las leyes, que no se sigan graves daños a la moral pública y al progreso de la sociedad» (*Inter mirifica*, 12).

La Carta de los derechos de la familia, promulgada por la Santa Sede, afirma textualmente que «la familia tiene el derecho de esperar que los medios de comunicación social sean instrumentos positivos para la construcción de la sociedad y que fortalezcan los valores fundamentales de la familia. Al mismo tiempo ésta tiene derecho a ser protegida adecuadamente, en particular respecto a sus miembros más jóvenes, contra los efectos negativos y los abusos de los medios de comunicación».

En su documento Pornografía y violencia en los medios de comunicación social: una respuesta pastoral, el Consejo Pontificio para las Comunicaciones Sociales ha recordado que «los legisladores, los encargados de la administración del Estado y de la justicia, están llamados a dar una respuesta al problema de la pornografía y de la violencia sádica difundida por los medios de comunicación. Se han de promulgar leyes sanas, se han de clarificar las ambiguas y se han de reformar las leyes que ya existen.

Promover iniciativas

4. ¡Cuántos daños de enorme gravedad se habrían evitado a las familias, a la juventud y, sobre todo a los niños, si se hubieran aceptado estas recomendaciones a su debido tiempo! ¡Cuántas pérdidas morales y sociales podrán evitarse en el futuro, si se pondera seriamente la situación y se toman decisiones urgentes y apropiadas!

En realidad, hay que establecer propuestas, contenidos y programas de sana diversión, de información y de educación complementarios de los de la familia y de la escuela. Esto no quita, desgraciadamente, que sobre todo en algunas naciones se difundan espectáculos y escritos en los que prolifera todo tipo de violencia y se lleva a cabo una especie de bombardeo con mensajes que minan los principios morales y hacen imposible una atmósfera seria, que permita transmitir valores dignos de la persona humana.

Los padres y los educadores deben asumir diligentemente su responsabilidad, incluso por medio de asociaciones, para defender a sus hijos y a los adolescentes de estos daños. A este respecto el Concilio encomienda: «Recuerden los padres que es deber suyo vigilar cuidadosamente para que los espectáculos, las lecturas y otras cosas parecidas que sean contrarias a la fe o a las costumbres no penetren en el hogar y para que sus hijos no acudan a ellos en otra parte» (Inter mirific, 10).

He manifestado también esta preocupación en la exhortación apostólica Familiaris consortio, en la que he mencionado el deber..., de proteger especialmente a los niños y a los muchachos de las «agresiones» que sufren también por parte de los mas-media... Los padres, en cuanto receptores, deben hacerse parte activa en el uso moderado, crítico, vigilante y prudente de tales medios, calculando el influjo que ejercen sobre los hijos y deben dar una orientación que permita «educar la conciencia de los hijos para emitir juicios serenos y objetivos, que después guíen en la elección y en el rechazo de los problemas propuestos» (núm. 76).

Servicio necesario

5. Durante esos días, atesorando vuestra experiencia específica en los diversos niveles de vuestra competencia profesional, habéis podido reflexionar a fondo

sobre este fenómeno de importancia universal y, sobre todo habéis podido elaborar algunas sugerencias acerca de los medios adecuados para ofrecer un servicio válido y oportuno a las familias en este sector. Con mucho gusto me haga eco de vuestras preocupaciones, y dirijo a todos los responsables de los medios de comunicación social la invitación a hacer que las conciencias puedan respirar el aire puro de los valores humanos y cristianos, de los que nuestra sociedad tiene tanta necesidad.

La tentación de ceder frente a la preocupación exclusiva de aumentar la audiencia y el éxito es un obstáculo grave, que causa desastres, denunciados hoy gracias a un mejor conocimiento, incluso cuando se trata de contenidos en sí mismo serios. La familia y la comunidad pueden y deben ejercer una digna presión moral sobre los grandes centros de producción no sólo con el fin de obtener cambios decisivos, sino también para convencerlos de que contenidos válidos presentados de modo adecuado pueden tener amplia aceptación y un éxito incluso mayor.

Al exhortaros a proseguir con confianza vuestro prelado, fortalecidos por la certeza de poder prestar un gran servicio a la familia y, sobre todo, a sus miembros más jóvenes, os imparto con afecto mi bendición apostólica.

MENSAJE DEL PAPA PARA EL «DOMUND» DE 1993

Queridos Hermanos y Hermanas:

1. «He venido para que tengan vida y la tengan abundante» (Jn. 10,10).

Con estas palabras, Jesús expresa el sentido y fin de su misión en el mundo. La Iglesia, a lo largo de su historia dos veces milenaria, se ha responsabilizado siempre de este mensaje y ha irradiado en el mundo la cultura de la vida. Y también hoy, guiada por Cristo y sostenida por el Espíritu, la Iglesia sigue anunciando el **Evangelio de la vida**.

Esta «Buena Nueva» resonará vigorosa en Denver entre los jóvenes de todo el mundo reunidos para la VIII Jornada Mundial de la Juventud. Es anuncio de salvación que se identifica con el Reino de Dios, un anuncio encomendado a todos los creyentes. Como lo subrayé en la Encíclica **Redemptoris Missio**, el Evangelio «no es un concepto, una doctrina o un programa sujeto a libre elaboración, sino que es ante todo **una persona** que tiene el rostro y el nombre de Jesús de Nazareth, imagen del Dios invisible» (n. 18). En efecto, Aquel que dijo «Yo soy la vida» (Jn. 14,6) puede dar plena satisfacción a la exigencia insaciable de vida del corazón humano y, mediante el Bautismo, insertar la existencia humana en la vida misma de Dios.

2. Educar al **Evangelio de la vida**: es éste el gran cometido de la familia y de la misma Comunidad Cristiana en relación a los jóvenes a partir de la primera infancia. Esta intuición fundamental inspiró a monseñor Charles Forbin-Janson, Obispo de Nancy, la fundación, en 1843, de la Obra de la Santa Infancia, que celebra este año su 150 aniversario. El servicio eclesial que esta Obra, llevada con el tiempo al rango de Pontificia, lleva a cabo en todos los continentes, se revela cada día más precioso y providencial. Contribuye, en efecto, a impulsar, renovándola, la acción misionera de los niños en favor de los de su misma edad. Apoya el derecho de los niños a desarrollarse en su dignidad de hombres y de creyentes, ayudándoles sobre todo a satisfacer su deseo de conocer, amar y servir a Dios. La colaboración de los jóvenes a la evangelización es más necesaria que nunca, y la Iglesia tiene puestas grandes esperanzas en su capacidad de cambiar el mundo.

3. En ocasión del DOMUND invitó a los creyentes de todo el mundo, especialmente a los padres, educadores, catequistas, y a los Religiosos y Religiosas, a promover con empeño prioritario la formación misionera de los niños, teniendo presente que la educación al espíritu misionero comienza desde la primera edad. Los niños, si se les encauza oportunamente en el ámbito de la familia, de la escuela y de la parroquia, pueden ser misioneros de sus compañeros, y no sólo de ellos. Con sencillez inocente y generosa disponibilidad, los niños pueden atraer a la fe a sus amigos de infancia y suscitar en los adultos el ansia de una fe más fervorosa y alegre. Por eso, hay que alimentar su formación misionera con la oración, fuente indispensable de energía para alcanzar la madurez del conocimiento de Dios y de la conciencia eclesial; hay que sostenerla compartiendo generosamente, incluso en el orden material, las dificultades que experimentan los niños menos afortunados. En este espíritu, las ofrendas recaudadas con ocasión del DOMUND de este año se destinarán, entre otros fines, a aliviar la suerte de la infancia de todo el mundo que vive en condiciones infrahumanas, procurando así asegurarle la posibilidad gozosa de más honda fe evangélica.

Estoy persuadido de que del doble esfuerzo de evangelización y de promoción humana, para el que es necesario sensibilizar también a los niños, brotarán nuevas vocaciones al sacerdocio y a la vida religiosa, pues como hice observar en la encíclica **Redemptoris Missio** «*la fe se fortalece dándola*» (n. 2). La promoción y el cuidado de las vocaciones misioneras constituye, por lo tanto, un cometido actual y urgente. Aumenta en efecto cada vez más el número de aquéllos a los que la Iglesia debe hacer llegar el mensaje salvífico y «el anuncio del Evangelio requiere anunciadores, la mies necesita obreros, la misión se hace sobre todo con hombres y mujeres consagrados de por vida a la obra del Evangelio, dispuestos a ir por todo el mundo para llevar la salvación» (ibid. 79).

4. Renuevo una vez más en esta ocasión singular el cordial sentimiento de gratitud de toda la Iglesia a los Misioneros y Misioneras, tanto religiosos como laicos, que trabajan con generosa dedicación, a veces aun a costa de la vida, en

el ámbito de la evangelización y del servicio al hombre. Su testimonio, no pocas veces heroico, revela profunda fidelidad a Cristo y a su Evangelio; es ejemplo, símbolo y estímulo saludable para los cristianos, e invitación a todos a dar, mediante la fe vivida, sentido pleno a la existencia.

Los Misioneros dedican todas sus energías físicas y espirituales a difundir el Evangelio de la esperanza. A través de ellos, Cristo, Redentor del hombre, repite a los hombres: «He venido para que tengan vida y la tengan abundante». Es justo, pues, que en el DOMUND los católicos se unan estrechamente a ellos y les manifiesten su simpatía y colaboración, mediante la solidaridad concreta. Son graves y urgentes las necesidades que la evangelización y la promoción humana comportan. Lo he constatado yo mismo en las visitas misioneras a los diversos continentes. Son necesarias la ayuda espiritual y la solidaridad concreta, incluida la ayuda material. Abranse a la generosidad el corazón y las manos de los creyentes, sobre todo aquéllos que disponen de mayores posibilidades económicas, para incrementar sensiblemente el «fondo de solidaridad», con el que la Obra de la Propagación de la Fe trata de socorrer a los misioneros. La construcción de iglesias y capillas donde los fieles puedan reunirse para la celebración de la Eucaristía; el mantenimiento y la formación de los candidatos al sacerdocio y de los catequistas; la publicación en lengua local de textos religiosos para la educación de la fe, como la Biblia, los catecismos nacionales y los libros litúrgicos, son algunas de las necesidades más apremiantes.

Emulen en generosidad las Comunidades Cristianas el ejemplo de los primeros cristianos que tenían «un solo corazón y una sola alma y nadie llamaba suyos a sus bienes, sino que todo lo tenían en común» (Hechos 4,32). Donando con amor sentían que «mayor felicidad hay en dar que en recibir» (Hc 20,35). Del hecho de compartir brota para la Iglesia una fuente de renovada comunión y de caridad profética.

5. Maria, la Madre de Cristo y de los Creyentes, es modelo de este amor a Dios y a los hermanos. A ella confío todos aquéllos que se consagran a actuar el mandato misionero de su Hijo, los misioneros y las misioneras, para que les sostenga en la actividad apostólica y en los sacrificios que comporta; y sus colaboradores y bienhechores, para que se dispongan con voluntad creciente a compartir sus bienes espirituales y materiales con cuantos carecen de ellos.

A todos envío de corazón mi Bendición Apostólica que, en este 150 aniversario de la Obra de la Santa Infancia, hago llegar con gozo y afecto especial a los niños, sobre todo a aquéllos que viven en condiciones difíciles a causa de enfermedad, de pobreza y desamparo.

Vaticano, 18 de junio, solemnidad del Sagrado Corazón de Jesús, del año 1993, decimoquinto de Pontificado.

† Juan Pablo II

**COMISIÓN PERMANENTE DE LA CONFERENCIA
EPISCOPAL ESPAÑOLA.
LA DIMENSIÓN SOCIO-ECONÓMICA DE LA UNIÓN EUROPEA.
VALORACIÓN ÉTICA**

INTRODUCCIÓN

La Iglesia Católica, tan vinculada históricamente a Europa, viene siguiendo con particular solicitud el actual proceso de convergencia europea. Así lo prueban las múltiples intervenciones que tanto el Papa Juan Pablo II como algunos Episcopados europeos han dedicado a este asunto (1).

También los Obispos españoles hemos mostrado interés por las cuestiones europeas. Así en el pasado mes de febrero, la LVIII Asamblea Plenaria de la Conferencia Episcopal Española publicó una Declaración titulada «La construcción de Europa, un quehacer de todos». Ahora la Comisión Permanente del Episcopado ha decidido ahondar en un aspecto concreto: las consecuencias económicas y sociales que para los españoles entraña la unión europea y la valoración ética que de ellas se derivan.

El carácter técnico de algunas afirmaciones, imprescindibles para la comprensión de nuestras reflexiones de índole moral, ha hecho necesaria la participación de peritos. El estilo de este documento refleja dicha participación.

I. MAASTRICHT, AL SERVICIO DE LA UNIDAD ECONÓMICA Y SOCIAL EUROPEA

Es sabido que Europa se ha visto secularmente inmersa en divisiones y guerras tanto locales como regionales e incluso mundiales. Nos encontramos, en las postrimerías del siglo XX, con una Europa occidental que en menos de cincuenta años ha acentuado una tendencia convergente, pasando de la Europa de los seis (1959) a la Europa de los nueve (1973), y de la Europa de los doce (1985) a la del Acta única (1987) hasta llegar al Tratado de la Unión Europea de Maastricht (1992).

Doble finalidad: —Unión política; —Unión económica y monetaria

En este Tratado, los signatarios se proponen una doble finalidad. Por un lado, la unión política entre los diversos Estados europeos. Por otro, y desde la plataforma de un mercado común aún no plenamente consolidado, la construcción de una efectiva unión económica y monetaria y la articulación de una mayor cohesión social entre los países, regiones y ciudadanos.

El factor económico-monetario

Para el logro de la unidad económica y monetaria, los Estados se han comprometido a avanzar en un proceso que contempla tres etapas.

Tres etapas

La primera etapa, según el Tratado, se extiende hasta finales de 1993.

En el campo global de lo económico, se busca una convergencia de las políticas económicas referidas a la inflación, el déficit presupuestario, la deuda pública y la situación exterior.

En el campo específicamente monetario se pretende una creciente coordinación de las políticas monetarias estatales.

La segunda etapa se iniciará según lo previsto, el 1 de enero de 1994.

En lo económico, los Estados miembros deberán cumplir unas concretas condiciones en los siguientes indicadores de convergencia: la tasa de inflación, el déficit público, la deuda pública, la participación en el sistema monetario europeo, los tipos de interés a largo plazo. Las citadas políticas económicas habrán de desarrollarse según las orientaciones básicas que formule el Consejo europeo al final del período convenido. Se tomarán, según los casos, medidas de evaluación, observación, ayuda y prohibición.

Respecto a la política monetaria, se reforzará especialmente su coordinación en los Estados miembros, a fin de asegurar la estabilidad de los precios y facilitar la definitiva utilización del ECU, futura moneda europea.

La tercera etapa entraría en vigor, a más tardar, el 1 de enero de 1999. El paso a esta fase final se decidirá en función del cumplimiento de los indicadores antes citados, de las tendencias que entonces se manifiesten y de eventuales circunstancias excepcionales dignas de ser tenidas en cuenta. Podría, pues, comenzar antes de 1999, si se dieran los requisitos positivos enumerados. Ello supondría que se habría logrado un equilibrio entre los poderes económico y monetario.

En lo económico, se intensificará la confluencia hacia objetivos comunes, al par que la vigilancia multilateral de las evoluciones económicas.

En lo monetario, funcionará un sistema de Bancos centrales estatales regido por un Banco central europeo, cuyo objetivo principal será consolidar la estabilidad de los precios. Alcanzado este objetivo, entrará en vigor la moneda única europea, expresión de la unión económica lograda. La preponderancia de dicha moneda, lejos de perjudicar a las actuales soberanías monetarias, elevaría su nivel.

La política social

Respecto a la política social, Maastricht ha pretendido dar un paso adelante en la profundización de esta dimensión. Once Estados (habiéndose autoexcluido Gran Bretaña) han aceptado buena parte de la Carta Comunitaria de Derechos Sociales Fundamentales de los Trabajadores de 1989 y se han comprometido a trabajar por lograr su plena aplicación.

A partir de la entrada en vigor del Tratado, la política social se instrumentará a través de una doble vía: una de ellas estará constituida por normas comunitarias, cuya aplicación en cada país podrá confiarse a los agentes sociales por la negociación colectiva. La segunda consistirá en acuerdos entre los sindicatos y organizaciones empresariales que pueden sustituir, si las partes así lo desean, la intervención comunitaria. De este modo se abre el camino para pactos colectivos de ámbito europeo.

La política social comunitaria deberá respetar, al igual que las restantes, el **principio de subsidiariedad**, incorporado expresamente al Tratado. Es un principio al que se ha dado un relieve institucional del que antes carecía y que aparece formulado en numerosas ocasiones en la Doctrina Social de la Iglesia a partir de la *Quadragesimo anno* (2).

«Alto nivel de empleo y protección social»

En el Tratado se acepta explícitamente que la nueva Europa debe apostar «por un alto nivel de empleo y de protección social, por la elevación del nivel y de la calidad de vida» (3). Para la promoción y consecución de este nivel económico y social, la Comunidad creará un Fondo Social Europeo. Otras metas sociales destacables son la reducción de las diferencias en el propio desarrollo social, una mejor protección del medio ambiente y la apertura de nuevos campos de acción en los distintos ámbitos de la convivencia y del trabajo.

Dar importancia a los aspectos sociales del Tratado

De lo dicho se desprende que Maastricht además de ocuparse de los aspectos económicos se propone dar importancia también a los aspectos sociales. Se avanza, por consiguiente, al menos en el terreno de los grandes principios y declaraciones, en la construcción de una Europa de rostro social, cuya configuración no quedaría exclusivamente a merced de las fuerzas económicas.

Hasta aquí hemos expuesto de forma abreviada las líneas fundamentales del Tratado en lo que a nuestro juicio requiere una atención especial. Pero la letra de los acuerdos ni las intenciones de los signatarios disipan las ambigüedades y los riesgos inherentes a una empresa de tal envergadura. En consecuencia hemos de formular necesariamente ciertas preguntas y ofrecer a la par algunos criterios de la Doctrina Social de la Iglesia que ayuden a discernir un fenómeno de por sí complejo. Es ésta una enseñanza que nos ofrece orientaciones para lograr que la Europa económico-social en construcción se inspire crecientemente en los valores inagotables de la verdad, la justicia, el amor, la libertad y la igualdad. Ellos son reflejo de esas raíces cristianas que han ayudado a la construcción de Europa.

Los cristianos, por nuestra parte, hemos de hacer valer nuestra decidida voluntad de ofrecer el mensaje y la gracia de Cristo a todas las personas y pueblos mediante el recto uso del derecho civil a la libertad religiosa. El cristianismo

conserva viva su vocación como elemento renovador y potenciador de una conciencia europea en desarrollo; y, más concretamente, de los valores de creatividad, justicia y solidaridad en la realización de la unión económica y monetaria europea.

II. INQUIETUDES QUE SUSCITA ESTE PROCESO

Las instituciones europeas han establecido un diseño de vida en común y han trazado un itinerario para realizarlo. Si ya en su momento hubo tensiones —hecho nada novedoso en un proyecto de tal naturaleza—, éstas, con el agravamiento de la coyuntura económica europea e internacional, se han agrandado hasta crear, en extendidos sectores de la opinión pública, una atmósfera que va desde la preocupación hasta la desesperanza.

El modelo europeo

En lo que atañe al modelo elegido, la Europa en construcción, ¿es realmente una Europa social o más bien una Europa monetarista, cuyo objetivo sería un tipo de libre mercado que asegurará el ulterior enriquecimiento de los ya ricos? ¿Será cierto que los plazos y objetivos arbitrados para lo monetario y económico no encuentran la debida correspondencia en los ámbitos de la cohesión y del desarrollo del espacio social europeo? ¿No se quedará todo en un mercado abierto a la preponderancia de los más fuertes e incapaz de satisfacer las necesidades y derechos fundamentales de todos los ciudadanos? (4).

Aplicando los criterios de la enseñanza social de la Iglesia, creemos que la estructura político-social que emerja debería esforzarse en consolidar y acrecentar los valores propios del Estado social de derecho, evitando el peligro de un excesivo intervencionismo asistencial que puede ser germen de una creciente pasividad en sus destinatarios. Por el contrario, debería potenciarse la participación responsable de los ciudadanos y de los grupos sociales (5).

El proceso de integración

En cuanto al proceso económico-político de integración, ha surgido el interrogante de si goza de suficiente base popular. Más en concreto, los ciudadanos se preguntan si poseen información suficiente para responsabilizarse en el proyecto; si han sido escuchados y predomina o no la voluntad popular en la dirección de los procedimientos de integración europea; si predominan las demandas e intereses de los grandes grupos económicos sobre las finalidades colectivas y el bien común.

A este propósito hemos de recordar que la deseada base popular de la construcción europea requiere una consciente y eficaz apertura a los valores de la libertad, de la igualdad y de la participación. Tal apertura debe traducirse en estructuras, que favorezcan tanto la justicia social como la libre iniciativa voluntariamente asumida (6).

Respecto al ritmo de integración, hemos de preguntarnos si debe existir una sola y única política económica impuesta a los países protagonistas. Lo que sí nos parece necesaria es una política de ajuste orientada a la consecución de un mayor bienestar social.

El ritmo y el ajuste programados a fin de lograr la unión económica y monetaria europea pactada entrañan, en la presente coyuntura de recesión económica, especiales dificultades para algunos Estados. Ante este hecho, unos pretenden ya la construcción de una Europa de dos o más velocidades. Otros, para obviarlo, proponen acelerar el camino hacia la unión proyectada. Lo que está en juego es la introducción de una mayor flexibilidad en el momento de aplicar los criterios de convergencia pactados.

En todo caso, cualquier eventual reforma debe basarse no en el abandono de los postulados sociales básicos del Tratado, sino en una solución que logre por caminos distintos, y del mejor modo, los irrenunciables objetivos de justicia y de solidaridad ya prefijados. No nos cansaremos de repetir que tanto el ritmo de este proceso como el proceso en sí mismo, han de conjugar de modo verdaderamente humano lo ético con lo técnico; y deben manifestar la prioridad de la ética sobre la técnica, de la persona sobre las cosas, del trabajo sobre el capital, del ser sobre el tener (7).

Los costes humanos del desarrollo

Para calibrar los costos que el citado desarrollo comporta, hay que tener en cuenta tanto el proceso europeo en general como la situación de nuestro país en particular. Nuestra peculiar historia económica, unida al esfuerzo por integrarnos en Europa en la actual coyuntura recesiva, generan consecuencias onerosas para los grupos sociales y los sectores productivos.

Paro

Los tres millones de parados ya existentes recuerdan que tales repercusiones negativas se concentran particularmente en el ámbito laboral, ya que el desempleo afecta especialmente a los grupos sociales más desfavorecidos. A ellos pertenecen un número considerable de jóvenes que dejan la escuela y de trabajadores con bajo nivel de cualificación o de mayor edad. Lo dicho afecta también al crecimiento de la contratación temporal.

También el sector agrícola se ve perjudicado por la disminución de la renta agraria y el abandono obligado del campo, sin que por el momento se hayan diseñado alternativas. Dígase lo mismo del área sectorial pesquera, y otro tanto de la pequeña y mediana empresa, agobiados por las exigencias del sistema fiscal. Aún cabe añadir los problemas de aquellas regiones que, afectadas por las reestructuraciones productivas y lastradas con importantes déficits de vías de comunicación, corren el riesgo de convertirse en territorios de mayor desempleo y marginación. Y ¿cómo no tener en cuenta las repercusiones tan negativas en las zonas trabajadoras urbanas?

Solidaridad y compensación

Llegados a este punto hay que recordar que el sacrificio exigido por la edificación de la unión económica y monetaria europea ha de ser proporcionalmente distribuido, sin que sea negociable la satisfacción de las necesidades básicas, principalmente las de los más pobres y débiles (8). Se tiene, a veces, la impresión de que Europa está olvidando dos dimensiones de la cohesión: en primer lugar, la solidaridad con los peor situados; en segundo lugar, la compensación por los costes del mercado único para las regiones y grupos menos preparados. Atender a estas dos dimensiones exige una apertura a los valores de la comunión y de la austeridad.

Talante moral y sentido humanista

Una pregunta que nos atañe muy de cerca es si la actitud del ciudadano español en la construcción de Europa es suficientemente activa. Existe una opinión ampliamente extendida acerca de la inferioridad de la economía española respecto a las más avanzadas del resto de Europa en parcelas claves como son la productividad, los costos financieros, la baja tasa de población activa, el excesivo porcentaje de personas desempleadas, las dificultades existentes para lograr acuerdos entre los agentes económicos y sociales, y de modo particular la insuficiente capacidad para el trabajo bien hecho. A este propósito, hay que ponderar la virtud de la laboriosidad que también debe resplandecer en la construcción de la nueva Europa (9). Dentro de la concepción cristiana el trabajo es un bien del hombre, a la vez arduo, útil y digno. Mediante el trabajo, el ser humano no sólo transforma la naturaleza, adaptándola a sus necesidades, sino que se realiza a sí mismo como persona (10).

Desde el punto de vista de la solidaridad con los demás pueblos de Europa y del mundo entero, cabe preguntarse si caminamos hacia una Europa Occidental aislada de los países de la Europa Central y Oriental e indiferente ante el Tercer Mundo o si, por el contrario, estamos sentando las bases de construcción de una Europa decidida a abrirse a una más amplia comunidad de intereses y responsabilidades (11).

Está a la vista que Europa es mucho mayor que su área occidental democrática y desarrollada y, a la vez, mucho menor que el resto del mundo. Conscientes de ello, los pueblos que actualmente formamos Europa Occidental hemos de abrirnos a la doble exigencia de un bien común integralmente europeo y planetario.

Si abordamos la cuestión del sentido nos veremos obligados a preguntarnos sobre el tipo de hombre y de civilización que predominará en Europa: ¿Un hombre utilitarista y hedonista en el seno de una civilización sin más norte que la eficacia y el consumo, o bien una cultura de la solidaridad y el servicio de todo

el hombre y de todos los hombres? (12). Contemplada desde la totalidad del ser humano, la economía plantea inevitablemente la cuestión de su último sentido. Aquí el Cristianismo tiene también una palabra que decir (13).

Abierta al sentido ético, la Europa económica y monetaria en construcción, lejos de reforzar un modelo de hombre al servicio de la economía, debe imaginar, modelar y constantemente renovar una economía puesta al servicio del hombre (14).

III. ORIENTACIONES PARA LA ACCIÓN

Ofrecemos a continuación unas orientaciones que inspiren nuestro compromiso en la construcción de la nueva Europa, quisiéramos que se entendieran como llamada a una esperanza de libertad y solidaridad, ya que los procesos históricos no están fatalmente predeterminados.

De cara a nuestro país

Tanto en la hipótesis de un futuro socio-económico próspero, como en la presente situación recesiva, los Poderes Públicos y las Administraciones deben procurar que el reparto de las cargas sociales, la distribución de los bienes logrados y su regulación jurídica, se realicen en función no de la mera eficacia del sistema económico, sino de las necesidades objetivas y de las prestaciones personales.

Medidas extraordinarias

Ante el más importante problema económico-social de nuestro país, el desempleo, es necesario y urgente adoptar medidas extraordinarias. Son insuficientes tanto la espera de una previsible recuperación económica como la confianza unilateral en las políticas monetaristas. Hay que animar la inversión en sectores productivos, favorecer las condiciones que tiendan al reparto de trabajo, cuidar la formación profesional. Hemos de ser conscientes del costo humano y económico que supone el tener tres millones de parados. Se hace patente la necesidad de una austeridad privada y pública complementada con la solidaridad hacia los más empobrecidos.

Diálogo

La actual situación reclama un diálogo honesto y leal como viva para lograr un acuerdo económico y social. Tal acuerdo debe favorecer la definitiva superación del enfrentamiento clasista, del dirigismo cultural y de la pasividad cívica. Debe ser edificado sobre el diálogo, la cesión, la aceptación y la colaboración en pro de una primacía de la creatividad de la sociedad. Ha de estar basado sobre un inteligente y perseverante ejercicio del principio de subsidiariedad por parte de los poderes públicos.

Todavía resuenan las palabras pronunciadas por el Papa en su visita a España y que nos complacemos en reproducir: «A los trabajadores y empresarios

—desde sus respectivas responsabilidades en la sociedad— no puedo por menos de exhortarles a la solidaridad efectiva haced todo lo que esté en vuestras manos para luchar contra la pobreza y el paro, humanizando las relaciones laborales y poniendo siempre a la persona humana, su dignidad y derechos, por encima de los egoísmos e intereses de grupo» (15).

La perspectiva europea

Los ciudadanos españoles, si realmente queremos un proceso de construcción europea sobre base popular, debemos tener conciencia de la dimensión socio-económica europea con sus valores e interrogantes; ser responsablemente exigentes ante los poderes económicos y políticos en el ámbito de las Comunidades Autónomas y del Estado; informarnos al respecto con amplitud y discernimiento crecientes; y profundizar en los aspectos económico-sociales propios al par que corregir los intereses particularistas en el ámbito de los comunitarios.

La inferioridad económica de nuestro país con respecto a los más avanzados de la Comunidad Europea no debe hacernos olvidar las amplias potencialidades creadoras de todo signo —tecnológicas, asociativas, laborales, formativas— que laten en gran parte de nuestros ciudadanos e instituciones y en las diversas nacionalidades y regiones de España. La ayuda comunitaria, bien recibida y mejor administrada, debe contribuir a desarrollar dichas potencialidades y a hacernos depender cada vez más de nosotros mismos y menos de las exteriores.

Economía de mercado desarrollado

El sistema de economía de mercado desarrollado en Europa en la segunda mitad del siglo XX ha superado en buena medida los condicionamientos de un capitalismo salvaje propio de períodos anteriores. Así lo testifican las ricas legislaciones sociales de los diversos países, conseguidas tras largos años de lucha y de diálogo de las fuerzas éticas, políticas y sociales que se identifican con el mundo del trabajo. Este proceso puede y debe ser ampliado e intensificado con clara conciencia de que hay que luchar contra el individualismo y el economicismo, ambos en resurgimiento. Sin ingenuidad que encubra los hechos, hemos de negarnos a toda degeneración de la unión económico-social europea en un mero contractualismo economicista y monetarista con riesgo de favorecer a los más fuertes y despiadados.

Solidaridad europea y mundial

El proyecto económico-social europeo ha de instaurar un modelo de sociedad que extienda solidariamente su bienestar hacia el resto de Europa y del mundo. Europa debe ser un proyecto que enriquezca nuestra convivencia como sociedad humana. Si alguien tuviera que pagar nuestro progreso, no podríamos menos de preguntarnos por qué es así y de qué tipo de progreso se trata. Se impone un mayor esfuerzo social de justicia y de caridad, concretado en personas, capitales y decisiones políticas, que se traduzca en riesgo racional frente a seguridad esté-

ril, en creatividad frente a conservadurismo. Hay que volver a hablar de aquel proyectado 0,7% del producto bruto europeo en favor de los países subdesarrollados que constituiría el germen de una mayor cosecha de solidaridad mundial.

Componente social y moral

La por todos auspiciada unión de Europa no será jamás fruto del azar, de la generación espontánea, de la marcha de la historia, de la simple convergencia de intereses económicos. Ha de ser, en cambio, la resultante del diálogo honesto, de la negociación y del consenso inteligente y generoso, y del deseo explícito de vivir esta unión de manera responsable (16).

Papel de la Iglesia

Esta unión sólo será duradera y eficaz si se construye sobre la madurez moral. En esta tarea formativa creemos que la Iglesia tiene un papel importante que jugar. Por ello, «consciente del lugar que le corresponde en la renovación espiritual y humana de Europa... se pone al servicio (de este proyecto)... para contribuir a la consecución de aquellos fines que procuren un auténtico bienestar material, cultural y espiritual a las naciones» (17).

Madrid, 8 de julio de 1993

(1) Juan Pablo II a los Presidentes de los Episcopados de Europa. 2-1-1986; Discurso a los Cardenales, familia Pontificia, a la curia y Prelatura Romana con motivo de las fiestas de Navidad, 22-12-1990; *Europa, un magistero tra storia e profecia*, a cura di Mario Spezzibottiani. Presentazioni di Carlo Maria Card. Martini, Arcivescovo di Milano ed. Piemme, 1991.

Sínodo de los Obispos europeos. Declaración final. 16-12-1991.

Declaración colectiva de los Presidentes de las Conferencias Europeas. 11-10-1980; Declaración con ocasión de las elecciones al Parlamento Europeo, 1989.

Conseil des Conférences Episcopales d'Europe, *Les évêques d'Europe et la nouvelle évangélisation*, Documents rassemblés par Hervé Legrand, Préface du Cardinal Carlo Maria Martini, Les éditions du Cerf, Paris, 1991.

(2) Así, el reparto de las tareas se realizará entre el legislador de la Comunidad Europea y el de los Estados, de una parte, y entre la legislación y la negociación colectiva, de otra. La Doctrina Social de la Iglesia ha subrayado el valor de dicho principio en el ámbito internacional como «derecho de los pueblos en las relaciones entre sociedades particulares y sociedad universal». Cf. Congregación para la Educación Católica *Orientaciones para el estudio y enseñanza de la Doctrina Social de la Iglesia en la formación de los sacerdotes*, núm. 38, Ciudad del Vaticano, 1988.

(3) Artículo G. del Tratado de Maastricht.

(4) Cf. Encíclica *Centesimus annus*, 34-38.

(5) «En los últimos años ha tenido lugar una vasta ampliación de este tipo de intervención, que ha llegado a constituir en cierto modo un Estado de índole nueva: el 'Estado del bienestar'... No obstante, no han faltado excesos y abusos que, especialmente en los años más recientes, ha provocado duras críticas a ese Estado del bienestar, calificado como 'estado asistencial'». *Centesimus annus*, 48. Cf. *Quadragesimo anno*, 78-79. Cf. *Pacem in Terris*, 63.

- (6) Cf. *Carta Apostólica Octogesima adveniens*, 22-24.
- (7) Cf. *Sollicitudo rei socialis*, 28. *Laborem exercens*, 12.
- (8) Cf. *Centesimus annus*, 34.
- (9) Cf. *Centesimus annus*, 34.
- (10) Cf. *Populorum progressio*, 25; *Centesimus annus*, 36; *Laborem exercens*, 9.
- (11) «Para algunos países de Europa ahora, en cierto sentido, la verdadera postguerra. La radical reestructuración de las economías, hasta ayer colectivizadas, comporta problemas y sacrificios comparables con los que tuvieron que imponerse los países occidentales del continente para su reconstrucción después del segundo conflicto mundial. Es justo que, en las presentes circunstancias, los países excomunistas sean ayudados por el esfuerzo solidario de las otras naciones» (*Centesimus annus*, 28).
- (12) Cf. *Sollicitudo rei socialis*, 30.
- (13) Cf. *Centesimus annus*, 5.
- (14) Cf. *Centesimus annus*, 39.
- (15) Juan Pablo II, Discurso en Dos Hermanas (Sevilla), en la inauguración de las obras sociales del Congreso Eucarístico Internacional (13-6-1993).
- (16) Cf. Intervención del Cardenal Danneels en el Sínodo de Europa 1991.
- (17) Juan Pablo II, Discurso en Santiago de Compostela, 9-11-1982, n. 6.

COMISIÓN EPISCOPAL DE MIGRACIONES.

«VIVIR EN FAMILIA, LOS MIGRANTES TAMBIÉN»

«UNA MISMA LEY PARA EL NATIVO Y EL FORASTERO» (Ex. 12,48)

El «Día de las Migraciones 1993», que lleva por lema «Vivir en familia. Los inmigrantes también», quiere hacer una llamada a las autoridades y a los ciudadanos sobre el derecho que también asiste a los inmigrantes, como a cualquier persona, a vivir en familia. Y, en consecuencia, hay que facilitar, mediante una adecuada regulación por parte de las autoridades y una toma de conciencia de este derecho universal por parte de la opinión pública, el tema de la reagrupación familiar de los inmigrantes.

El hecho de que 1994 haya sido declarado por las Naciones Unidas «Año Internacional de la Familia» es un dato añadido para reclamar la puesta en marcha de todos los mecanismos legales pertinentes para que el reagrupamiento familiar de los inmigrantes sea una realidad el próximo año.

La Carta de los Derechos de la Familia, que hace diez años hizo pública la Iglesia, reconoce que «los trabajadores emigrantes tienen el derecho de ver reunida a su familia lo antes posible» (art. 12).

«VOSOTROS TAMBIÉN FUISTEIS EXTRANJEROS»

Las palabras bíblicas: «no maltratarás al forastero ni le oprimirás pues forasteros fuisteis vosotros en el país de Egipto» (Ex. 22,20), nos traen a la memoria

las múltiples dificultades que miles de españoles han sufrido, durante muchos años, en la emigración. Entre las dificultades laborales, de acceso a la vivienda y de comunicación hay que destacar la reagrupación familiar que ha producido no pocas rupturas familiares.

La «España de la emigración» ha dado paso a la «España de la inmigración». Este hecho no nos hace olvidar que todavía hay cientos de miles de españoles emigrantes en Europa y en Latinoamérica principalmente. Y aunque su situación, sobre todo en la Europa Comunitaria, ha mejorado notablemente todavía tienen que soportar discriminaciones y, en los últimos tiempos, viven bajo los efectos del miedo ante los brotes de xenofobia que están surgiendo en muchos países.

Más de medio millón de extranjeros viven en nuestro país, la mayoría sin permiso de trabajo y por tanto de residencia y bajo los terribles efectos de la clandestinidad, la explotación laboral, a falta de las más mínimas condiciones humanas y sin posibilidad de reclamación, ya que serían expulsados inmediatamente del país.

El proceso de integración por el que han pasado nuestros emigrantes podría ser el modelo a seguir por los inmigrantes en España: legalización e integración sociolaboral, reagrupación familiar, integración cultural —que no asimilación— facilitando la creación de sociedades interculturales.

DERECHO A VIVIR EN FAMILIA

El precepto bíblico «habrá una misma ley para el nativo y para el forastero que habita en medio de vosotros» (Ex. 12,48), debe servir de pauta para los cristianos, quienes, con frecuencia, nos oponemos no sólo a la admisión de inmigrantes, incluso con un razonable control, sino, también, a que puedan traer a sus familiares más próximos. Cuando la Iglesia defiende los «derechos de la familia» —de todas las familias— está defendiendo los derechos familiares de los inmigrantes porque la ley debe ser igual para todos, cosa que, lamentablemente, no sucede.

El vacío de reconocimiento jurídico y político de la unidad familiar que existe en la sociedad española, se hace abismal en relación al inmigrante, ignorando que éste forma parte de una familia. A la múltiple degradación que sufre el inmigrante: ruptura con su cultura, mano de obra barata, no participación en la vida política hay que añadir la imposibilidad de vivir con su familia.

La Constitución Española protege, de una manera general, a la familia: «Los poderes públicos asegurarán la protección social, económica y jurídica de familia» (art. 39,1). También el precepto constitucional debe hacerse extensivo a la familia del inmigrante con los mismos deberes y derechos que tienen las familias españolas. La protección que la Constitución garantiza a la familia pasa por facilitar la reagrupación familiar del inmigrante.

El Programa de las Naciones Unidas para el Año Internacional de la Familia reconoce la necesidad de prestar apoyo a la familia, especialmente a sus miembros más desfavorecidos, como «medio útil y eficaz» para mejorar los servicios del bienestar social. Tenemos que reconocer y agradecer a los inmigrantes y a sus familias su aportación al bienestar que disfrutan los países miembros de la Comunidad Europea en general y España en particular. Reivindicamos para los migrantes el acceso, en igualdad de condiciones, a los bienes y servicios que gozan los ciudadanos del país donde ellos viven y trabajan en virtud de los principios de justicia y de solidaridad. Hacemos constar y denunciarnos las injustas desigualdades jurídicas y sociales existentes entre españoles e inmigrantes extranjeros, más acusadamente con los que proceden de países del Tercer Mundo.

«FUI FORASTERO Y ME ACOGISTEIS»

Somos conscientes de las dificultades y resistencias existentes en nuestra sociedad para la plena integración jurídica, social, política y cultural de los inmigrantes. Los brotes de xenofobia y racismo que se están produciendo son las expresiones más radicales del rechazo a los inmigrantes, sobre todo de los que proceden de países latinoamericanos, magrebíes y africanos. Condenamos todas las actitudes xenófobas y racistas en cualquiera de sus manifestaciones públicas o privadas. Invitamos a toda la sociedad y, particularmente, a los cristianos a que se movilicen contra los actos xenófobos y racistas, de un sector minoritario de nuestra sociedad que ha pasado de la violencia verbal a la física, llegando hasta el asesinato.

Dios nos hace acepción de personas en razón de raza, sexo, cultura o religión. Todos somos, igualmente, hijos suyos. Las comunidades cristianas, sabiendo que cuando se acoge al extranjero es como si se acogiese al mismo Jesús —«era forastero y me acogisteis» (Mat. 25,35)— deben dar ejemplo de acogida al extranjero. Los cristianos, a su vez, deben participar activamente para que en nuestra sociedad se creen y se refuercen actitudes de acogida, solidaridad, generosidad, respeto e integración de los inmigrantes. Confiamos en que nuestra sociedad en general asumirá el reto de la integración del inmigrante y su familia en nuestra cultura y en nuestra sociedad sin perder sus propios valores culturales. Animamos a las comunidades cristianas a ser altavoces de los que no tienen voz hasta conseguir que su clamor se traduzca en disposiciones concretas de la Administración para que «los inmigrantes, también, puedan vivir en familia».

LOS MIGRANTES TAMBIÉN

Los inmigrantes tienen que participar en la larga marcha hasta llegar a conseguir el reconocimiento teórico y práctico, de sus derechos humanos. Ellos tienen que ser los protagonistas a través de sus cada vez más numerosas asociaciones,

muchas de ellas, promovidas por instituciones eclesiales como las englobadas con la denominación de «Acoge». Animamos a los inmigrantes a que se asocien como la mejor fórmula para poder defender sus derechos, entre ellos el derecho a «vivir con su familia».

La participación y la integración, en la sociedad y en las comunidades, de los inmigrantes y sus familias, con su diversidad cultural, ayudan a construir la «unidad en la diversidad» de la gran familia humana, característica de las sociedades modernas y de la Iglesia Católica desde sus orígenes.

Los obispos de la Comisión Episcopal de Migraciones pedimos que el derecho del inmigrante a «vivir en familia» sea reconocido universalmente e incluido en la Declaración de los Derechos de las Familias de la ONU. Por nuestra parte, nos comprometemos a hacer todo lo que esté en nuestras manos para que el «derecho a vivir en familia», que tiene toda persona, les sea reconocido y garantizado a los inmigrantes que residen en España.

Los obispos de la Comisión,

† D. Ignacio Noguera

† D. Rafael Bellido

† D. Ciriaco Benavente

† D. Juan García Santacruz Ortiz

† D. José Ma. Larrauri Lafuente

COMISIÓN EPISCOPAL DE PASTORAL. DÍA MUNDIAL DEL ENFERMO MENTAL (9-X-1993)

Al celebrarse el «Día Mundial del Enfermo Mental», los obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral nos unimos a la misma con el siguiente comunicado que pretende:

1. Hacer llegar a cada uno de los *enfermos mentales* nuestro interés y cariño. Decirles que sus problemas psicológicos en absoluto pueden atribuirse a responsabilidad personal o de su familia y que, por ello, no los consideramos raros, degradados o malditos. Decirles, también, que nos perdonen por no haber sabido comprenderles y, sobre todo, aceptarles.

2. Mostrar a sus *familias* nuestra solidaridad. Sabemos que, cuando hay un enfermo mental en casa, todo es muy difícil. Comprendemos su angustia, su falta de esperanza y su cansancio. Les pedimos algo importante: que no rompan definitivamente sus lazos con su miembro enfermo, que creen o conecten con las Asociaciones de Familiares de Enfermos Mentales. Queremos decirles, tam-

bién, que en la medida de nuestras posibilidades y fuerzas, nos ponemos a su disposición.

3. Significar nuestro aprecio a todos los *profesionales de la psiquiatría*. Animarles a que investiguen, estudien y vayan en esta dirección lo más lejos que se pueda; pero que, cuando no se pueda cuidarlos, no descuiden al enfermo, sino que favorezcan la puesta en marcha de mecanismos humanitarios de acogida, cuidado y asistencia.

4. Agradecer a los *poderes públicos* que hayan devuelto a los enfermos mentales su condición de ciudadano. ¡Es mucho!, pero les seguimos pidiendo que, a la hora de los presupuestos, no los marginen; que, cuando haya fracasado la intervención hospitalaria creen, para ellos, equipamientos alternativos. Por último, que sean sensibles a las demandas de las familias y sus Asociaciones.

5. Despertar en las *comunidades cristianas* una sensibilidad especial hacia ellos. Recordarles, con sencillez, que desde Jesús los cristianos no podemos marginar, aislar, distanciar ni prohibir y que, en el seno de la familia de los hijos de Dios, los enfermos mentales deben ser bienvenidos, acogidos y bendecidos. Recordarles, también, que no olviden a sus familias y les proporcionen todo el apoyo posible.

6. Subrayar el compromiso de las *congregaciones religiosas* que, por su carisma, han hecho una opción preferencial por los enfermos mentales. Con ella están anunciando que la marginación radical, aquella que nos separa de Dios, no existe. Así hacen patente la ternura de Dios y reconcilian con El a estos enfermos que la mayoría olvidamos.

7. Concienciar a la *sociedad* en el sentido de que, entre todos, deberíamos crear el clima de tolerancia que permita romper las actitudes de miedo y rechazo que nos provocan los enfermos mentales. Pedirles, sobre todo, que nos pongamos a la tarea de erradicar en nuestra convivencia, y en su favor, la marginación, el desprecio y la burla.

8. Convocar a *todos* en la noble tarea de hacer auténtico todo aquello que este Día Internacional del Enfermo Mental significa.

6 de octubre de 1993

Teodoro Ubeda, Obispo de Mallorca, Presidente de la Comisión

Javier Oses, Obispo de Huesca

Antonio Deig, Obispo de Solsona

Javier Salinas, Obispo de Ibiza

**COMISIÓN EPISCOPAL DE ENSEÑANZA Y CATEQUESIS.
ACUERDOS EN REFERENCIA A LOS CRITERIOS PARA EL
DESARROLLO DEL CONVENIO SOBRE RÉGIMEN ECONÓMICO
DE LAS PERSONAS ENCARGADAS DE LA ENSEÑANZA DE LA
RELIGIÓN CATÓLICA EN LOS CENTROS PÚBLICOS DE
EDUCACIÓN PRIMARIA DEL 20-5-93**

1. CRITERIOS DE SELECCIÓN Y PERMANENCIA DEL PROFESORADO

1.1. En cumplimiento del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede, art. III, «la designación en la forma señalada, (propuestos por el ordinario y designados por la autoridad académica) recaerá con preferencia en los profesores de E.G.B. que así lo soliciten».

Estos profesores de plantilla del centro necesitan la capacitación básica adecuada: la D.E.I., y la Missio Canónica como el resto de los profesores no funcionarios.

1.2. Es criterio básico, supuesta su capacitación teológica y pedagógica, la identidad cristiana católica del profesorado.

1.3. La capacitación teológica y pedagógica del profesorado de Religión católica se ajustará a los requisitos básicos para la obtención de la Declaración Eclesiástica de Idoneidad, aprobados el 18 de septiembre de 1992.

1.4. Los profesores actuales de Religión y Moral Católica que no reúnan las condiciones exigidas para la D.E.I. deberán adquirirlas en el plazo máximo de cuatro años, como criterio básico de continuidad.

1.5. Además de los criterios señalados anteriormente, se dará preferencia a aquellos profesores que acrediten actualización teológica y pedagógica, antigüedad en el servicio, méritos y capacidad para su trabajo.

1.6. Teniendo en cuenta las circunstancias específicas de estos profesores en cuanto a su inscripción en la Seguridad Social, hay que procurar, en la medida de la posible, aplicarles la dedicación exclusiva, bien en un centro, bien completando jornada con dos o más centros.

1.7. Debe exigirse el trámite regulado por los Acuerdos entre el Estado Español y la Santa Sede para la designación de los profesores de Religión Católica: Propuesta específica del Ordinario Diocesano y designación oficial del Director Provincial. Es requisito esencial para acreditarse como profesor de religión en los Colegios Públicos.

2. CRITERIOS PARA EL CONCRETO DESARROLLO DEL CONVENIO

2.1. A efectos de remuneración se computarán sólo las horas de clase que el profesor deba impartir, de acuerdo con el currículo establecido. El tiempo asig-

nado en el anexo del R.D. de Enseñanzas Mínimas para la Ed. Primaria del 14 de junio de 1991, es de una hora y media semanal por curso.

2.2. Las horas que imparta cada profesor serán certificadas y selladas por el Director del centro, el profesor respectivo y la Delegación Diocesana de Enseñanza.

2.3. Las fichas de los profesores cumplimentadas deberán enviarse a la Comisión Episcopal de Enseñanza y Catequesis antes del 15 de octubre, a fin de poder informar al Ministerio de Educación para que sean incluidas en los presupuestos del Estado las cantidades correspondientes. La Conferencia Episcopal enviará a las diócesis la cuantía global correspondiente a las fichas cumplimentadas que reciba.

2.4. El Convenio será de aplicación a los profesores de Ed. Primaria, E.G.B. mientras subsista, y a los profesores del Primer Ciclo de Ed. Secundaria cuando este ciclo se imparta en colegios de Ed. Primaria.

2.5. De acuerdo con el Convenio, los profesores recibirán el año 1994 la cantidad que venían percibiendo más el 20% de lo que falta para equipararse a la retribución de un profesor interino.

2.6. Todos los profesores están sujetos al régimen disciplinario de los centros. En consecuencia, deben participar en las actividades comunes al resto del profesorado, con una dedicación proporcional a las horas de docencia.

2.7. La Seguridad Social de Autónomos, a la que alude la cláusula cuarta del Convenio se aplicará a los profesores que no estuvieran ya afiliados a la misma en cualquiera de sus regímenes, y en las condiciones que establezca el gobierno.

2.8. Todos los profesores deberán acreditar ante la Delegación Diocesana de Enseñanza su inscripción en la Seguridad Social.

Madrid, 20 de septiembre de 1993.

Acuerdos aprobados por la Comisión Episcopal de Enseñanza y Catequesis el 20 de septiembre de 1993 y Vo.Bo. de la Comisión Permanente el 22 de septiembre de 1993.

HOMILIA PRONUNCIADA EN EL SOCORS PEL RVND. GERARD VILLALONGA HELLÍN EN LA MISSA COMMEMORATIVA DEL 9 DE JULIOL 1993

Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe, digníssimes autoritats i respresentacions:

«Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota casta de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell

abans de crear el món, perquè fóssim sants, irreprensibles als seus ulls» (Eph. 1, 3-4).

Dins l'Eucaristia d'aquest divendres feim memòria del fet històric del 9 de juliol; demanam a Déu que ens il·lumini per entendre aquest aconteixement a la llum de la seva Paraula i també que l'actualització de l'esperit cristià d'aquesta commemoració ens ajudi a revisar el nostre viure de cada dia per adaptar-lo a les exigències de l'Evangelí.

Com a cristians de la Ciutadella de 1993 volem continuar, juntament amb els nostres avantpassats, la nostra benedicció al Déu i Pare de Nostre Senyor Jesucrist. Ens sabem portadors d'un gran cúmul de béns promesos...; ens sabem estimats per Déu amb predilecció...; ens sabem poble consagrat a Déu...; i tot això ens fa valorar els aconteixements històrics de cada moment, per una part, ben arrelats a la nostra comunitat i, per altra banda, emmarcats dins d'un pla providencial de Déu. És la forma de la Creu que sempre es fa present en la vida dels homes. La posició vertical fa referència a la dimensió sobrenatural de cada moment concret; el travessar horitzontal significa la connexió solidària de la comunitat local amb la resta de la Humanitat.

«Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna alabança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat» (Eph. 1,5-6).

Així idò, el fet heroic del 9 de juliol l'hem d'emmarcar dins les coordenades del Pla de Déu sobre la Història. I hem de considerar també que aquesta predestinació no interfereix per res la llibertat personal de l'home.

No hem de mitificar la Història. Els creients de 1558, com els de sempre, eren homes i dones de l'Església, espai privilegiat on els homes i dones es converteixen en fills de Déu; la possessió d'aquesta força interior va possibilitar una resposta sacrificada i heroica davant d'uns fets que els van interpel·lar fortament. Les petites ombres que hi poden trobar fan que encara hi resaltin més el coratge i la glòria dels que van resistir fins a la mort durant l'assalt dels turcs.

Per altra banda, a més de la resposta de fe sincera d'un poble valent (recorrem la dimensió vertical), aquesta gesta va oferir ocasió que homes d'altres pobles de Menorca participessin solidàriament en la defensa, i després que l'Occident Cristià oferís la seva ajuda abundant de cara a la guarició de les ferides obertes (aquí hem de recordar la dimensió horitzontal).

«En ell, hem estat rescatats amb el preu de la seva sang. Les nostres culpes han estat perdonades. La riquesa dels favors de Déu s'ha desbordat en nosaltres. Ell ens ha concedit tota aquesta sabiduria i penetració que tenim» (Eph. 1, 7-8).

Què bé consonen aquestes paraules de l'Esclatúra amb el fet que celebrem! Rescatats amb el preu de la seva sang! Sembla que han estat escrites per aquest moment!

Els cristians no hi veim en els mals físics o morals càstigs de Déu. La fe ens diu que el dolor, el misteri de la mort, de la malaltia o, millor dit, la vivència tràgica d'aquests aconteixements està directament connectada amb el pecat, amb les forces del mal i amb l'egoisme, desfermats com a furiosos caps de fibló sobre la terra. L'espíral de la violència augmenta dia a dia perquè a les ofenses es respon amb altres ofenses.

La donació amorosa de Crist ens capgira tot aquest panorama. El misteri de la iniquitat queda superat pel misteri de la pietat. La experiència del dolor assumida per Jesús té un valor de redempció, d'alliberació, de possibilitar a l'home el que pugui tornar a començar d'acord al primer disgní d'amor, d'acord amb aquell pla de plenitud del qual parlàvem al principi, contra el qual es va alçar el nostre pecat.

En la dura prova que van patir els ciutadellencs de 1558, hem de veure una participació amb la Creu de Crist. És una contribució, amb el seu generós oferiment, a la construcció d'una nova humanitat. Estic ben segur que moltes de les gràcies que Déu ha concedit al nostre poble ens han vingut a través dels mèrits adquirits per el sacrifici dels nostres avantpassats.

El rescat dels captius, gràcies a la solidaritat de l'Occident i a les mesures preses pels nostres reis, ens parlen també d'una esperança, d'un nou començ, d'una resurrecció amb Crist, després d'haver participat en la seva mort.

«Ens ha fet conéixer el secret de la decisió benèvola que guardava en ell mateix, per executar-la quan els temps fossin madurs; ho ha volgut integrar tot en el Crist, tant allò que hi ha en el cel, com allò que hi ha a la terra. En Crist hem rebut la nostra part en l'herència» (Eph. 1, 9-10).

L'Església ens descobreix, antany el 1558, i ara el 1993, que Crist és el centre de gravetat de l'Història. Són temps madurs tots els temps, si se sap descobrir Crist darrera de tot. També avui se'ns convida a fer un camí de creixement. Ens hi ajuda la nostra solidaritat històrica amb els qui van ésser protagonistes del 9 de juliol. Assumint les nostres debilitats, amb el nostre sacrifici, amb la lluita personal i comunitària per la construcció de la Ciutat segons l'Evangelí, podem desfer les situacions d'esclavatge que es presenten en el nostre temps: podem redimir els captius del materialisme, de l'hedonisme, de l'injustícia, etc.

«En Crist hem rebut la part de la nostra herència (...) Ens hi havia destinat el disgní d'aquell que tot ho duu a terme d'acord amb la decisió de la seva voluntat. Volia que fóssim alabança de la seva grandesa, nosaltres que des del principi tenim posada en Crist la nostra confiança» (Eph. 1, 11-12).

I ara no ens hem de quedar en el present. Hem descobert el fil que condueix la Història. Hem de mirar cap el futur amb esperança. Aquesta herència de donació i d'amor que ens van deixar els herois i els captius, l'hem rebuda com un tresor i l'hem de transmetre viva a les noves generacions. L'Església de Menorca s'ha volgut auto-definir com una tradició viva, que viu amb força l'exigència de portar a terme una nova evangelització: Hem d'engrandir el patrimoni que hem heretat. Hem de viure heroicament la nostra fe en l'espera del futur, de la maduresa total del temps, quan Crist, Principi i Fi, Alfa i Omega, recapituli la Història, perquè l'espiral de l'amor i del bé hagin derrotat definitivament l'egoisme, la violència i el pecat.

«Vosaltres vàreu escoltar l'anunci de la veritat, la bona nova de la vostra salvació i, després de escoltar-la i de creure-hi, també vosaltres en el Crist heu estat marcats amb l'Esperit Sant promès. Aquesta és la penyora de l'heretat que Déu ens té reservada, quan ens rescatarà plenament com a possessió seva personal. Aleshores serem alabança de la seva grandesa» (Eph. 1, 13-14).

Aquesta és la nostra missió, aquest és el nostre carisma. El Baptisme ens ha introduït dins d'aquest clima. L'Esperit que anima la nostra comunitat diocesana i local, que irrumpeix contínuament i, a la vegada, és una penyora, un anticip del que ens espera.

Demanam a Maria Auxiliadora, Mare de l'Església, Mare de Ciutadella de Menorca, que mitjançant la seva intercessió, sigui sempre possible d'establir una clara connexió entre els fets històrics de cada moment amb aquest fil conductor que és sempre la Voluntat de Déu manifestada en Crist.

Ciutadella, 9 de juliol de 1993.

